РІДНА ЦЕРКВА

БЮЛЕТЕНЬ БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ

UKRAINIAN CHURCH

BULLETIN OF THE UKRAINIAN CHURCH DEFENCE BROTHERHOOD

Число 1-2, Рік II, ВІННІПЕГ, МАН., КВІТЕНЬ 1937, Winnipeg, Man., April 1937. Vol. II, No. 1-2.

ХРИСТОС ВОСКРЕС! І ПРАВДА ВОСКРЕСНЕ!

КОРОТЕНЬКИЙ ПЕРЕБІГ ПОДІЙ, ЩО ДОВЕЛИ ДО НОВОГО РОЗКОЛУ В ЦЕРКВІ.

На іншому місці друкуємо листи й другі документи, які ясно виказують хід подій в нашій Церкві вже по підписанню угоди між Консисторією і Братством Оборони Рідної Церкви. Текст угоди поданий як перший документ. Здавалось, що по підписанню угоди прийде до повного спокою в Церкві. Тому, що угода ясно й недвозначно определілювала канонічне становище нашої Церкви, зо сторони братства зроблено було більше, як сама угода вимагала. Братство розвязало себе, хоч не мусіло.

Листи виказують, що голова братства, п. В. Свистун, старався притримуватись не тільки букви, але й духа угоди. Він від імени соборної громади запросив о. Савчука відправити в соборі разом з о. Маєвським Службу Божу, або панахиду по бл. п. королю Юрію 5-му. Він звернув заразже увагу о. Савчука на те, що деякі священики дальше заколочують спокій в Церкві.

Але консисторія, а головно о. Савчук, інакше думали. Вони угоду підписали з мусу, з конечности, коли чулися припертими до кута, з якого тяжко їм було вийти. Але скоро тільки угода була підписана і братство розвязалось, о. Савчук зачав домагатись від громад, що ухвалили резолюції проти Семого Собору, щоб ті резолюції відкликали, бо інакше не дістануть духовної обслуги. Це домагання о. Савчука було рішуче проти угоди, **яка була підписана в ціли спинення цілого непорозуміння в Церкві, а не тільки в ціли вияснення канонічного становища Церкви.** Дальше о. Савчук показав, що йому не розходилось о спокій в Церкві, оголошуючи 15 лютия 1936, не сповна два місяці по підписанню угоди, а місяць тільки по її проголошенню, розпорядження в справі передачі Служби Божої через радіо. Це розпорядження мало силу церковного канона, на що не було наймешого авторітету церковного, бо ухвала в справі передачі не могла бути винесена самими священиками тільки, але цілим собором, і то не без попереднього відома членам Церкви. Впрочім коли ухвала духовної конференції в справі радіо мала якубудь обовязуючу силу, треба її було зараз оголосити а не чекати з оголошенням вісім місяців. Всі ті події вказують на це, що о. Савчук оголосив це розпорядження навмисне, щоб дразнити соборну парафію, бо якраз по Великодні парафія мала передавати С. Б. через радіо, так як це було в практиці минулими роками. о. Савчук оголосив це розпорядження з таких самих мотивів, з яких він відмовився служити С. Б. або панахиду в Соборі.

В той же час приходить від Митрополита Василя Липківського відповідь на лист бр. В. Свистуна, написаний ним ще

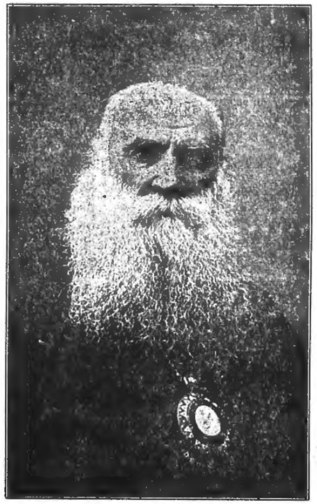

Найпочесніший Митрополит **о. В. Липківський**

в осені 1935, то є перед угодою. В тім листі братство запрошувало о. митрополита до Канади. По це повідомлено відповідно і консисторію і єпископа. Від консисторії прийшла дуже арогантна відповідь і о. Маєвському й бр. Свистуну, а від єпископа не було жадної. Бр. Свистун пропонував, щоб консисторія занялась спровадженням о митрополита. Консисторія рішуче відмовилась.

Помимо того і соборна громада і о. Маєвський і бр. Свистун не вийшли з рівноваги. Щоб не виглядало, що соборна парафія недовго по підписанню угоди виломлюється з карности в церкві, уряд громади зрезигнував з передачі С. Б. через радіо. Думалось, що по часі консисторія побачить невластивість свого розпорядження в тій справі. Дискусія в „Вістнику" була в більшости за тим, щоб цілу С. Божу передавати через радіо.

Літом бр. В. Свистун спеціяльно їде до Толстой, щоб там побачитись з єпископом. Між обома є довша розмова, яка здається усуває всі непорозуміння між ними. Єпископа соборна громада рішає запросити на візитацію. о. Маєвський пише до него в тій справі листа, але не дістає на него жадної відповіді. Тим часом зараз по приїзді єпископа до Вінніпегу, де він перебуває в домі консисторії, ситуація цілком зміняється. о. Савчук тримає єпископа як вязня. З ним ні о. Маєвський ні бр. Свистун не можуть побачитись. Від консисторії приходять чутки, що помимо запрошення соборної громади, єпископ візитації не зробить. Ігнорування єпископом листа о. Маєвського, на який він не дає жадної відповіді аж майже до часу, коли його вже суспендовано, є причиною, що громада мусіла стриматись з формальним запрошенням на візитацію. Все таки громада не робить нічого проти церковної дисципліни. Вона мовчить, хоч чується ображеною. П. В. Свистун не пише ані брошур ані листів ані не виголошує відчитів проти консисторії чи взагалі церковного проводу. Всюди принаймі поверховно є повний спокій.

Нарешті пізно в осені консисторія чогось оголошує пояснення в "Вістнику", чому не відбулась візитація в соборі. Соборна громада не годиться з тим виясненням консисторії, пише свою відповідь в тій справі і просить ту відповідь помістити в "Вістнику". Консисторія відмовляється те зробити не подавши жадних причин. Однак поза те дальше є спокій. В часі того спокою громада висилає $25.00 на дієцезальний фонд. Чека на 25 дол. консисторія рішила не вжити доти, доки громада не виснить, чи вона дальше стоїть на становищу резолюцій ухвалених нею в літі 1935 проти Семого Собору. **Це перший раз за рік і пів по Семім Соборі консисторія поставила соборній громаді питання в справі тих резолюцій.** Ніколи консисторія не домагалася від соборної

УКРАЇНСЬКІ ПРАВОСЛАВНІ ГРОМАДИ! ГОТУЙТЕСЯ ДО НАДЗВИЧАЙНОГО СОБОРУ ЦЕРКВИ!

громади скасовання тих резолюцій і до нині ще такого домагання громаді не поставила, хоч другим громадам це домагання було покладено зараз же по підписанню угоди між консисторією і брацтвом.

З початком грудня соборна громада оголошує в "У. Голосі" про передачу С. Б. через радіо в неділю 10 січня. На це громада не бере дозволу від консисторії, тому що становище громади було вияснено в листі п. В. Свистуна з дня 26-го березня 1936. Консисторія до громади не пише, а пише до о. Маєвського аж на 6 січня лист наданий на почту на саме Різдво, на 7 січня, 1937, з забороною передачі. Передачу заряджує очевидно громада а не парох. В той менше більше час о. Маєвський дістає через консисторію коротеньку цидулку від єпископа, в якій пишеться, що відповіді на свій лист з 1 серпня 1936 о. Маєвський не дістав ще, бо громада від себе не написала ще єпископу листа. Громада такого листа пише 13. січня. Бр. В. Свистун пише від себе листа до єпископа 16 січня. Відповідь єпископа на лист громади приходить через консисторію 27-го січня, і в тім листі громаду не дуже то картається, зате картається в нім бр. Свистуна, а на лист бр. Свисту на відповіді від єпископа нема й до нині. Громада дістає на свій лист досить ласкаву відповідь на 27-го січня, а вже на 28-го січня приходить на руки громади суспенза о. Маєвського разом з актом оскарження, який був поданий єпископом тільки для консисторії, о. Маєвського і церковного суду, але о. Савчук в своїй очевидній ревності подає цей акт оскарження також і громаді.

Хай вірні нашої Церкви самі про себе вирішать, хто старався закаламутити спокій в Церкві по підписанню порозуміння між консисторією і брацтвом.

Перед Собором і по Соборі кричали, що п. Свистун вийшов був з своїми оскарженнями проти проводу на вулицю. По угоді між брацтвом і консисторією в грудні 1935 п. Свистун вже "на вулицю" не виходив. Ограничився тільки до листів до консисторії і єпископа. Але чи це помогло? Нині є більший розлад, а можливо, що й цілковитий розкол в Церкві. Далеко гірший як перед Семим Собором і заразже по нім.

Який вихід з того нещасного положення? Тільки один бачимо вихід. З огляду на це, що жадні порозуміння й угоди нічого не помагають, **треба конче скликати надзвичайкий Собор Церкви.** Консисторія його не скличе. Є однак другі способи, якими Собор може бути скликаний. І Собор мусить бути скликаний як найскорше. Церква мусить знайти гідний вихід. Вірні Церкви такий вихід поможуть знайти. Могли світські люде заложити Українську Православну Церкву в Канаді, зможуть вони й знайти вихід з теперішного положення, в яке загнав Церкву самий церковний провід. Вихід той може бути тільки по лінії наміченій в резолюціях соборної громади, які надруковані в іншім місці бюлетеня.

Ті резолюції вказують на дві дороги виходу:

Перша дорога — **спровадити о. Митрополита Липківського до Канади.** В тім можуть бути трудноші, але їх можна побороти. о. Митрополит годиться приїхати — і це найважніще. (Консисторія вже навіть не вважає його митрополитом, бо в "Вістнику" з 15 квітня його вже називають тільки "бувший митрополит." о. Савчук вже його здеградував в той самий час, коли о. Маєвського суспендовано, засуджено і викинено з священства і членства Церкви. Незадовго побачимо в "Вістнику" не "о. митрополит Липківський," ані навіть не "бувший митрополит Липківський," але просто "п. Липківський," "добр. Липківський," або в крайнім случаю "брат Липківський." Це все в протиставленню до таких тутилів, як "Високодостойний, Всесвітлий, Всечесний і т. д. Отець Протоерей Адміністратор і Мітрат о. Савчук.")

Друга дорога — **це Собор Церкви.** Як сказано його консисторія не скличе. Але спосіб на скликання Собору найдеться. На тім Соборі раз на завжди мусить бути розвязане питання нашої ієрархії в Канаді таким способом як і на Першому Всеукр. Соборі в Києві. Листи о. Митрополита ясно вказують на канонічність в нашій Церкві соборного поставновлення єпископів для нашої Церкви. Не треба буде нам йти ні до греків ні до римлян. Справа єпископату Церкви є в наших власних руках.

Чому надзвичайного Собору конче треба? Поза вище подані причини, Собор конче потрібний, **бо консисторія зачала нишком—тишком записувати церковні маєтки на доміняльний чартер Церкви.** Яке це має значіння для громад, показує резолюція соборної громади, а навіть самий лист консисторії в справі громади в Стед, Ман., (фотографія того листу подана в нинішнім числі). Іменно консисторія радить новим громадам інкорпоруватися прямо на доміняльний чартер. **В такім випадку майно громади не належить до неї, але до цілої Церкви, якою заряджує консисторія.** Про цю справу напишемо більше в слідуючім числі "Рідної Церкви."

Вірні Церкви повинні бачити, яка велика загроза є перед нашою Церквою. Не тільки канонічна, але навіть маєткова. Тому треба назад відновити Брацтво Оборони Рідної Церкви. І уряд того Брацтва відзивається до всіх тих, які стоять на становищі автокефалії і соборноправности нашої Церкви, які хочуть, щоб маєтки громад належали на все тим громадам, а не тільки були до їх розпорядимости так довго тільки, як консисторія на се зволить —

СТАВАЙТЕ В РЯДИ ЧЛЕНІВ БРАЦТВА!

ПРИСИЛАЙТЕ СВОЇ ВКЛАДКИ В СУМІ $1. ВІД КОЖНОГО ЧЛЕНА.

Читайте і розповсюднюйте "Рідну Церкву."

За тимчасовий уряд Брацтва Оборони Рідної Церкви

В. Свистун, голова.
Н. Кікаш, заст. голови.
О. Боянівський, секретар.
І. Рій, касієр.
Ф. Циганевич, член.

„ВИРОК" ЦЕРКОВНОГО СУДУ.

Кого той "суд" засудив? о. Маєвського, чи о. Митрополита, чи може самого таки о. Архієпископа?

В "Вістнику" з 1-го квітня ц. р. поміщено цілий текст "вироку церковного суду в справі о. П. Маєвського." Щоб зрозуміти добре зміст того "вироку", треба конче наперед прочитати текст оскаржень проти о. Маєвського, який є друкований на іншім місці (гл. лист консисторії до соборної парафії з дня 28-го січня 1937. ст. 23). По прочитанню вироку й тексту оскаржень, кожний читач побачить, що вирок тільки повторяє оскарження як факти, знаходячи кожне з тих оскаржень "доказаним," хоч позаочно; а дальше церковні судді додають свою опінію про те, як повинен заховуватись в церкві кождий член церкви від єпископа почавши а на мирянину скінчивши.

Суд отже знайшов всі оскарження чи обжалования проти о. Маєвського, або як У. Г. називає, всі "провини" о. Маєвського вповні доказаними. **На першім місці стоїть отця "провина:** о. Маєвський без дозволу консисторії відправив С. Божу через радіо. Це найстрашніща "провина," бо стоїть на чолі всіх других "провин," не згадуючи про знехтовання о. Маєвським суспензи.

Друга "провина": "Не дотримав приречення даного єпископу і вів проти нього постійну та явну боротьбу." — Завважте, що ані одного факту нема згадано в "вироку", який доказуваби, що о. Маєвський вів постійну та явну боротьбу проти єпископа. Всі члени соборної парафії піттвердять цілком противне.

Третя "провина": "Не дотримав приречення, що привете парафію св. Покрови до миру з Церквою." Знов, ані одного факту, який доказувавби, що парафія св. Покрови не була в "мирі з Церквою" і що треба було її аж "приводити до миру". Коли парафія запрошувала в січні м. р. о. Савчука на відправу **до себе за упокій душі бл. п. короля Юрія 5-го,** то чи не був це доказ, що парафія була в мирі з Церквою"? А що зробив о. Савчук? Чи прийняв він запрошення соборної громади? Ні? Хто отже винен за те, що в Церкві нема миру? А коли осенню минувшого року парафія заявила свою охоту запросити о. Архієпископа на візитацію, то хто спинив це, як не о. Савчук, який тримав єпископа в домі консисторії як вязня, так що ніхто з соборної громади не міг навіть з єпископом побачитися і з ним поговорити? Отже хто знов винен в тому, що в Церкві нема миру? Не соборна парафія, ані о. Маєвський, бо він якраз постарався, що парафія рішила запросити єпископа на візитацію, зате о. Савчук постарався, що з того нічого не вийшло. Соборна парафія через цілий 1935 рік була в мирі з цілою Церквою. За те о. Савчук не був в мирі з соборною парафією і довів до того, що й єпископа настроїв ворожо до соборної парафії. Видко о. Савчук вважає себе й єпископа за цілу Церкву.

Четверта "провина": "Поставив себе в стан ворожого відношення до Архієпископа." Обжалования говорить про "небратерське" відношення, а "вирок" робить з "небратерського" вороже відношення. Знов нема наведеного ані факту, щоб цей засуд підтвердив.

Пята "провина": "Вніс в Церкву двоевластя, бо звертався систематично за порадами й інструкціями до митрополита Василя Липківського, звільненого від церковного проводу й відповідальности рішенням 2-го Всеукраїнського Собору в Києві, 1927 року." Так отже "вилізло шило з мішка." В "Вістнику" писалося постійно, що о. Митрополит уступив від проводу в Церкві **під напором большевиків,** однак наша Церква в Канаді того усунення не признавала, і о. Кудрик **спеціяльно все підчеркував, що Митро-**

полит Василь Липківський є дальше для нас митрополитом, хочби большевики не знати кільки разів його усували,... а нині вже цілком інакше. До того самого Митрополита вже не можна навіть священикам нашої Церкви писати листів, так якби о. Митрополит був ворогом нашої Церкви. о. Митрополит не є вже при проводі Церкви, бо при проводі Церкви є о. Савчук і п. Мир. Стечишин, а вони оба чейже богато більше заслужені для Церкви і богато краще здібні "до проводу" як самий о. Митрополит.

Додати ще, що в своїй брошурі "Теперішній стан Рідної Церкви" наш єпископ ще так недавно як 1935 року визнавав юрисдикцію Митрополита Василя Липківського. Нині в очах єпископа також, писати священику до о. Митрополита є каригідним вчинком, за який судять на церковнім суді. Чи митрополит "на покої" вже не має найменшого права висказати свою думку про важні основні справи нашої Церкви? Головно митрополит, який є фактичним основником Церкви, є її первосвятителем. Чи дозволяє церковна честь, коли не сама приличність, нібито осуджувати священика, **а фактично осуджувати через того священика митрополита?** Якої дисципліни сподіються в Церкві наші "власти", коли вони самі не вміють відноситися гідно до вищих від себе? Та чейже не заперечить о. Савчук, що він ніяк не може рівняти свого авторітету до авторітету Митрополита Василя Липківського? Та чейже не заперечить і самий наш о. Архієпископ, що авторітет о. Митрополита вищий за авторітет його. Архієпископа? Чиж той самий Митрополит Василь Липківський не висвячував його. Архієпископа? Як може Архієпископ відрікатися о. Митрополита нині, коли ще в 1935 році визнавав юрисдикцію о. Митрополита? Що сталось від 1935 до нині, що змінило відношення Архієпископа до Митрополита? Що о. Митрополит є "на покої"? Таж він був на покої вже від 1927 року, і в 1935 році він був на покої так як і нині; і коли єпископ визнавав юрисдикцію о. митрополита в 1935 р., то чому перестав визнавати її нині? Чи може через резолюцію першу Семого Собору? А як єпископ відноситься до о. митрополита в Америці, де Пятий Собор визнав юрисдикцію Київської Церкви над Американською Церквою? Чи в Америці він не визнає о. митрополита, чи тільки в Канаді? Вияснення від о. Архієпископа в цій многоважній справі є дуже конечне, може не тільки для членів Церкви в Канаді, але й для членів Церкви в Америці.

В дійсности пята точка вироку осуджує не о. Маєвського але Митрополита Василя Липківського. Та це не одна тільки точка в вироку, де осуджується о. Митрополита. В дійсности "вирок суду" є вироком в першій мірі проти Митрополита Василя Липківського, того самого, якого наша Церква споминає, або до недавна ще споминала, як первосвятителя нашої Церкви; того самого, якого юрисдикцію самий Архієпископ визнавав ще недавно, перед Семим Собором 1935; того самого, якого "коротку Історію Української Православної Церкви" передрукував з признанням орган нашої Церкви "Вістник" так недавно, як 1934 року, і тодіж ту історію видав окремою книжкою; того самого, в честь якого о. Савчук від імені консисторії проголосив в "Вістнику" з 15-го березня 1934 року Ювілей і зарядив, що **"всі вірні Української Православної Церкви в Канаді зволять взяти повну участь у відсвяткованню Ювілею о. Митрополита і так віддати честь одному з найбільших Синів Українського Народу."**

Так писав про о. Митрополита о. Савчук в березні 1934 року, але вже в березні 1935 року о. Савчук "відхрестився" від лучности нашої Церкви з Київською, а в березню 1937 року о. Савчук скликає "церковний суд", який засуджує нікого іншого, тільки якраз того самого о. Митрополита Василя Липівського, якого о. Савчук назвав (в 1934) "одним з найбільших Синів Українського Народу". І о. Савчук разом з о. Архієпископом і трьома суддями не збоялися засудити того "одного з найбільших Синів Українського Народу", але навіть "здеградували" його, бо "Вістник" називає його ж тільки **"бувший митрополит."** Як то скоро часи міняються! Занадто скоро! Рішуче за скоро! Навіть для самого о. Савчука!

Шеста "провина": "Провадив кореспонденцію в ціли спровадження іншого і не з ієрархії Укр. Автокеф. Прав. Церкви єпископа до Канади". Про це було богато мови на Семім Соборі, те все ще сталося перед Семим Собором, і на Соборі єпископ те "все о. Маєвському простив." Це було якраз обжаловання, що послужило було за "бомбу" на Соборі і цілий Собор звело на манівці.

Сема "провина": "Не признає рішень Семого Собору, тільки покликається на рішення Пятого Собору Американської Церкви, з якою він канонічно не був і не є звязаний." Отже ясно, що коли о. Маєвський визнає американський Собор, а не визнає канадійського, то певне через те, що рішення американського Собору противляться рішенням канадійського Собору? І в дійсности ті рішення дуже собі противні, бо коли канадійський собор став на становищі канонів, яких придержуються всі другі православні церкви, то американський став на становищі канонів Київської Церкви; коли канадійський Собор "приняв" до відома" заходи єпископа навязати зносини з патріярхом, то американський Собор всякі такі зносини заборонив. Дивне тільки, що і в Канаді і в Америці є один і той самий єпископ в особі о. Архієпископа Івана Теодоровича, який видно в Канаді є за порозумінням з патріярхом, а в Америці за київським митрополитом. Це дуже тяжко зрозуміти, а ще тяжче пояснити. Цю двоїстість становища нашої Церкви старався пояснити о. Савчук свого часу, коли писав в "Вістнику" про американський Собор. І він "прекрасно" з свого завдання вивязався. В "Вістнику" з 1-го серпня 1936 о. Савчук в передовиці завдав собі труду порівняти резолюції Семого Собору з резолюціями Пятого Собору і прийшов, ні більше ні менше, до заключення, що між становищем одного і другого Собору **нема найменшої ріжниці.** Що коли навіть є яка будь ріжниця, то тільки в тому, що американський Собор завів певні зміни в укладі своєї консисторії, зробивши єпископа дійсним а не тільки почесним головою консисторії і давши йому певні другі права, яких він не має в канадійській консисторії. І о. Савчук пише при кінці тієї передовиці дослівно так:

"Оце є ціла ріжниця між американською і канадійською Церквою, ріжниця щодо устрою Консисторій. В питаннях автокефалії, церковних канонів і відношення до Української Православної Церкви на Україні ріжниць нема, а навіть можна сказати, що маленьку ріжницю, яка була (дочерна Церква замість дієцезії), 5-тий Собор американської Церкви усунув, стаючи на попередно занятім становищу канадійської Церкви."

Так дослівно писав о. Савчук 1-го серпня 1936. Значить по його переконаню нема найменшої ріжниці між Пятим Собором в Америці і Семим Собором в Канаді. Коли так, то за що, на милість Бога, судять о. Маєвського, який "покликується" на рішення американського Собору, а не на рішення канадійського? Та коли ці рішення однакові, то що за ріжниця в тому, чи "покликуватися" на один чи на другий Собор? І що за провина, коли священик покликується на американський собор, який має ті самі рішення що й канадійський?

Ця виписка з "Вістника" показує наглядно, як о. Савчук вміє гарно "вирівнювати нерівности." Минувшого року йому було вигідно твердити, що рішення американського Собору не ріжняться від канадійського. Чому так? Щоб показати вірним нашої Церкви, що Брацтво і Свистун за дурно зводили боротьбу з консисторією, та й дурно тішилися американським собором, головно його резолюцією проти зносин з патріярхом, (проти тої резолюції дуже сильно виступав самий о. Савчук, який був на 5-му Соборі), тай резолюцією, що стверджувала лучність нашої Церкви в Америці з Києвом, (а ту лучність о. Савчук отверто заперечив в своїй відомій статті в У. Г. 20-го березня 1935, де він написав, що наша Церква **ніколи не була частиною київської Церкви.** За те американський Собор заявив, що американська Церква є **"частина Української Автокефальної Православної Церкви на Вкраїні").** Цю передовицю написав о. Савчук по підписанню угоди між консисторією і брацтвом, і через це був певний, що від брацтва вже не може бути протесту. Але хай там. Ми самі можемо не згоджуватися з виводами о. Савчука про оба Собори, однак маємо право вимагати від нього, щоб його самого те його становище зобовязувало. Тим часом що бачимо? Бачимо, що той самий о. Савчук, який минувшого літа не видів ріжниці між американським і канадійським Собором, — (а з о. Савчуком самий єпископ і судова комісія також згідні, бо ніхто з них ще не виявив до нині незгоди з тими його виводами), — нині судить о. Маєвського, бо той покликується на американський собор, а не на канадійський. Скажіть же, люде добрі, де тут сенс, де тут льогіка??? Чому ж о. Савчук не прикладає тої самої міри до справ нині, що й вчера? Чому нині судить за те, що вчера вважав за добре?

Осьма "провина": "Вперто, постійно і послідовно провадив роботу поза межами спільности з Церквою." — Зновже ані одного факту не подано на підтвердження сего засуду. Не знати навіть, що оцей засуд означує. Сумніваємось, чи "судді" самі розуміли, про що вони писали, копіючи дослівно обжаловання як факт.

Девята "провина": "Провадив переписку з особами "чужими." — Про це вже була мова вище і про це вже ми всі знаємо аж надто богато, і те все, що ми знаємо, не виходить на жадну провину о. Маєвського.

Десята "провина": "Провадив вже

РІДНА ЦЕРКВА

Видає Братство Оборони Рідної Церкви в Вінніпегу.
Передплата — $1.00 річно.
Ціна нинішного числа 15 ц.
Кореспонденцію адресуйте:
UKRAINIAN CHURCH,
606 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

UKRAINIAN CHURCH

Published by the Ukrainian Church Defence Brotherhood at Winnipeg.
Subscription $1.00 yearly.
Price of the present issue 15c. a copy.
All communications address to
UKRAINIAN CHURCH,
606 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

ДО ЧИТАЧІВ "РІДНОЇ ЦЕРКВИ"

Події в Українській Гр.-Православній Церкві в Канаді в 1936/37 роках довели до того, що Братство Оборони Рідної Церкви мусіло відновити себе й свою акцію. Братство такої акції не може провадити без преси й тому відновлено видавання неперіодичного бюлетеня "Рідна Церква." Нинішне число "Рідної Церкви" є подвійного формату (32 ст.). Кошт його великий, тому назначується ціну 15 центів від числа.

Всіх бувших членів Братства Оборони Рідної Церкви проситься відновити своє членство й прислати членську вкладку в сумі одного доляра. Треба також приєднувати нових членів, бо успіх акції Братства залежатиме від числа членів й від їх жертв.

Членські вкладки й жертви, головно на пресовий фонд "Рідної Церкви," дуже потрібні і то негайно. В околицях, де є більше число бувших членів Братства, вони повинні скликати збори, вибрати місцевий уряд і через него вдатися за вказівками до головного уряду Братства. Найважніще теперішне завдання Братства є **поробити відповідні приготовання до скликання Надзвичайного Собору Церкви.** Без такого Собору не можна буде усунути розколу в Церкві.

Друге завдання Братства є **постаратися спровадити до Канади первосвятителя нашої Церкви, Митрополита о. Василя Липківського.** Спровадження о. Митрополита Братство вважаємо конечністю.

Ті два завдання вимагають однодушної акції членів Братства і Церкви, а також **щедрих жертв.**

Пишіть у всіх справах, шліть вкладки і жертви на адресу:
Ukrainian Church Defence Brotherhood,
606 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

"ВИРОК" ЦЕРКОВНОГО СУДУ.

(Докінчення зо ст. 3).

після Собору переписку з о. Митрополитом без порозуміння і відома епископа і консисторії в справі нового епископа." — Тим часом листи друковані на іншім місці виказують ясно, що жадної такої переписки о. Маєвський не провадив, бо відповідь о. Митрополита була на лист п. Свистуна писаний ще в часі острої боротьби між братством і консисторією. А як навіть була яка переписка, то про ню о. Маєвський **повідомив і епископа і консисторію,** і консисторія від себе заявила, що вона зовсім "не заінтересована в його приватній переписці." **От і маєш.**

Одинацята "провина": "Вживав листи о. Вас. Липківського" (вже навіть не о. митрополита—о. Савчук і судді вже о. митрополита здеградували) для роздору в Церкві і підорвання авторітету епископа." Ох той нещасний авторітет! Як не епископа, то адміністратора-протоерея мітрата. І ціла біда в Церкві через оті авторітети. Так дуже декому роз ходиться про отой "авторітет," але чомусь то той самий дехто і не думає, що комусь другому, пр. о. митрополиту також прислугує признання авторітету. От і дисціпліна в Церкві: мій авторітет шануй, але не мені шанувати авторітет вищих наді мною!

Повищі два засуди знов же ясно виказують, що ними засуджується не о. Маєвського, але о. Митрополита.

Однак самі судді, разом з о. Савчуком, замість вироку на о. Маєвського і на о. Митрополита, **дали загальний вирок проти нікого другого тільки проти самого нашого Архієпископа.** Бо проти кого ліпше стосуються поннищі слова "вироку"? — Говорячи про "спільну волю Церкви" вирок каже:

> "Ця спільна воля — виявлена в формі ухвал, рішень, та статутів — зобовязує всі складові части нашої Церкви від епископа до мирянина включно... **Але люди, що нехтують авторітет своєї власної Церкви, а натомість шукають авторітету поза нею, кличучи собі на поміч навіть чужих людей, що не мають жадного канонічного звязку з нашою церковною організацією — такі люде послідовно виключають себе своїм поступованням зі складу нашої Церкви."**

Чи не робив цего всего наш епископ, який підписав був скандальну угоду з жуківцями, потоптав авторітет о. митрополита задля авторітету патріярха, який покликав собі на поміч для "канонічного оформлення" свого епископства навіть чужих людей-жуківців і греків, що не мають жадного канонічного звязку з нашою церковною організацією, який знехтував принціпи соборноправности нашої Церкви (і це признала навіть наша консисторія в угоді з братством)?

Коли повищі слова є дійсна мірка, яку свідомо чи несвідомо прикладає церковний суд до всіх членів Церкви, то хай вона буде прикладена до всіх, а тоді побачимо, що першого мусілиб ми судити таки нашого о. Архієпископа; другого о. протоєрея-адміністратора мітрата, хочби за то, бо він знехтував ухвали соборів і переводить записи церковних маєтків на домініяльну корпорацію Церкви, не говорячи вже нічого про його баламутства в справі канонів Церкви; на третім місці самих суддів, **які мали судити о. Маєвського на основі канонів Українського Гр.-Православної Церкви в Канаді, але ніде в своїм вироку не виказують, що то за канони, і проти котрих з тих канонів о. Маєвський "прогрішився."**

В дійсности, хто прочитає уважно акт оскарження проти о. Маєвського і вирок "суду," і застановиться над подіями, що довели до того оскарження й суду, то переконається, що ролі суддів і підсудних повинні були перемінятися, що підсудні повинні були засісти на лаві суддів, а судді на лаві підсудних. І такий вирок дадуть вірні Церкви.

Веселих Свят Воскресіння!
ХРИСТОС ВОСКРЕС!

КВІТНА НЕДІЛЯ, 1937.

(Загальна сповідь).

Неділя, яка довго останеться в памяти членам і симпатикам парафії Укр. Православного Собору в Вінніпегу.

Не тому що в суботу цілий день і цілу ніч шаліла сніговиця, якої ніхто в цій порі року, бо 24-го квітня, не запамятав. Після двох тижнів гарної і теплої погоди — такий вибрик степової природи і в Канаді буває рідкістю.

І не тому що в неділю вже з ранку морозний вітер з півночі з такою силою рвав вже примерзлий сніг, що як то кажуть: "І ката з хати тяжко вигнати."

А тому що помимо лютої метелиці та позадуваних вулиць і хідників просторий собор вже з вчасного ранку почав наповнятися місцевими і позамісцевими вірними, які не зважаючи на всі ворожі затії "власть імущих" — осталися вірними своїй рідній церкві і свому улюбленому настоятелеві о. Маєвському.

Вже від години девятої ранку, церква була заповнена по береги. На годину десяту була заповіджена ЗАГАЛЬНА СПОВІДЬ.

Колиб хто думав що Українці не є глибоко релігійними, той дуже богато помилявсяб. Треба було бачити ті лиця сіяючі радістю, а очі залиті слізми також радости в тих, що знайшли нагоду очистити свою совість в обличчі Всемогучого Сотворителя, визнати в душі свої провини і на колінах благати прощення у Христа, що умираючи на хресті, простив навіть своїм убійникам.

Багато було навіть таких, що від коли в Канаді, не приступали ще до св. сповіді.

Треба було бачити як всі молодші і старші з повною вірою приступали по черзі й одержували розрішення.

Коли при кінці урочистої св. Літургії приступили всі до св. Причастя з палаючими свічками, любо було бачити, як у багатьох блищали на лицях сльози радости. Тяжко було навіть зауважити умучення, хоч кожне було натще, а була вже година друга по полудні.

Мимоволі насувалися на думку слова Спасителя: "Прийдіть до мене всі трудящі і обтяжені журбою, а я осолоджу вас!"

З якою радістю ті люде стрічатимуть велике свято Воскресения Христа, коли всі вони разом громадою приступили до "Господньої трапези" очистивши свою совість у щирім і нелицемірнім розкаянні і з вірою, що прощені їм їхні провини. Всі, навіть вороги, обнялися по братньому як діти одної матері, народу, Рідної віри і церкви, що також враз із народом була скована в кайдани чужих властей і впливів.

Той що сповідався.

ВІДЧИТИ п. В. СВИСТУНА

На бажання богатьох церковних громад п. В. Свистун буде старатися урядити на короткий час в літі поїздку з відчитами по Канаді. Він буде міг говорити тільки в кількох важнійших місцях. Найкраще, шоб громади, що утримують одного священика, порозумілися між собою і запросили п. Свистуна на відчит про церковну справу в однім центральнім місці, доступнім для членів всіх таких громад.

В цій справі пишіть або до "Рідної Церкви" або впрост до п. Свистуна.
606 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

ВЖЕ ЗАПИСУЮТЬ МАЄТКИ ГРОМАД ЯК І В КАТОЛИКІВ.

В останніх двох - трьох роках консисторія почала через священиків впливати на громади, щоб ті перевели в себе ухвалу, **що дана громада стає складовою частиною цілої Церкви.**

Випадково ми довідались також, що консисторія радить новим громадам, щоб вони впрост інкорпорувалися на домініяльний чартер. **Таку інкорпорацію заборонив виразно Пятий Собор (1927).**

Містимо на цій стороні фотографічну копію листа о. Савчука в справі інкорпорації громади в Стед, Ман. Цей лист самий себе виясню́є.

Твердимо, що такого рода інкорпорація є проти конституції нашої Церкви, принятої ще в 1918 р.

Що стається, коли нова громада заінкорпорується на домініяльний чартер, або стара громада ухвалить резолюцію прилучення до корпорації Церкви?

Відповідь на це дає слідуюча (9) резолюція соборної громади:

* * *

9. Переглянувши текст чартеру корпорації Української Греко-Православної Церкви в Канаді вважаємо, що цілі корпорації зазначені в тім чартері не є тими цілями, які були намічені Пятим Собором Церкви, що вирішив був, щоб дістати корпорацію для Церкви в цілі забезпечення правного істнования Церкви для духовного обєднання в Церкві поодиноких православних парафій, але не в цілі маєткового обєднання тих парафій або в цілі перепису чи запису майна тих парафій на корпорацію Церкви. Чартер корпорації виказує, що корпорація не представляє Церкви як духовної інституції для духовного обєднання поодиноких парафій з цілями виключно духовного характеру відносно таких обєднаних парафій, противно чартер виказує, що корпорація створена в цілях виключно дочасних, а іменно для завідування майном Церкви і ріжних інституцій як частин Церкви. На основі чартеру корпорація істнує для того, щоб „утримувати добродійні інституції або місії, будувати, утримувати і провадити церкви, цвинтарі, школи, колеґії, або сиротинці і шпиталі — поширювати освіту, релігійність, милосердя і добродійність і завідувати в Канаді таким майном, ділами і іншими **дочасними** справами Української Греко-Православної Церкви в Канаді, які згадана Церква може віддати в опіку корпорації." (точка 4 чартеру); дальше текст чартеру виказує, що Собор корпорації істнує тільки для **дочасних** (а не духовних) справ корпорації; що корпорація на своїм соборі може ухвалювати ріжні постанови (статут) виключно також тільки в дочасних справах корпорації, а іменно в справах управи й контролі майна, діл і других дочасних справ корпорації.

Перестудіювання чартеру, (що його вірні Церкви приняли „на довіря" без глибшої застанови як чартер Церкви як духовної інституції для духовного обєднання поодиноких церковних громад) показує, що корпорація є тільки тіло Церкви і не представляє духовної творчости Церкви. Корпорація це компанія для завідування майном Церкви або ріжних частин чи інституцій звязаних з Церквою. Тому кожна церковна громада, що підписала резолюцію, що вона стає частиною Української Греко-Православної Церкви в Канаді, в тій вірі й думці, що тим вона зєдналася тільки духовно з цілою Церквою, або заявила свою духовну єдність з Церквою, в дійсности стала частиною корпорації Церкви в маєтковім значінню, або іншими словами своє майно передала на власність корпорації, сама стаючи частиною корпорації. Те майно корпорація може заставити за довги корпорації або заморґечувати (гл. т. 17 чартеру).

Перегляд Статуту Церкви показує, що той Статут нібито ухвалений згідно з вимогами чартеру. Тим часом так воно не є. Статут в богато своїх точках виходить поза межі чартеру і в тих точках він не є правосильний. Такою неправосильною є точка пята Статуту, яка говорить, що майно поодиноких громад є власністю громад. Так воно не є, бо чартер виразно говорить, що майно приєднаних громад, які стають частинами корпорації, є майном цілої корпорації а не майном поодиноких громад. Те майно може бути вживане даними громадами, але тільки як нерозлучними частинами корпорації за дозволом корпорації чи консисторії, яка є в дійсности дирекцією корпорації. Майно, яке є власністю цілої корпорації, не може в той самий час бути виключною власністю поодинокої громади, бо власність майна цілої корпорації виключає власність поодинокої громади.

В кожному разі стверджуємо, що корпорація Церкви не мала і не має служити для запису чи перепису майна поодиноких громад, яке на основі рішень Соборів і основної конституції нашої Церкви має бути записане тільки виключно на громади і тому перепис майна громад на корпорацію або заінкорпорування нових громад безпосередно через чартер корпорації вважаємо зломанням конституції Церкви й ухвал Соборів, головно пятого Собору.

*

В цій справі подаємо до відома вірних кілька листів і текст резолюції, яку консисторія висилає до громад.

*

Ч. 2806 Вінніпеґ, 26. березня 1933.
Впов. п. В. Свистун,
Вінніпеґ, Ман.
Вповажаний Пане!

В прилозі посилаю друки, за якими Ви телефонували до п. Стечишина. Для пояснення скажу, що кожда громада, без згляду на те, коли вона зорганізувалася, яка прилучується до У. Г. П. Ц. в Канаді вносить до Консисторії $10.00 на оплату грамоти, яку вона отримує від

УКРАЇНСЬКА ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА В КАНАДІ
КАНЦЕЛЯРІЯ КОНСИСТОРІЇ

7 St. Johns Ave.
WINNIPEG, MAN.

Ч.1[illegible] 22 січня,1937.

Впов.п.Т.Гаврилюк,
[illegible]

Вповажаний Пане!

Ваш лист з 18 ц.м.,переданий через п.[illegible],отримано.

На жаль всі наші статути розійшлися і ми тільки що замовили в друкарни новий наклад.Це забере троха часу але так скоро, як статути будуть готові,Ви зможете отримати примірник для Вашої громади.

Щодо заінкорпорування Вашої громади,то це можна зробити в двояки[й] спосіб.Громада може заінкорпорувати себе на підставі провінціяльного акту,або на підставі домініяльного чартеру Української Греко-Православної Церкви в Канаді. Перший спосіб буде громаду троха дороже коштувати,бо до того треба адвоката,й треба платити реєстрацію в уряді.Повні кошти винесуть около 30 або 35 долярів.Я раджу Вам вибрати цей спосіб і вдатися зі справою,- або почерез Консисторію,або безпосередньо до Вашого адвоката п.Арсенича в Вінніпегу. Він має всі потрібні для цього папери,які Консисторія удобрила і знає докладно,як такі справи переводиться.

Другий спосіб заінкорпорування громади,- тоє на підставі домініяльного чартеру Української Греко-Православної Церкви в Канаді,- буде коштувати громаду $10.00.Для цього громада повинна скликати свої збори і ухвалити на них такі резолюції,як є подані в залучених тут формах,виповнити ці форми й стверлити їх афідейвітом на третій стороні й присла[ти] з грішми ($10.00) до Консисторії.По отриманню виповнених формів і грошей,Консисторія видасть громаді Грамоту Принятття,на підставі якої громада може зареґіструвати землю під цвинтар і церкву в Ленд Тайтле Офісі.

Як це що Вам не ясно,прошу написати.

Зі щирим поздоровленням,
[signature]
Голова Консисторії.

Консисторії, та на покриття коштів чартеру. Думаю, що булоб добре пояснюва ти се тим громадам, які вдаються до Вас в справі їх реґістрації, щоби опісля не було якого непорозуміння. Ми приміром отримали лист від громади в Сенді Лейк, в якім пишуть, що, тих $10.00 про які Консисторія згадувала їм висилаючи друки, вони вже зложили на Ваші руки. У відповідь я пояснив їм, що гроші, які вони зложили на Ваші руки є певно на оплату коштів реґістрації та за Ваш труд, а не на оплату грамоти.

З поважанням,
С. В. Савчук.

* * *

March 31, 1933.

Consistory of the Ukrainian Creek Orthodox Church in Canada,
479 Andrews Street,
Winnipeg, Man.

Dear Sirs:

I beg to acknowledge receipt of the copies of resolutions proposed to be passed at the meetings of missions re adherence to the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada.

It seems to me that as far as incorporation of new churches in the Province of Manitoba is concerned, it would be much better to have these resolutions concol'dated with the resolutions re formation of local churches under the Church Lands Act and it wou'd be advisable that such resolutions, which you have, could not always call the local churches missions but may call them churches. The copy of the resolutions which you sent me wou'd seem to indicate only that local churches become part of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada for the purpose of adherence only. These resolutions do not cover the matter of incorporation under the Church Lands Act in Manitoba or similar acts in other provinces.

I would suggest, therefore, that this matter be carefully looked into by your consistory and I would like to know of the result of your deliberations in this matter as in my hands are several church incorporations pending.

Yours truly,
W. Swystun.

*

Вінніпеґ, 5-го квітня 1933.

Впов. п. В. Свистун,
Вінніпеґ, Ман.
Вповажаний Пане!

Посилаю копію листа до п. Арсенича.

Копії резолюцій, які ми вживали до тепер, були приготовані п. Арсеничем, отже Консисторія уважала, що буде най краще, як запропонована Вами зміна буде обговорена Вами обома.

З поважанням, **о. С. Савчук,**

5-го квітня, 1933.

Впов. В. Я. Арсенич,
Вінніпеґ, Ман.
Вповажаний Пане!

Згідно з рішенням, яке запало на вчорашнім засіданню Консисторії, посилаю Вам лист від п. Свистуна з дня 31 с.м., який говорить сам за себе.

В імени Консисторії прошу Вас обговорити з п. Свистуном порушену ним справу та вирішити чи потрібною і можливою є запропонована ним зміна, маючи при тім на увазі бажання Консисторії, щоби церковне майно було записане на громади на підставі провінціяльних актів дотично церковних земель.

Щодо пропозиції п. Свистуна відносно назв „місій" і „церков", то треба мати на увазі, чи се не буде противитися пар. 5 нашого чартеру.

В прилозі посилаю форми, які ви вживали до тепер та які були приготовані Вами. Я нині відізджаю на захід і до Великодних Свят дома вже не буду, отже остаточне рішення Консисторії в сій справі може запасти аж по Святах.

З поважанням,
о. С. В. Савчук.
Голова Консисторії.

*

Увага. п. Арсенич зо мною в тій справі ніколи не порозумівався. Понище подаю текст резолюції, яку консисторія висилає до громад. **В. Свистун.**

*

That the members of the Ukrainian Greek Orthodox Congregation of St. ——— ——————— at ——————— in the Province of ———— duly assembled at this Meeting resolve as follows:-

That the Ukrainian Greek Orthodox Congregation of St. ——————— at ——————— in the Province of ——— ——— does hereby signify its intention of becoming and it does hereby become a part of the Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada, subject to Certificate of Admission being issued to the said Congregation by the Consistory of the said Ukrainian Greek Orthodox Church of Canada.

ЧИ ВІДНОСИНИ МІЖ АРХІЄПИСКОПОМ Й О. МАЄВСЬКИМ БУЛИ „ВОРОЖІ" ПО СОБОРІ?

Подаємо два листи, які дають відповідь на повищий запит.

Лист о. Архієпископа до о. Маєвського.

10-го лютого 1936.

Всеч. о. П. Маєвському,
Вінніпеґ, Ман.
Вельмишановний Отче!

Я отримав Вашого листа з 1-го лютого і Ваш Молитовник. Без сумніву видання такого рода молитовників, спеціяльно для дітей, справа бажана і добра. Всеж, оскільки мені відомо, в справі з тим молитовником Ви увійшли в конфлікт з Консисторією. Я, правду сказати, не розумію, як той конфлікт міг виникнути: на молитовнику стоїть напис, що він є видання Консисторії. Чи дійсно він є видання Консисторії і коли так, як міг виникнути конфлікт? На молитовнику є також напис од мого імени: „Благословляється друкувати. Архієпископ Іоанн Теодорович. Філядельфія, Па. Дня 18-го квітня 1935 року." **Я не пригадую собі, щоби я минулого року давав благословіння на друк того молитовника, не пригадую також, щоби Консисторія за таким благословінням до мене зверталася.** Я подивлюся в архив і справу перегляну.

Я дякую Вам за гарні побажання. Я думаю, що від нас самих буде залежати, щоби ці побажання в повності здійснилися.

Боже благословіння нехай буде над Вами — **о. Іоанн Теодорович, Архієп.**

Лист о. Маєвського до о. Архієпископа.

19 червня 1936.

Впр. Владиці о. Івану Теодоровичу,
Сполуч. Державн.

Слава Ісусу Христу!

Високопреосвященний Отче Владико!

Вже давно хотів я вислати Вам на спомин свою фот. карточку та не мав відповідної, щоб хоч в частині покривала той гарний Ваш фот. портрет, який Ви мені на спомин зволили дати. Прошу ласкаво цю карточку прийняти у певності, що ми, як вірні сини Рідної Матері Церкви, у щирій праці для неї зостанемось співслужителями їй, поки сил у нас стане.

Недавно одержав я листа від Впреосв. о. Митрополита Василя, в якому він подає свою згоду на приїзд до Канади. У свій час п. Свистун написав був листа до о. Митрополита з запитом, чи не погодивсяб він на приїзд до Канади для допомоги Церкві і його власного отдиху після важкого життя в Київі. о. Митрополит написав до його листа, подаючи згоду на приїзд, але цього листа п. Свистун не одержав, а тільки тепер прийшов другий лист (до мене), в якому о. Митрополит потверджує свій попередній лист. Про відповідь дану о. Митрополитом п. Свистун повідомив нашу Хв. Консисторію.

Хоч ця справа в більшости відноситься до нашої Церкви в Канаді, вважаю, що вона торкатиме і нашу Церкву в Америці, а з окрема Впр. о. Владику, який особливу участь повинен взяти в спровадженні о. Митрополита сюди. Може скажете: А якже без Вашого відома п. Свистун поставив запит о. Митрополиту? Не хочу входити в формальности, бо й я за них не відповідальний, але беру під увагу факт, що о. Митрополит погоджується приїхати до нас і вважаю, що нашим — Канадійської і Американської церкви — неодмінним обовязком є старатись спровадити його для служіння Церкві і визволення його з того важкого життя, яке він провадить вже майже десять літ.

Якби я був скорше знав про Собор в Америці, бувби дав цю справу під розгляд Соборові і о. Владиці. Але й тепер, коли Ви приїзжаєте до Канади, цю справу розвязати можна буде успішно. Можливо, що й Ви теж писали до о. Митрополита, але він на жаль Вашого листа не одержав, як про це згадує в останньому листі до мене.

Вважаю своїм обовязком повідомити Вас про це, аби не приписувано мені якої змови, як це вже мало місце, і щоб сподіватись Вашої ласкавої згоди і допомоги в так важній справі.

Теж сповіщаю Вас, що я тепер приготовляю до гекто-граф. друку нових (около 50) проповідей о. Митрополита, переважно на апостольські теми. Друкуватиму тільки 25 примірн. — як скінчу вишлю Вам примірник один.

Як прибудете до Вінніпеґу зроблю Вам доклад про все устно.

Остаю з належною синівською пошаною і в молитовнім єднанні,

о. Петро Маєвський.

ЛИСТИ МИТРОПОЛИТА О. ВАСИЛЯ ЛИПКІВСЬКОГО

Київ 22/4 1936 р.

Любий о. Петре!

Щиро дякую за привітання з святом Воскресіння Христового, за співчуття і молитви з приводу смерти моєї дружини і за допомогу (10 долярів), яку я одержав 15. березня. З свого боку вітаю Вас з святом і бажаю ще довгі роки зустрічати його в радості й добрім здоровлі. Дуже мені жаль, що мої проповіді й листи до Вас і п. Свистуна не дійшли, але дуже приємно від Вас почути, що ті сумні незгоди, які сталися в вашій церкві, вже повернули на краще і дасть Бог зовсім втихомиряться. Все ж вони виявили якусь несталість, несвідомість вашого братерства в принципах нашої церкви. Отже треба ще багато виховувати й духівництво й мирянство в ідеях соборноправности й національности церкви, в утворенні нових форм життя.

Я вже зовсім старіюся і голова з трудом працює, і руки трясуться, і від сучасного життя відстав, але з охотою буду й на далі, оскільки здужатиму, писати й надсилати Вам свої писання, хоч для того, щоб Вам давати знати, що я ще живу на світі. І звичайно з охотою буду відповідати Вам на ваші листи й запитання й виконувати доручення.

Для мене дуже приємне Ваше й п. Свистуна запрохання прибути до Вас в гості, але ця річ уявляється мені зовсім нездійснимою, як я писав п. Свистуну. По перше для нас кордони здається безнадійно закриті, і я ніяк не розумію, як Ви можете вихлопотати мені пашпорт на закордонну подорож і від кого? Потім я для Вас бувби гість дуже дорогий, запевне в тому розумінні, що моя подорож до Вас вимагалаб від Вас багато клопотів, і я погодивсяб на таку витрату від Вас лише в тім разі, колиб цього вимагали невідкладні церковні справи. Я страшено боюсь доводити Вас до марних витрат, хоч гадаю, що ви, як американці, добре знаєте ціну грошам і самі марно витрачати їх не будете. Отже в справі моєї подорожі до Вас я цілком віддаюсь на Вашу волю, **і коли Ви визнаєте, що моя подорож до Вас необхідна в церковних інтересах, я готовий радо Вашу волю виконати, і тоді здіймайте хлопотання про дозвіл мені виїзду за кордон і всякі інші, і коли все потрібне буде здобуто, я до Вас поїду, хоч дуже незручно, що я не знаю мови і опинюсь в подорожі без язика.**

Коли у вас повстане справа про висвяту єпископа, якого запевне повинен обрати собор, то **я тримаюсь того погляду, що собор сам його може й висвятити руками свого пресвітерства, як це було в Київі 1921 року з моєю висвятою.** А зараз, коли архиепископ о. Іван, як Ви пишете, на дорозі до повернення до нашої церкви і візьме участь з пресвітерством в хиротонії обраного собором епископа, то й з боку старих канонів буде цілком задовільно, бо історія дає багато прикладів хиротонії єпископа одним єпископом і така висвята завжди вважалась канонічною. Клясичний приклад цього—висвята заштатним митр. Амвросієм ченця Кирила на старовірського єпископа. Навіть російський синод, що шукав всяких неканонічностей в цій події, проти способу хиротонії не висловив ніяких заперечень.

Історія дає приклади навіть заочної участи єпископа в хиротонії і така участь вважалась за дійсну. Так єпископ Григорий Неокесарійський (3-го віку) бувши в засланні не міг взяти участи в хиротонії єпископа (забув якого), а послав листівне запевнення про свою духовну присутність і участь на цій хиротонії, і ця духовна присутність визнана за дійсну, як і ап. Павло пише: „Не бувшим між вами тілом, а бувши духом... як бувший між вами.. як зберетесь ви і мій дух з'вами... (1 Кор. 5, 3-4). Були випадки й участи пресвитерів в хиротонії єпископа, як представників (легатів) відсутнього єпископа і теж вважались дійсними. **Отже і я можу прийняти участь заочно в хиротонії у вас обраного собором єпископа, як відсутній тілом, а присутній духом, або через листівне запевнення в цій своїй духовній присутности, або через доручення одному з пресвитерів взяти участь в хиротонії, як мій представник.** Взагалі в справі моєї подорожі до Вас я здаюся на вашу волю й ваші міркування.

На жаль відносно граматок, чи інших матерялів уже не можу Вас задовольнити, бо нічого цього вже немає й не відомо, де воно. **Ні від архиеп. Івана, ні від о. Савчука я листів не одержував.** Коли буду Вам писати, обійдусь уже і без кальки, та й навряд чи й дійшлаб вона до мене. Не забувайте мене своїми листами про те, що у Вас діється. Передайте від мене привіт і найкращі побажання Вашій дружині, п. Свистунові і всій громаді.

Щиро благословляю вас і на дальшу працю на оборону й життя нашої церкви, хоч на вашій далекій країні.

З щирою любовію і повагою
Митрополит **Василь Липківський.**

Київ, 15. червня 1936.

Любий отче Петре!

На Вашого листа, що одержаний мною був саме на Великдень 15-го квітня, я послав відповідь 29. квітня, а Ваш останній лист, як помічено поштою вийшов від Вас 12-го травня (достався до мене 2 червня). Отже наші листи мусіли розминутись, бо за 14 днів мій лист до Вас не міг дійти. Тепер же, коли вже Ви мали його одержати, то Ви вже його одержали. Дуже дякую за Вашу фотографичну картку, вона є для мене одною з дорогих ознак недавнього світлого, але безповоротнього минулого.

В попередньому листі Ви дуже запрохували мене до себе в гості, і на це прохання я Вам докладно відповів. Крім того, що я абсолютно не уявляю, якби це могло статися в мойому становищі, я ще для Вас бувби дуже дорогий гість, в розумінні звичайно коштів, що на мене витратилисяб і на цю витрату я лише тоді погодивсяб, колиб цього вимагала церковна справа у Вас, конкретно, колиб я мусів або замінити вам єпископа або висвятити Вам єпископа. **Але єпископа Ви моглиб на соборі й самі висвятити за прикладом Київського собору 1921 р., а я мігби за прикладом еп. Федіма, що заочно поставив на єпископа св. Григорія Неокесарійського (див. Четьї міне. 17 листопада), послалби заочно своє благословенство.** Зараз же, коли справа з єпископом у вас значно поліпшилась бо архиеп. о. Іван уже з патріярхом припинив аліянс і може, як єпископ автокефальний взяти участь у висвяті Вам епископа, то це і з **староканоничного погляду буде цілком канонична висвята,** б історія дає нам багато прикладів висвяти єпископа лише одним єпископом і така висвята завжди визнавалась дійсною. Зрештою я цілком покладаюсь на вашу волю й ваші міркування; як вважаєте потрібним так і робіть. Жаль тільки, що моє здоровля й физичне й розумове жваво котиться з гори.

На звороті цього подаю Вам росклад парамій на всі неділі, складений мною разом з роскладом евангелій і апостолів, (далі подано пояснення що до роскладу і сам росклад). Ой, як можна менше мертвої форми і в релігійному життю і в молитві, та й ту, що вже змертвіла, жвавіше розворушувати.

Дуже радий почути, що у вас уже скоро відбудеться висвята 4-х пан-отців Вашого виховання. Передайте їм і від мене найщиріші привітання і побажання заспівати Господеві нову пісню, заспівати Господеві всією землею (пс. 95). **Коли будете бачити арх. о. Івана, висловите йому моє задоволення, що він припинив свої зносини з патріярхом. Нехай же пильнує своєї автокефальности на грунті соборноправности й ні на що її не міняє.** „Держи, що маєш, щоб ніхто не взяв вінця твого" (Апок. 3. 11). Цим скоріше прихилить до себе парафії, ніж плутанням з церковними шахраями, що тримаються тої думки, що церква для них, а не вони для церкви.

Передайте моє щире привітання брату Василю Свистуну і прохання не послабляти свою велику працю й боротьбу на охорону рідної церкви, і Ви йому енергійно допомагайте, особливо християнським єднанням і замиренням братерства. Пишіть про церковні справи у вас і в Америці. Які б вони не були часом сумні, мені все ж радісно буде почути, що наша церква у вас ще живе й має волю до життя.

Будьте здорові, спокійні і дужі. Нехай Ваша церковна справа Вас радує й задовольняє.

З отецьким благословенством
Митрополит Василь Липківський.

м .Київ, 7/IX. 1936 р.

Любий отче Петре!

Дякую, що порадували мене своїм листом від 30/7, 36 р. Для мене дійсно велика радість чути приємні відомости про справи нашої церкви в Америці, де життя церкви залежить не від чого іншого, а лише від самої церкви, і тому постанови соборів у вас є виявленням не зовнішних впливів, а лише ступня свідомости, гідности й самоповаги самоїж церкви. **Американський собор, що так міцно став на грунті своєї автокефалії й на охорону її, дав гарний доказ своєї гідности й свідомости й церковної й національної. Дай Боже, щоб і на далі наша церква в Америці також гідно пильнувала своєї автокефалії й пошани до рідньо го свого життя.** Це бувби найкращий засіб визнання її, й пошани до неї й від інших. **Гадаю, що Американський церковний собор буде гарним прикладом і для майбутнього Канадійського собору.**

Але затвердивши себе так гарно на грунті автокефалії варт би церкві нашій в Америці й Канаді звернути більшу увагу й на запровадження в себе дійсної соборноправности на всіх ступнях церковного керовництва, бо **соборноправність це саме і є найкраще забезпечення автокефалії й національного напрямку жит-**

тя. На жаль я не знаю умов церковної праці в Америці для мирян, не знаю і структури парафій у вас. Чи збираються у вас і як часто парафіяльні собори, чи вони обирають парафіяльні ради, священиків та інших, чи діють парафіяльні ради, хто веде церковне господарство, діловодство, за кним затверджуються цер ковні будинки і т. і. Особливо бажано, щоб вище церковне керівництво було злагоджено на принціпах канонів УАПЦ 1921 р., цеб то, щоб церковний собор обирав із себе церковну раду і церковний суд в складі священослужителів і мирян, щоб єпископ діяв лише, як почесний член і перший порадник церковної ради в повному контакті й співробітництві з радою, а вища церковна рада діялаб в співробітництві з церковними радами низчих ступнів, щоб таким чином церква дійсно керувала сама собою, щоб службовці її від вищих до низчих не панували в ній, не були „начальством," а лише виконавцями покладених на них церквою обовязків. То вже не вільна церква Христова, де ще існує низьке боягузство „страха ради юдейска".

З окрема в Канаді „Консисторія" і „Адміністратор" нагадують щось противне соборноправності, щось старе ієрархичне і навіть уніяцьке. Адміністратором нашої церкви мусить бути церков на рада, обрана на соборі, а не якась окрема особа. Отже конче треба майбутнім соборам нашої церкви в Америці й Канаді звернути увагу на здійснення найвартішного принціпу УАПЦ соборноправности, ввести соборноправність у всі ступні керовництва церковного. Ніґде в Европі через втручання державної політики в церковне керівництво, ні в одній церкві дійсної соборноправности нема й бути не може. Лише в вільній Америці, де церква вільна від державних впливів, це цілком можливо. **І булоб великим злочином перед Головою церкви Христом, колиб американські церкви й надалі оглядались на рабське становище церков у Европі і не дбали про соборноправність.** Ні, в цьому вони повинні показати всім Европам приклад справді вільного церковного життя і його творчости.

Я дуже радий, що у п. Свистуна з архиеп. Іваном знайшлась іще спільна мова і вони дійшли до порозуміння. Це справді було конче потрібно, щоб не доводити церкву до надто тяжких пригод і що вони відчули в собі остільки християнського сумління, щоб це зрозуміти й поступитись своєю амбіцією на користь церковного спокою, це їх надто підносить. **Але сумна хитливість в минулому архиеп. Івана в церковному проводі і в здійсненні соборноправности вимагають не залишати надалі його самого без певної підтримки, не спускатись на нього одного в справах керівництва церквою, а підперти його церковною радою (і в Америці і в Канаді), як вищою церковною інституцією, щоб усі справи залежали не від нього лише, а від церковної ради, в якій він є лише почесний голова і перший порадник, щоб усе провадилось за взаємним впливом, порозумінням і співробітництвом** (див. 2 Кор. 12, 20, 1 Кор. 16. 14).

І всеж мені здається, що вам треба подбати про свого єпископа, навіть з залишенням архиеп. о. Івана вищим керовником всієї церкви в Америці і навіть з наданням йому сана митрополита. З його участю собор може цілком староканонично поставити єпископа, і моє прибуття до вас з цього боку втрачає свою нагальність.

З приводу моєї подорожі до вас я одержав від вашої Консисторії за підписом адміністратора о. Савчука і заст. секретаря Стечишина офіційного листа від 3/VI. 1936 р. за Ч. 9303. Признаться, це для мене була несподіванка, що п. Свистун в справі мого приїзду, про що ми покіль вели лише приватні розмови, звертається до офіційного органу, покладає на консисторію хлопотання й здобуття коштів, накидає на неї без її згоди цю „нахабу". **Це дало привід о. Савчуку вколоти мене тим, що я хочу їхати до Канади „без порозуміння з правлячим єпископом архиеп. Іваном, а так би сказати поза його плечима," і що Консисторія в такім разі не може брати на себе будь яке посередництво в справі мого приїзду до Канади.**

Звичайно тут о. Савчук ясно виявляє своє ієрархичне лице, що всякі порозуміння робляться між ієрархами, а не церквами. Я йому на це відповів, що в соборноправній церкві всякі потрібні їй порозуміння робить сама церква, а не той, кого вона запрохує. Зрештою консисторія висловлює радість з приводу мого приїзду і бажання зробити все до його здійснення. Але вихлопотати дозвіл на мій виїзд за кордон від Совітської влади вона ніяк не може; це я мушу зробити сам. В цьому я з Консисторією цілком погоджуюсь. **Тому, як я й писав, вважаю свій приїзд до вас нездійснимим, коли нема для цього інших шляхів, крім консисторських.**

В цьому ж листі консисторія вимагає від мене відомостей „хто мене так ложно" поінформував про стан Канадійської церкви, що я в свому листі, надрукованому п. Свистуном, осудив архиеп. о. Івана й о. Савчука, а благословив п. Свистуна на боротьбу з ними, і здивовання, що я осудив їх, не запитавши попереду їх і цим дуже пошкодив церкві. **На це я відповів, що єдине джерело моїх відомостей про архиеп. Івана й о. Савчука це була книжка п. Свистуна „Догматично-канонична становище Укр. церкви в Канаді," що прийшла до моїх рук. Інших інформацій, як про цих осіб, так і про стан канадійської церкви я ні від кого не одержував. З окрема від о. П. Маєвського, з яким я лише веду листування, я ніяких подібних відомостей не мав, та й мета нашого листування була інша. Мій відгук на документальні відомости п. Свистуна в його книжці зовсім не був судовим процесом, що вимагавби якого попереднього допиту, а благословляв я п. Свистуна на боротьбу, бо й сам вперто боровся на Україні за тіж ідеї, які він так вдало захищає.** Я хотівби, щоб Ви самі прочитали мого листа до Консисторії. Він є відповідь на офіційного листа і його повинні Вам показати.

Що відносно архиеп. Івана, то він зовсім не повинен жалітись, що я йому не пишу. Як тільки я одержав відомости про жуківський заколот в його церкві, я зараз же написав йому листа з підтримкою його в цій пригоді і з порадами. **Він не скоро, вже після смерти єп. Жука, відповів мені з поясненнями про жуківців і визнанням своєї помилки, що скомпромитував себе зносинами з царгород. патріярхом.** На його листа я зараз же відповів з порадами, як на мою думку поводитись для замирення в церкві і з окрема вияснив всю ганебність звертання до патріярха про визнання, що визнав і живу російську церкву і польську автокефалію, **що для нього важить не церква, а комерція.**

На цього листа він уже мені не відповів. **Коли ж я одержав книжку п. Свистуна я зараз же знов написав йому листа з рішучим протестом проти його заходів до визнання від царгор. патріярха уже як перший митрополит УАПЦ. Послав через нього й послання до духівництва, щоб полекшити йому розрив з патріярхом. І на цього листа я відповіді не одержав.** Гадаю, що він уже не хоче мати мене своїм порадником і зі мною листуватись, а тому вважаю зайвим накучати йому на далі своїми листами. Та й тепер, коли він уже порозумівся з п. Свистуном, полагодить запевне свої стосунки і з Вами, коли має коло себе таких порадників, як о. Кірстюк, то може й справді мої поради йому з далекої далечини вже не так потрібні, не завжди можуть бути вчасні і влучні.

Отже мій наказ вам — борцям за наші ідеї в Америці й Канаді: Не припиняйте своєї боротьби, зєднайтесь, утворіть із себе тісну одностайну спілку. Серед люду мало мені відомого і здається розбитого своїми ріжноманітними власними інтересами і під свій спільний вплив візьміть архиеп. Івана, робіть його таким, яким самі хочете його бачити. Це буде і для нього й для церкви значно корисніше, ніж мої листи.

З охотою я написавби до о. К. Кірстюка з привітанням за його гідне й свідоме головування на Соборі, відчуваю що це людина, з якою приємно булоб вести розмову, але боюсь, щоб це не роздратувало архиеп. Івана та не спричинилось до будь яких неприємностей. Та й взагалі мені незручно дуже себе вмішувати в американські, хоч і церковні справи, ширити свої закордонні звязки. З цієж причини вважаю незручним писати й о. Сідлецькому до Бразилії. Та й цілком не знаю і умов його праці і стану там нашої церкви, навіть дивуюсь, де вона там могла притулитись. Якось читали мені листа, і вже давно, від нашого священика (забув фамілію), що працює в Аргентині, і там наче кілька є наших парафій; він писав, що йому платять там помаранчами, яких він має цілі вози. Вартби було вам якось сполучитись і з Аргентиною.

Щирий привіт, благословенство й найкращі побажання передайте від мене п. Свистуну і нашим працівникам.

Будьте здорові й бадьорі.

Митрополит Василь Липківський.

СЛУЖБА БОЖА ЧЕРЕЗ РАДІО.

В неділю, 9-го травня, тиждень по Великодні, з Українського Православного Собору св. Покрови в Вінніпеґу буде передана від години 9 до 11 рано, вінніпеґський час, через стацію CKY і CJRC Вінніпеґ, і через стацію CJRM, Реджайна (540 к. с.).

Служба Божа разом з концертом Великодного Канону. Службу Божу укладу Кошиця і Великодний Канон укладу Вериківського відспіває хор Собору під орудою п. В. Свистуна. Відправлятиме настоятель Собору **о. Маєвський.** По Службі Божій і концерті коротку промову виголосить п. В. Свистун.

Передача через дві стації буде злучена з поважніми коштами, більшими, як коли будь перше, тому проситься всіх зарядити на місцях збірки на покриття коштів передачі.

Збірки й жертви слати на адресу:
Ukrainian Orthodox Cathedral
820 Burrows Ave., Winnipeg, Man.

ПО ЗАМИРЕННЮ МІЖ КОНСИСТОРІЄЮ І БРАЦТВОМ ОБОРОНИ

НОВЕ НЕПОРОЗУМІННЯ В ЦЕРКВІ

ЩО ГОВОРЯТЬ ПРО ЦЕ ДОКУМЕНТИ?

Понище подаємо в хронольоґічнім порядку документи, які безсумнівно вияснюють причини нового непорозуміння, що може довести до цілковитого роз колу в церкві. На іншому місці в першій частині бюлетеня подаємо коротку історію подій в церкві від угоди між консисторією і Брацтвом Оборони Рідної Церкви, підписаної обома сторонами в часі зимового зїзду в Саскатуні 7-го грудня 1935. Ця угода була оголошена в „Вістнику" в формі заяви від консисторії в числі з дня 1-го січня 1936 і в формі заяви від брацтва в числі з дня 15-го січня 1936.

Понище подаємо текст угоди:

*

I.

ТЕКСТ ПОРОЗУМІННЯ ЩОДО ТЕПЕРІШНОГО КАНОНІЧНОГО СТАНОВИЩА УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В КАНАДІ

Консисторія Української Православної Церкви в Канаді стверджує, що Українська Греко-Православна Церква в Канаді стоїть на слідуючих канонічних основах, які є згідні з канонічним становищем Української Автокефальної Православної Церкви, принятим першим Всеукраїнським Собором в 1921 році, в Київі:

1. Народно-соборноправний устрій,
2. Канонічність ієрархії Української Автокефальної Православної Церкви,
3. Право церкви на творення нових канонів Собором Церкви відповідно до вимог життя Церкви, і на виключування з уживання канонів, що перестали відповідати вимогам життя Церкви,
4. Уживання рідної мови в богослуженнях,
5. Недопущення до підлеглости Української Греко-Православної Церкви в Канаді чужим церквам або чужим церковним властям.

II. Консисторія Української Гр.-Православної Церкви в Канаді уважає „Тези до дискусії" як документ, що не висловлює поглядів Української Греко-Православної Церкви в Канаді і уважає, що умови в тих „Тезах до дискусії" не є до приняття Українською Греко-Православною Церквою в Канаді, бо вони противляться основним засадам Української Греко-Православної Церкви в Канаді.

Отцим стверджується, що повище е точний текст порозуміння в цілі сконстатовання теперішнього канонічного становища Української Греко-Православної Церкви в Канаді і в цілі припинення і залагодження теперішнього непорозуміння в Церкві.

Повищий текст буде проголошений Консисторією Української Греко-Православної Церкви в Канаді в „Вістнику" в слідуючім числі, а зараз же в наступнім числі „Вістника" Брацтво Рідної Церкви оголосить свою згоду на повищий текст і заяву, що всяка акція зо сторони Брацтва Оборони Рідної Церкви і п. Василя Свистуна з тим проголошенням закінчиться Проголошення обох заяв і пояснень до них буде поміщене за попереднім порозумінням і згодою обох сторін.

Дано в Саскатуні, дня 27-го грудня 1935.

За Консисторію Української Греко-Православної Церкви в Канаді,
о. С. В. Савчук, голова.
Мир. Стечишин, заст. секр.
За Брацтво Оборони Рідної Церкви,
В. Свистун, голова.

Понищі листи показують, що угода ця була підписана консисторією на те, щоб як найскорше її зломити.

*

II.

1-ий ЛИСТ п. СВИСТУНА ДО о. САВЧУКА.

Вінніпеґ, 22-го січня 1936.

Всч. о. С. В. Савчук,
7 Ст. Джанс Аве
Вінніпеґ, Манітоба.

Всч. Отче!

Угода між Брацтвом і Консисторією означає цілковите завішення зброї. Як я Вам говорив особисто, з мойого боку я стараюся зробити все, щоб охолодити давне роздраження і виробити дух співпраці в лоні Церкви. Але в той самий час священики нашої Церкви в приватних балачках і навіть в своїх проповідях ширять дальше прямо шкідливі і ложні інформації про угоду між вірними нашої Церкви.

Я вже Вам говорив про о. Запаринюка. На днях я одержав скілька листів від членів наших громад, між ними листи про о. Кирстюка з Канори і о. Апонюка з Вайти. Відносно о. Кирстюка, я дістав листа від п. С. А. Балана з Сопоф, Саск., в якім він між иншим пише, що о. Кирстюк на **проповіді** в їх церкві на 2-ий день Різдвяних Свят назвав мене собакою і зрадником і хоч я підписав угоду, то він мені не може вірити. Відносно о. Апонюка, я дістав слідуючі інформації з Вайти: В неділю 9-го січня, 1936 о. Апонюк говорив в церкві... повідомляв про замирення в такий спосіб: „Вже скінчилася Свистунова галабурда. Свистун обіцяв, що більше не буде робити галабурди. Вам тепер повинно бути встидно, але я не вірю, що так буде тихо, бо Свистун вишукає щось иншого. Давби то Бог, аби був спокій, але я таки не вірю."

В часі проповіди о. Апонюка в Церкві був присутний п. Василів, який мав сказати до Боднарчуків, що о. Апонюк не добре говорив і не повиннен був так говорити.

Я сподіюся, що Ви від себе особисто або від Консисторії дасьте відповідні інструкції священикам, як поступати в цій справі, бо не хочу вірити, що таке поступовання священиків, як подано повище, відповідає волі Вашій або волі Консисторії.

Остаю з поважанням,
В. Свистун.

III.

1. ВІДПОВІДЬ о. САВЧУКА.

Ч. 8990 Вінніпеґ, 11-го лютня, 1936.

Впов. П. В. Свистун,
Вінніпеґ, Ман.

Вповажний Пане!

Відповідаю на Ваш лист з 22 м.м.

Угода була довершена аж по оголошенню її в „Вістнику," отже виступи священиків Апонюка, Запаринюка й Кирстюка, як що такі виступи справді мали місце, були перед довершенням угоди.

Крім цього ані Консисторія, ані я особисто не можемо бути відповідальні за те, як хто зі священиків чи вірних Церкви ту угоду інтерпретує, як рівнож Ви не можете бути відповідальні за те, як її інтерпретують Ваші приятелі. Відомі мені факти, що деякі члени розвязаного Б.О.Р.Ц. в Ешвил, Вайті, а навіть в самім Вінніпеґу перекручують зміст угоди на свій лад. Як що о. Запаринюк сказав яке прикре слово на Вашу адресу, то він був спровокований до цего молодим Дутчишиним, який носиться по Ешвил та Давфині з якимсь Вашим листом, написаним вже потім, як угода була в Саскатуні підписана, та вичитує (?) з нього такі річи дотично угоди, яких, я певний, Ви не могли писати та які цілковито перекручують зміст угоди.

Щодо о. Апонюка, то він дає інформацію, що говорив про угоду не в церкві на проповіди, а в готели Н. Боднар-

ГОТУЙМОСЯ ДО НАДЗВИЧАЙНОГО СОБОРУ ЦЕРКВИ! ДОСВІД ПОКАЗУЄ, ЩО РІЖНІ „УГОДИ" І „ПОРОЗУМІННЯ" НІЧОГО НЕ ПОМАГАЮТЬ. СОБОР ЦЕРКВИ МУСИТЬ ВІДБУТИСЯ ЩЕ ЦЕГО РОКУ!

чука, коли його втягнено в суперечку на цю тему. Від. о. Кирстюка ще не маю відповіди, що він має сказати про інцідент в Сопоф, однакож знаючи блище п. Балана, я склонний приймати з резервою його реляції.

З поважанням,
С. В. Савчук.

IV а).

ЛИСТ МІЧЕМСЬКОЇ ГРОМАДИ ДО п. СВИСТУНА.

Колонсей, Саск., 9-го березня 1936.
Вис. пов. пане Свистун:

Кілька слів пишемо до Вас і залучаємо Вам копію листа, який ми отримали тому пару днів назад з Консисторії, так точно переписаний як ми отримали. Заряд Церковний у Мічам мав збори на 8-го цего місяця і радив, щоби написати кілька слів до вас, чи ви не моглиб нас порадити, що нам дальше робити, може ми зле зробили, що писали до консисторії, щоби нам священика надали на Великдень.

Також залучаєм Вам копію листа, який ми написали до Консисторії.

Отже просить Вас Мічамська Громада, щоби ви дали нам деякі інформації, як ми маєм дальше поступати з цею справою.

Проситься о відповідь як найскорше, на адресу понище згадану.

З поважанням,
М. В. Олеськів, секретар.
Р.Р. Но. 1, Колонсей, Саск.

б).
ЛИСТ МІЧЕМСЬКОЇ ГРОМАДИ ДО КОНСИСТОРІЇ.

Колонсей, Саск., 6, II. 1936.
Конс. Укр. Греко-Прав. Церкви,
Вінніпеґ, Ман.
Всеч. О. Савчук.

Радіємо вісткою, що непорозуміння церковне усунене.

Церковна Громада в Мічам бажає мати відправу і сповідь на Великодні свята. Проситься повідомити нас, в котрий день можемо сподіватися священика. Добре було-б, як би священик мав можливість прибути сповідати перед Великодною Пятницею.

В усякім разі ще є досить часу на повідомлення коли можемо сподіватися священика.

Посилаємо разом з цим листом почтовий переказ на суму $9.00 на Дієцезіяльний Фонд від нашої Церковної Громади. Остаюсь з поважанням,
М. В. Олеськів, секретар.

в)
ЛИСТ о. САВЧУКА ДО МІЧЕМСЬКОЇ ГРОМАДИ.

Вінніпеґ, 25-го лютого 1936.
Ч. 9027.
До хвального уряду Укр. Прав.
Церковної Громади.
Усп. Пресв. Богородиці,
Мічам, Саск.
На руки п. М. Олеськового, секр.
Хвальний уряде!

Ваш лист з 6 ц. м. і гроші в сумі $9.00 на дієцезіяльний фонд Консисторя отримала. В прилозі посилаю ресіт на ці гроші та в імени Консисторії складаю сердечну подяку за жертву.

В листі висказуєте радість ізза того, „що непорозуміння церковне усунене" та висказуєте бажання „мати відправу і сповідь на Великдень," а також зазначуєте, що на річних зборах, які відбулися 8-го грудня, 1935, більшість членів рішили, щоби за священиком до консисторії не писати „але чекати, щоби провід прийшов до якогось заключення."

Консисторія також радіє, що непорозуміння в церковнім життю усунене. Радіє з двох причин. По перше тому, бо те непорозуміння наносило сором та шкоду нашій церкві, а радість та втіху її ворогам, а по друге тому, бо зміст угоди між консисторію та розвязаним Брацтвом Оборони Рідної Церкви наглядно доказує, що всякі закиди проти семого Собору та проти Консисторії та її поодиноких членів були безпідставні та нічим неоправдані.

Закидувалось, що собор був нелегальний і неправосильний й тому найдалі до року мусить відбутися другий собор, Говорилося й писалося, що Консисторія та деякі її члени сфальшували канони церкви, а саму церкву запродали царгородському патріярхови. Закидувалося, що Консисторія підписала злуку з жуківцями та потоптала основні засади Укр. Прав. Церкви і т. п. А тепер всі побачили, що ті закиди не мали найменшої підстави та що члени проводу церкви були тільки невинною жертвою гидких очернень та нападів.

Ваша Громада була одною з тих кількох громад, що прилучилися до акції проти Семого Собору. Листом з дня 30-го серпня, 1935, громада прислала до Консисторії протест такого змісту:

1. „Уважаємо Семий Собор Укр. Греко-Прав. Церкви в Канаді, що відбувся в днях 30-го червня до 3-го липня 1935 року в місті в Саскатуні, Саск., як неправний, нелеґальний, і неправосильний, й уважаємо його ухвали й резолюції як неправосильні і шкідливі, для вірних і парохій Укр. Греко-Прав. Церкви в Канаді."

2. „Домагаємося від консисторії скликання Надзвичайного Собору Укр. Греко-Православної Церкви в Канаді в протягу одного року від дати Семого Собору котрий має відбутись знова в місці Саскатуні, Саск., коли скликання Собору протягнеться довше, як оден рік, то принесе надмірну шкоду для нашої церкви.

3. „Домагаємося щоби на слідуючім соборі Укр. Греко-Прав. Церкви, котрий має бути скликаний на протязі одного року від дати Семого Собору, щоби кождий вірний Української Греко-Прав. Церкви в Канаді мав повне право голосу як кождий леґальний делеґат або священик."

До сього часу ваша громада протесту не відтягнула. Значить вона дальше уважає Семий Собор за неправний, нелегальний і неправосильний, а його ухвали й резолюції (значить всі!) як неправосильні й шкідливі. Значить, дальше, Ваша громада все ще таки домагається скликання Надзвичайного Собору перед 30. червнем, 1936, та крім того домагається, аби Консисторія ламала статут Укр. Греко-Прав. Церкви й дозволила на тім соборі голосувати всім і вся, хто тільки на собор прийде та заявить себе православним.

Статут Укр. Греко-Прав. Церкви в Канаді говорить, що громади й вірні мають підчинятися церковному проводові та ухвалам церковних соборів.

Колиж яка громада або вірний цього не робить, то фактично зриває звязь з Укр. Греко-Прав. Церквою як такою.

Всеканадійський церковний собор є найвищим правлячим і законодатним органом нашої Церкви, колиж Ваша громада не признає його авторітету, то як вона може приймати священика, який авторітет собору признає та підчиняється проводові церкви, який той собор вибрав? Коли громада відкидає всі ухвали та резолюції Семого Собору, то тим самим не признає Консисторії, яку той собор вибрав, а, щоб бути консеквентним, не може признавати й того священика, який тій Консисторії підлягає та її повинується.

Сподіюся, що так хвальний уряд, як і загал членів громади над цим не застановлявся й тому звертаю на це вашу увагу. Ваша громада, отже, повинна вище згаданий протест відтягнути і то в такий самий спосіб як його ухвалила, тоб-то на загальних зборах членів громади, інакше він дальше остає в силі і загороджує священикові дорогу до обслуги громади.

Те, що Брацтво Оборони Рідної Церкви свою акцію заперестало та себе розвязало, справи протесту Вашої громади не полагоджує. Громада сама від себе та з власної волі протестувала, отже тільки вона сама, у власнім імени, може той протест відтягнути, чи уневажнити.

Прошу зрозуміти, що ставлю цю вимогу не для того, щоби робити Громаді будь яку прикрість, а єдине для того, щоби помочи її вийти з того положення, в яке вона своїм протестом себе поставила.

З любовою в Христі Ісусі.
С. В. Савчук,
Голова Консисторії.

V.
ЛИСТ п. СВИСТУНА ДО МІЧЕМСЬКОЇ ГРОМАДИ.

25-го березня 1936.
Хв. Уряд Укр. Прав. Церкви
Успіння в Мічем, Саск.,
на руки М. В. Олеськова, секр.
П. Р. 1, Колонсей, Саск.
Хвальний Уряде!

В відповідь на Ваше цінне письмо з 9 ц. м., в якому повідомляєте, що Консисторія вимагає від Вас відкликання резолюцій в справі 7-го Собору під загрозою, що в противному разі Ви не дістанете священика, отцим маю честь повідомити Вас, що подібні листи дістали ще дві громади, а то Сеньків, Ман. і Редфілд (Витков), Саск. В тій справі пишу нині довшого листа до Консисторії, в якім протестую проти повищого домагання Консисторії, яке є зірванням угоди, що наступила між Консисторією і Брацтвом Оборони Рідної Церкви в Саскатуні 27-го грудня 1935. Ця угода була заключена, як текст тої угоди, котру в імени консисторії підписали о. С. В. Савчук і Мир. Стечишин, говорить, „в ціли припинення і залагодження теперішнього непорозуміння в Церкві." Ця угода скінчила всяке непорозуміння в Церкві і тим самим консисторія, не має найменшого права заводити в Церкві нові непорозуміння через домагання, яке вона поставила до Вашої громади і двох других громад. Цікаве, що такого домагання консисторія не поставила до соборної парафії в Вінніпеґу, хоч та парафія перша ухвалила резолюції в справі 7-го Собору і дала почин до заложення Брацтва Оборони Рідної Церкви. Угода підписана в Саскатуні обовязує всіх членів Церкви аж до слідуючого Собору що найменше. Вважаю, що консисторія своїм листом до Вас ту угоду зломила. Вважаю, що Вам непотрібно відтягати Ваших резолюцій відносно 7-го Собору, бо Угода в Саскатуні була якраз заключена в тій ціли, щоб забути цілком на резолюції 7-го Собору. Угода зовсім не оправдує 7-го Собору, противно вона містить в собі ствердження щодо канонічного становища нашої Церкви в супереч резолюціям 7-го Собору.

Ви питаєте мене про мою думку і я Вам її подаю. Ви одначе як громада можете поступити в тій справі, як самі вважаєте за відповідне. Ще раз повторюю, що консисторія не має найменшого права такого домагання до Вас ставити.

Остаю з братнім привітом,
Ваш щирий
В. Свистун.

VI а.
ЛИСТ РЕДФІЛЬДСЬКОЇ ГРОМАДИ.

Редфілд, Саск., 16-го березня 1936.
Пов. пане Свистун.

Засилаємо Вам копію листа, котрий консисторія написала до нас.

Наша громада просить Вас о пораду, Вам відомо, що наша громада після минувшого собору, який відбувся в Саскатуні в днях 30 червня і 1, 2, 3 липня, і був досить бурливий, зробила протест, що був поміщений в Рідній Церкві.

В протесті було сказано, що ми не будемо брати священика так довго, поки не буде згоди в церкві.

Коли ми довідалися про згоду між Консисторією і Брацтвом Рідної Церкви, ми попросили духовної обслуги, але о. Улян відмовився і казав писати до Консисторії за позволенням. Консисторія нам відписала, що ми мусимо мати збори, щоб відкликати наші резолюції проти 7-го Собору.

Наша громада просить вас подати нам коротко, як Консисторія і Брацтво Рідної Церкви залагодили справу, і чи другі громади, які робили протести, також відкликали протест, як хотіли мати духовну обслугу.

З поважанням,
А. Никифорук, голова,
Д. Дмитрук, секретар.

б)
ЛИСТ о. САВЧУКА ДО РЕДФІЛЬДСЬКОЇ ГРОМАДИ.

(Копія листа з Консисторії.)
10-го березня 1936.
До Хвального Уряду
Укр. Прав. Церкви Св. Володимира
Редфілд, Саск.
На руки п. Д. Дмитрука, секретара.
Хвальний Уряде!

Ваш лист з 5-го ц. м. отримано. В нім повідомляєте Консисторію, що на річних зборах Вашої громади рішено „знову згодити священика" й просите Консисторію повідомити про це о. Уляна.

Щоби Консисторія могла припоручити о. Улянові обслугувати Вашу громаду, громада повинна перше відтягнути той протест, який вона ухвалила на своїх зборах 25-го серпня 1935, і який прислала до Консисторії. В тім протесті громада закидує, що церковний провід робить „руйнуючу роботу," твердить, що наша Церква злучилася з царгородським патріярхом та жуківцями, відмовляється приймати священика до своєї церкви та домагається скликання надзвичайного Собору найдалі до року від дати послідного, тобто Семого Собору.

До цего часу Ваша громада протесту не відтягнула, отже виходить, що вона дальше уважає, що церковний провід робить „руйнуючу роботу," дальше уважає, що наша Церква зробила злуку з патріярхом та жуківцями і дальше домагається скликання надзвичайного Собору надалі до року від дати Семого Собору. Коли отже Ваша громада бажає мати знова духовну обслугу як складова частина Укр. Греко-Прав. Церкви в Канаді, вона повинна цей протест відтягнути і то в такий самий спосіб, в який його ухвалила, — то є на загальних зборах членів громади. Інакше він дальше остає в силі й загороджує нашому священикові дорогу до обслуги громади. **Те, що Брацтво Оборони Рідної Церкви свою акцію заперестало та розвязалося, справи протесту Вашої громади не розвязує. Брацтво Оборони Рідної Церкви складалося з поодиноких людей, багато з яких навіть не були членами Української Прав. Церкви, і що воно рішало — то рішало тільки для себе й для своїх членів, а Вашої громади те рішеня не дотикає.** Громада сама від себе та з власної волі протестувала, отже тільки вона сама у власнім імени може той протест відтягнути або уневажнити.

Не від річи буде згадати, що протестаційна акція, до якої на жаль і Ваша громада прилучилася, не мала найменшої підстави та була вповні неоправдана. Зміст угоди між Консисторією та Брацтвом Оборони Рідної Церкви наглядно показує, що всякі закиди проти 7-го Собору та проти Консисторії і її поодиноких членів були безпідставні та нічим неоправдані. Закидувалось, що Собор був нелегальний і неправосильний, отже найдалі до року мусить відбутися надзвичайний Собор.

Говорилося й писалося що деякі члени Консисторії тай сама Консисторія сфальшувала канони Церкви, а саму Церкву запродали жуківцям та патріярхови. Закидувалося, що Консисторія та Собор потоптали основні засади Укр. Прав. Церкви в Канаді. Однак тепер вже всі побачили й переконалися, що ті закиди були фальшиві та що члени проводу Церкви були тільки невинною жертвою гидких очернень та нападів. З цего повинна бути добра наука на будуче для всіх тих, які так легко даються зловити на всякі демагогічні кличі та так легко приймають закиди зради й запроданности, кинені на адресу заслужених працівників.

З любовою в Христі Ісусі,
С. В. Савчук,
Голова Консисторії.

П. Свистун написав до редфільдської громади майже дослівно такого самого листа, як до мічемської громади, тому текст того листа вилишаємо.

В „Вістнику" з 15 лютня 1936 консисторія помістила відоме „урядове повідомлення" в справі передачі Служби Божої через радіо. В понизшім листі п. Свистун порушує між іншими справами також і справу консисторіяльного розпорядження відносно радіо-передачі Служби Божої. По тім листі є відповідь від консисторії.

VII.
ЛИСТ п. СВИСТУНА ДО КОНСИСТОРІЇ.

Вінніпеґ, Ман., 26-го березня 1936.
Світла Консисторія
Укр. Гр.-Православної Церкви в Канаді,
на руки п. Мир. Стечишина, заст. секр.
214 Доферін Аве., Вінніпеґ.
Реґістровано.

Світла Консисторіє!

На 11. або 12. березня ц. р., мав я телефонічну розмову з п. Мир. Стечишиним, заст. секретаря Консисторії Укр. Гр.-Православної Церкви в Канаді, звертаючи йому як членові Консисторії, увагу на деякі факти в звязку з поступованням о. С. В. Савчука як адміністратора, голови Консисторії і як редактора Вістника, з рівночасною просьбою передати ті факти другим членам Консисторії, факти, які загрожують цілковитим знищенням угоди чи порозуміння відносно канонічного становища нашої Церкви, що по довшій затяжній боротьбі було остаточно підписане Консисторією і Брацтвом Оборони Рідної Церкви в Саскатуні 27-го грудня 1935.

В тій розмові звернув я був спеціяльно увагу п. Стечишина на листи, які о. Савчук вислав був до громади в Сеньків, Ман., і до громади в Мічам, Саск., — оба листи були вислані о. Савчуком від імени Консисторії. Рівночасно звернув я був увагу п. Стечишина на деякі статті в Вістнику. Від часу тої телефонічної розмови повідомлено мене громадою в Редфілд, Саск., що вона також дістала лист від о. Савчука, писаний ним від імени Консисторії з датою 10 березня ц.р. Зміст цих листів вказує на те, що о. Савчук, а можливо що й ціла Консисторія, якщо о. Савчук дійсно за порозумінням всіх других членів Консисторії ті листи написав, цілком свідомо ломлять угоду підписану Консисторією і Б.О.Р.Ц. в Саскатуні 27-го грудня м.р. Всякі сумніви відносно того відпадають, коли взяти під розвагу ще й деякі другі факти, про що буде мова нище.

В повищих листах о. Савчук домагається від згаданих громад, щоб вони відтягнули ухвалені ними резолюції в справі непорозуміння відносно канонічного становища, яке наступило в нашій Церкві ізза відомих статей в У. Г., ізза т. зв. Тез в Америці і з причини резолюцій і загального становища в тій справі 7-го Собору. Угода з 27. грудня усунула або повинна була усунути те непорозуміння. Та угода була підписана мною від імені Брацтва О.Р.Ц. в тій вірі, що та угода, яка своїм змістом цілковито перечеркує резолюції 7-го Собору відносно канонічного становища нашої Церкви, резолюції, що накоїли тільки клопоту нашій Церкві і що заострили і поглубили тільки непорозуміння, покладе раз на завжди кінець всім нашим непорозумінням в справі канонічного становища нашої Церкви і спинить всяку дальшу боротьбу і неспокій в Церкві. Зо своєї сторони я зробив і старався зробити все можливе, щоб угода як слід була зреалізована. За те бачу, що о. Савчук одною рукою ту угоду підписав, а другою старається її знищити. Повищі листи і деякі статті в Вістнику аж надто це доказують. Підчеркую, що домагання, яке в тих листах о. Савчук поставив до дотичних громад, щоб вони відкликали свої резолюції відносно 7-го Собору, бо в противному разі їм Конси-

сторія відмовить духовної обслуги, є разячим зірванням угоди чи порозуміння з 27-го грудня м.р. Твердження о. Савчука в листі до громади в Редфілд, що угода чи порозуміння між Консисторією і Братством Оборони Рідної Церкви їх як громаду в складі Укр. Гр.-Православної Церкви в Канаді не обовязує, є рішуче мильне. Угода ця обовязує всі громади і кожного члена нашої Церкви, а з осібна зобовязує в першій мірі саму Консисторію. Угода була підписана не на жарт, але в цілі спинення всякого непорозуміння а не тільки самого непорозуміння в канонічних справах. Ціль тої угоди вказана слідуючим уступом, який позволю собі точно навести:

„Отсим стверджується, що повище є точний текст порозуміння в цілі сконстатовання теперішнього канонічного становища Української Гр.-Православної Церкви в Канаді і в цілі **припинення і залагодження теперішнього непорозуміння в Церкві."**

Повищий уступ Угоди вказує, що цілю угоди було спинення всякого непорозуміння і заведення спокою в Церкві. Угода не предвиджувала жадних додаткових кроків чи з одної чи другої сторони, поза самий факт проголошення угоди в спосіб зазначений в самій угоді і поза розвязання Братства О. Р. Ц. Угода обовязує не тільки членів Консисторії і членів Братства О. Р. Ц., але всіх членів Церкви, між іншим і всі громади в нашій Церкві, бо Братство О. Р. Ц. підписало угоду в імені всіх членів і прихильників Братства і від імені також і всіх громад, які згоджувалися зо становищем Братства, а Консисторія підписала угоду від імени всіх других членів Церкви. Іншими словами обі сторони, що підписали угоду, репрезентували цілу Церкву. Так а не інакше обі стороні розуміли угоду, бо тільки таке розуміння виключувало конечність скликання надзвичайного Собору Церкви. Всі три громади, до яких о. Савчук від імені Консисторії післав згадані листи, солідаризувалися зо становищем Братства О. Р. Ц. і тому вони зробили все, що для них було потрібне, коли Братство О. Р. Ц. підписало угоду 27-го грудня м. р. Самий факт підписання угоди мав спинити всяку полеміку без жадних відкликів чи то одної чи другої сторони. Бож зрозуміло, що колиб одна сторона зажадала яких будь відкликів, те саме право прислугувалоб другій стороні і в той спосіб боротьба, неспокій і непорозуміння продовжувались би дальше тільки в відмінній формі. А ціль угоди була спинити всяку дальшу боротьбу ізза всіх тих справ, які викликали були непорозуміння і остаточно закінчення тих непорозумінь угодою. І безперечна річ, що одною з найбільших причин неспокою і непорозуміння в Церкві був якраз 7-ий Собор і ним ухвалені резолюції, проти яких рішуче виступило Братство О. Р. Ц. і всі ті, що з Братством ідентифікувалися.

Угода була принята обома сторонами головно тому, бо в ній було недвозначно і ясно зясоване канонічне становище нашої Церкви. Те становище зясоване і стверджене в угоді цілком відмінно а навіть протилежно і суперечно від становища, яке забрав в цій справі Семий Собор. В дійсности текст угоди цілковито перечеркує і анулює резолюції 7-го Собору. Тому то резолюції Семого Собору не можуть бути дальше обовязуючі для нашої Церкви відносно канонічного становища нашої Церкви. Це **наглядно видно, коли порівняємо четверту** резолюцію Семого Собору з текстом угоди з 27-го грудня м. р. Четверта резолюція Семого Собору так говорить про канони:

„Собор констатує, що Українська Греко-Православна Церква в Канаді **стояла і стоїть відносно канонів на тому самому становищі, що і всі інші православні Церкви...."**

А угода, цілком противно до становища Собору, стверджує, що наша Церква в Канаді стоїть на канонічних основах Української Автокефальної Православної Церкви, які є згідні з канонічним становищем принятим Першим Всеукраїнським Православним Собором в 1921 році в Києві, і між вичисленими основами є слідуюча:

„Право Церкви на творення нових канонів Собором Церкви відповідно до вимог життя Церкви і на виключування з уживання канонів, що перестали відповідати вимогам життя Церкви."

Про повищу канонічну основу обширніще говориться в Діяннях Першого Київського Собору і про це знають і о. Савчук і другі члени Консисторії. Тут вистарчить мені підчеркнути, що раз для нас є обовязуюче канонічне становище зазначене в Угоді 27-го грудня, то не може бути обовязуючим для нас становище, що угоді суперечить, і тим самим не може бути для нас обовязуючою четверта резолюція Семого Собору, яка цілком перечить повищій канонічній основі. І ще раз підчеркую, що угоду 27 грудня підписано головно тому, щоб ясно і недвозначно ствердити канонічне становище нашої Церкви.

Розуміється само собою, що в виду обовязковости угоди з 27-го грудня всі другі резолюції чи частини резолюцій Семого Собору, які відносно канонічного становища нашої Церкви перечать становищу зясованім в угоді 27-го грудня, перестають тим самим бути для нашої Церкви обовязковими. І тільки через обовязковість угоди 27-го грудня можна вияснити те, що Братство дальше не настоювало на скликання надзвичайного Собору. З осібна треба звернути увагу о. Савчука спеціяльно на ту частину четвертої резолюції 7-го Собору, в якій є „виправдання" його статті в У. Голосі з 20-го березня 1935. Підписуючи угоду 27 грудня о. Савчук повинен був виразно бачити, що він тим самим перечеркнув свої виводи подані в повищій статті в У. Г. і що в той самий час анулював те оправдання, яке дав йому був, очевидно на його домагання, Семий Собор. О. Савчук хоче дуже представити себе за свого рода „мученика" відносно того факту, що йому закинено було мною і Братством О. Р. Ц. неправильність в представленню канонічного становища нашої Церкви своєю статтею в У. Г. В дійсности підписуючи угоду 27-го грудня о. Савчук самий особисто і в імени Консисторії признав, що його стаття в У. Г. неправильно, або як він залюбки це повторяє, фальшиво, зясувала кан. становище нашої Церкви. Для зарекордовання двох цілком протилежних позицій, які о. Савчук заняв в своїй згаданій статті в У. Г. і в угоді 27-го грудня, і для відсвіження його памяти і для впевнення його, що він самий ствердив неправильність становища, яке він заняв був відносно цілої канонічної справи в нашій Церкві в згаданій статті, коли підписався під угодою 27-го грудня, — наведу перший уступ його статті і перший **уступ угоди 27-го грудня. І так в** першім уступі своєї статті в У. Г. о. Савчук пише:

„В „Укр. Голосі" з дня 13-го березня, ц. р., п. Свистун в статті п. з. „Женячка священиків по висвяченню" робить твердження, що Укр. Гр.-Православну Церкву в Канаді зобовязують канони Укр. Автокеф. Православної Церкви на Україні, які були ухвалені Всеукраїнським Православним Собором 14-30 жовтня 1921 року. Своє твердження він опирає на тім, що „принявши архиепископа Іоанна Теодоровича, як свого епископа, й приєднавшись до Укр. Прав. Автокеф. Церкви, Укр. Православна Церква в Канаді тим самим стала відносно догм і канонів на становищу Укр. Православної Автокеф. Церкви на Україні."

Уважаю, що таке твердження не є згідне з дійсністю з таких причин."

А що ж говорить перший уступ угоди 27 грудня 1935. Ось він:

„Констисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді стверджує, що Українська Греко-Православна Церква в Канаді стоїть на слідуючих канонічних основах, які є згідні з канонічним становищем Української Автокефальної Православної Церкви, принятим Всеукраїнським Православним Собором в 1921 році в Києві."

В угоді є вичислені всі пять канонічних основ, якими Укр. Автокефальна Православна Церква відрізняється від других Православних Церков. Іншими словами угодою з 27 грудня обі стороні ствердили, що наша Церква приняла в цілости ті всі канонічні основи, якими Укр. Автокеф. Прав. Церква відрізняється від всіх других Православних Церков.

Виходить отже цілком ясно, що коли в своїй статті в У. Г. о. Савчук підчеркує те, що наша Церква не має жадної канонічної спільности з Київською Церквою, бо наша Церква стоїть на тих самих канонах, що й всі другі Православні Церкві, то в Угоді 27-го грудня о. Савчук цілком противно до свого попереднього твердження (в згаданій своїй статті) стверджує якраз оту канонічну спільність чи згідність між нашою Церквою і Укр. Авт. Прав. Церквою, між іншим це є якраз та згідність, що обі наші Церкви відрізняє від других Православних Церков. Не даром навіть самий Митрополит о. Василь Липківський в свойому листі, що був опублікований в „Рідній Церкві" і в „Вістнику" пише, що о. Савчук „наче моститься сидіти на двох стільцях." О. Савчук якщо добре розважить, побачить, що підписуючи угоду 27-грудня він ясно і недвозначно самий сказав: „Те, що я твердив в своїй статті в У. Г. про канонічне становище нашої Церкви, є неправильне, або як хочете, то можете навіть сказати „фальшиве." І тому о. Савчук повинен за всяку ціну вистерігатися згадувати на кожному кроці про свою канонічну двоїстість, або про те, що він любить сидіти на двох канонічних стільцях. Він повинен при тому памятати, що якраз він був причиною того, що ввів в блуд делегатів Семого Собору, які на його настирливе домагання ухвалили четверту резолюцію про канонічне становище нашої Церкви, резолюцію, яка те становище представляє цілком неправильно, неправдиво, або, — уживаючи утерте о. **Савчуком слово,—„фальшиво."**

Звертаю дальшу увагу о. Савчуку і другим членам Консисторії що друга резолюція угоди 27-го грудня, в якій є рішучо опрокинені „Тези до дискусії" тим самим майже в цілости анулює першу резолюцію Собору, в якій Собор взяв „до відома" ініціятиву Архиепископа Івана в започаткованню духовних зносин з царгородським патріярхом і дав йому право на дальші переговори з патріярхом, тільки очевидно за попереднім порозумінням з Консисторією. А анулює її тому, бо „переговори" Архиепископа з патріярхом,—як що можна ту цілу комедію з жуківцями і Архіепископом Атенагорасом,—(комедію, що так трагічно скінчилася для престіжу і самого нашого епископа і цілої нашої Церкви.) назвати переговорами, — настали тільки через оті скандальні і нещасні „Тези" і провадилися тільки в рямцях предвиджених „Тезами" і епископ навіть по Соборі, як це наглядно доказує його переписка з жуківцями і Ар. Атенагорасом, — (між іншим і до нині не розумію, чому ота нещасна переписка була опублікована і в „Дніпрі" і в „Вістнику," мабуть тому, щоб ще більше принизити престіж і епископа і цілої Церкви) — провадив свої дальші „переговори" з патріярхом листами адресованими до жуківців і Арх. Атенагораса або іншими словами, він на дальше вів себе тільки так, як це приписували йому „Тези."

Так отже о. Савчук, а з ним другі члени Консисторії повинні ясно бачити, що угодою 27-го грудня вони самі більш рішучо виступили проти резолюцій 7-го Собору, як ті громади, що ухвалили резолюції протесту проти Семого Собору. Яким же правом в виду того всего о. Савчук від імені Консисторії домагається цофнення тих резолюцій від трьох згаданих громад? Тому підчеркую ще раз, що вважаю оте домагання о. Савчука, яке він від імені Консисторії поставив до згаданих трьох громад, за разяче зірвання угоди 27-го грудня.

О. Савчук старається оправдати повище домагання тим, що мовляв, „коли Семий Собор для Вас, (тих трьох громад) неважний в справах канонічного становища нашої Церкви, то тим самим і неважні ми, Консисторія, вибрана тим Собором." — Це мабуть найбільше о. Савчука обходить. Хай він не дуже страхається за легальність теперішньої Консисторії, тому що вона була вибрана, а властиво затверджена на Семім Соборі, (який рішучо я на дальше вважаю за нелегальний і неправний Собор, і який о. Савчук і ціла Консисторії за нелегальний і неправильний сама признала підписуючи угоду 27-го грудня). Над цією справою я думав ще заки рішився підписати угоду 27-го грудня від імені Б. О. Р. Ц. На Семому Соборі не вибрано нової Консисторії тільки затверджено ту саму Консисторію, що була вибрана Шестим Собором, якого правильність і легальність не були ніким квестіоновані. Коли отже, в виду нелегальности і неправильности Семого Собору нема легально вибраної на тім Соборі Консисторії, то в нас є Консисторія вибрана Шестим Собором, а та Консисторія має право вважатися за дійсну Консисторію, якої акти обовязують цілу Церкву, навіть якби вона вважалася тільки Консисторією „де факто", а не „де юре."

Та це ще не всі факти в звязку з поступованням о. Савчука, які вважаю за відповідне подати довідома другим членам Консисторії. Є ще кілька других фактів, що наглядно показують, що о. Савчуку видно розходиться про те, щоб на дальше в нашій Церкві був неспокій, замішання і непорозуміння.

Чи Консисторії відомий хочби оцей факт? Зараз по смерті короля Юрія пятого уряд Соборної Громади в Вінніпегу припоручив мені від імені громади попросити о. Савчука разом з о. Маєвським і по можности також з о. Галицьким відслужити в Соборі або поминальну Службу Божу або Панахиду, по бл. п. померлому королю. О. Савчук відмовився це зробити. Цей крок наша громада на мою власну пропозицію рішила зробити так з причин горожанських як і з додаткової причини, щоб показати всім членам нашої Церкви, що в нас є вже дійсне порозуміння і спокій. Заки я говорив з о. Савчуком, говорив я про це з п. Мир. Стечишиним, який повідомив мене, що з о. Савчуком про те говорив також. Якже назвати той крок о. Савчука, як не наглядним бажанням показати всім і вся, а головно членам Укр. Прав. Церкви в Вінніпегу, що в нашій Церкві на дальше є неспокій і непорозуміння. А коли до цього додати ще це, що з кругів о. Савчука прийшло пояснення, що він так довго не буде служити з о. Маєвським, доки той не виправдається чи не покається за своє становище на останньому Соборі, то образець стає аж надто ясний.

А чи відомий, поза п. Стечишина і Богоноса, другим членам Консисторії хочби отакий факт, що о. Савчук, який так дуже хоче все показати авторітет нашої Церкви через відповідний авторітет своєї особи, повівся на останніх річних зборах Взаїмної Помочі в такий дивний спосіб, що зовсім не придбав ні духовному стану, який він своєю особою також репрезентує, належної поваги. Своїм поступованням тамже якраз того самого дня, коли я від імені нашої громади офіціяльно запросив його до спільного богослуження в Соборі, о. Савчук хотів доказати головно видко не тільки членам але й нечленам нашої Церкви, що в нашій Церкві адміністратор послугується тільки особистою ненавистю до того всего, що не заступавби чи не підписби я грішний.

Що о. Савчуку, а можливо й другим членам Консисторії, ходить мабуть про це, щоб як найдовше в нашій Церкві був неспокій і непорозуміння а навіть ворожнеча одних до одних, видно з дуже дивного розпорядження Консисторії в справі передачі Служби Божої на радіо і з кампанії, яку проти такої передачі провадить „Вістник." До недавна вірилося, що передача С. Божої на радіо, коли її співає священик з добрим хором, скріпляє наших вірних і приєднює нам нових членів Церкви.

А тепер виходить, що передавати С. Божу на радіо є малощо не-гріхом, і то тяжким гріхом. Дальше виходилоб з того розпорядження Консисторії, що передача С. Б. через радіо принижає святість С. Божої, бо якже інакше розуміти заборону Консисторії передавати через радіо майже третину С. Б., від „Свят" до „Нехай буде імя Господнє"? Консисторія старається оправдати своє дивне розпорядження рекомендацією духовної конференції. Довідуємося, що та рекомендація була зроблена на інформацію о. Савчука, що римокатолики й англікане не позволяють передавати цілої С. Б. на радіо. В виду того я завдав собі труду особисто перевірити становище римокатолицької й англіканської Церков в справі передачі С. Б. на радіо і тепер по засягненню інформації в міродайних чинників тих Церков рішуче заявляю, що інформація, яку, як мене повідомлено, о. Савчук дав був духовній конференції в цій справі є абсолютно неправдива. Англіканська Церква в цій справі лишає свободу кожному священикові передавати чи не передавати С. Б., або як вони кажуть, евхаристію, через радіо. Ця справа в англ. Церкві лишається „на совісті" кожного священика. Епископ даного священика, чи Синод Церкви до справи передачі богослужень на радіо не мішаються, даючи повну свободу в цій справі кожному священикові і дотичній громаді. Знов же римокатолицька Церква, яка до С. Б. ставиться так само як і Православна Церква, головно яка так само як і наша Церква вірить в трансубстанціяцію хліба і вина, вважає, що передача С. Б. на радіо нічого не додає ані нічого не віднімає від святости і дійсности С. Божої. Римокатолицька Церква вважає, що присутність мікрофону в церкві в часі відправи С. Б. є річчу цілком випадковою, яка не має найменшого впливу на святість і дійсність С. Б. І тому римокатолики як передають С. Б. на радіо, то передають її цілу, без жадних пропусків, тим самим передають через радіо також і ту частину С. Б., в якій відбувається посвячення дарів і переміна хліба й вина. В часі передачі С. Б. на радіо римокатолицький священик править так, якби мікрофону в церкві не було, не вилишуючи ані не змінюючи жадного виголосу. Що при передачі римокатолицької С. Б. на радіо не чути слів „Прийміте, споживайте.." і „Пийте із неї...", то це є тому, бо в римокатолицькій церкві ті слова завсіди священик не виголошує голосно, тільки вимовляє тихо. За те в Православній і Гр.-Католицькі церкві ті слова вимовляють голосно, і тому так само мусять вони бути виголошені і тоді, коли С. Б. передається через радіо. Впрочім всі ми знаємо, що С. Божа є цілість, якої не можна ні скорочувати, ні перемінювати. Заборона передавати одні частини С. Б. в той самий час дозволяючи передачу других частин С. Б., викликує враження, начеб то через передачу заборонених частин С. Б. переставала бути С. Б.

Цікаве також те, що наша Консисторія якраз заборонила передачу С. Б. цілковито на великі свята, як Різдво, Великден, Зелені Свята, а римокатолики передають в Вінніпегу С. Б. на Різдво. Читав я недавно в У. Г., що Українці, гр.-католики з Галичини домагаються через своїх послів в варшавському сеймі, щоб львівське радіо передавало С. Б. якраз також на всі великі українські свята, а також регулярно що другу неділю. А що буде, як гр. католики в Канаді використають розпорядження нашої Консисторії в той спосіб, що візьмуться серіозно за передавання цілої С. Б. на радіо, в той час, коли ми слухаючи Консисторії не будемо мати права цілої С. Б. передавати?

В кожному разі підчеркнути треба, що свого розпорядження Консисторія не узасаднила ані одним стійним аргументом або причиною догматичного чи канонічного характеру. Не думаю, що наша Консисторія приписує собі право невідкличного авторітету у всіх справах догматичного, канонічного чи навіть теольогічного характеру титулом тільки звичайного проголошення свого „авторітету", в "Вістнику". Не думаю також, що Консисторія має право давати кож-

ній церковній громаді пр.-розпорядження, чи зачинати С. Б. в годині 10-ій рано, або в 11-ій рано. Мені здається, що кожна наша громада має право сама про себе рішити, чи і коли передавати С. Б. на радіо.

В звязку з тією справою вартоб спитати о. Савчука, чому він цілу С. Б. передавав через радіо самий і вважав це згідним з святістю С. Б. як парох Собору в Вінніпегу, хоч тоді вже він був і адміністратором і головою Консисторії, отже вже тоді він повинен був знати, чи можна чи не можна передавати цілу С. Б. на радіо. Він два рази передавав С. Б. на радіо і то просто зо студіо, а не з Церкви, хоч пояснював через мікрофон, що С. Б. є співана в Церкві (Соборі). Але видно так тоді було вигідно для о. Савчука, і тоді вільно було йому навіть і неправдиво інформувати радіослухачів, що С. Б. передається з Собору а не зо студіо, і тоді не було нічого злого в тому, що ціла С. Б. предавалась через радіо ним самим. Але нині, справа стоїть інакше. Нині для него виглядає пониженням С. Б., коли вона ціла передана через радіо. І нині на його **невірну інформацію** про передачу С. Б. між римокатоликами й англіканами Консисторія дає розпорядження, яке можна хиба пояснити тим, що для о. Савчука як священика нашої Церкви є цілком інші правила як для других священиків. Одиноке пояснення отого дивного розпорядження Консисторії дає мабуть о. Запаринюк, який видно знає всі тайні думки о. Савчука, бо від о. Запаринюка звичайно походять пояснення про ріжні справи, а о. Запаринюк, коли можна вірити вістям з його округи, отак пояснив це розпорядження, що, мовляв Консисторія так мусіла зробити, аби раз на все спинити Соборну Громаду, а головно о. Маєвського з його відправою і проповіддю, а Свистуна з його хором, вести агітацію між вірними нашої Церкви через передачу на радіо С. Божої.

Згадую обширніще про розпорядження Консисторії в справі передачі С. Б. на радіо, обширніще, бо я самий заінтересований в тій справі головно як диригент соборного хору і знаю звязані з тим труди, але й рівночасно вдоволення з того, що така передача сильно скріпляє наших вірних в їх привязанности до нашої Церкви і рівночасно приєднює нам нових членів і прихильників. І мені дивно, що якраз оте неузасаднене розпорядження Консисторії оголошене в той самий час, коли о. Савчук від імені Консисторії старається вимусити на громадах відкликання резолюцій в справі Семого Собору під загрозою, що в противному разі ті громади не дістануть духовної обслуги. Тому оте розпорядження Консисторії виглядає для мене як намагання на дальше поширювати й поглублювати в нашій Церкві те непорозуміння, яке вдалося усунути з таким великим трудом, або, яке, як мені і другим здавалось, було вже усунене. Те намагання головно зо сторони о. Савчука видно ще й зо статей в „Вістнику," де під покришкою полеміки зо стрільцями і католиками в дійсности полемізується зо мною і бувшим Б.О.Р.Ц. і зо становищем, яке те Братцво занимало. А це намагання є всіми засобами показати, що о. Савчук і ціла Консисторія є свого рода непомильні „папи" в нашій Церкві. І це намагання ставиться вище всего, вище спокою в Церкві, вище добра Церкви, і вище очевидно від угоди, **яку о. Савчук і Консисторія підписали** 27-го грудня. І через те намагання о. Савчук а з ним ціла Консисторія ту угоду ломлять.

В виду того всего мушу заявити, що коли на дальше о. Савчук і Консисторія будуть так до цілої справи ставитися, коли вони з осібна будуть на дальше домагатися від громад відкликання резолюцій в справі Семого Собору, коли вони на дальше будуть полемізувати зо становищем розвязаного Б.О.Р.Ц., становищем, яке вони самі признали за правильне через підписання Угоди 27-го грудня, і коли на дальше о. Савчук і другі члени Консисторії будуть поступати відносно деяких громад, начеб ті громади були не дійсні повноправні громади в складі Укр. Православної Церкви в Канаді, але як якісь напівлегальні чи нелегальні тіла, яких тільки толерується до слушного часу, то мені не лишиться нічого іншого, тільки витягнути з того всего відповідні консеквенції і вважати себе свобідним виснити цілу справу публично чи в пресі чи в листах до всіх наших громад. Я рішуче є проти того, щоб відновлювати боротьбу в справі, в якій по моїй думці ми всі прийшли до вдоволяючого порозуміння 27-го грудня м. р. Однак мушу застерегти собі повну свободу дальшої акції включно навіть до відновлення Б.О.Р.Ц., коли о. Савчук буде дальше з тихою чи явною згодою других членів Консисторії ломити і нищити те порозуміння, яке він і від себе і від цілої Консисторії підписав.

Остаю з християнським привітом
Ваш **В. Свистун.**

VIII а)
ВІДПОВІДЬ п. СТЕЧИШИНА.

Вінніпег, 4 квітня 1936.

Впов. п. В. Свистун,
607 МкАртур Блдг.,
Вінніпег, Ман.

Вповажний Пане —

Ваш лист до Консисторії з дня 26-го березня, ц.р., висланий на моє імя, отримано 1 квітня ц.р.

Лист буде предложений на слідуючім засіданню Консисторії, яке відбудеться в другій половині цього місяця,—тобто по Великодних Святах, — тимбільше, що в міжчасі потрібно дати його до відома членам Консисторії, що живуть поза Вінніпегом.

З поважанням, **М. Стечишин.**

б)
ВІДПОВІДЬ КОНСИСТОРІЇ НА ЛИСТ п. СВИСТУНА.

Ч. 9259. Вінніпег, 21-го травня 1936.

Впов. п. В. Свистун,
607-608 МекАртур Бл.,
Вінніпег, Ман.

Високоповажаний Пане!

Консисторія на своїм засіданню, що відбулося 14 травня 1936, припоручила мені відповісти на Ваш лист з 26-го березня, як слідує:

Консисторія розуміє з Вашого листа, що Ви бажаєте увільнитися від угоди, яку Ви підписали в Саскатуні 27-го грудня, 1935 р., тільки волієте, щоби це виглядало, ніби Консисторія зірвала угоду. Тому Консисторія мусить з одної сторони старатися не послужити для Вас за жертвенного козла, а з другої сторони відповісти на все те з Вашого листа, що може виглядати на річеве.

Ваша інтерпретація угоди між Консисторією і Б.О.Р.Ц. з 27 грудня, 1935, є абсолютно хибна. Ви пробуєте доказувати, що **„текст угоди цілковито перечеркує і анулює резолюції Семого Собору" й „тому то резолюції Семого Собору не можуть бути дальше обовязуючі для нашої Церкви відносно канонічного становища нашої Церкви."**

З Вашого листа виходить, немовби то Консисторія підсунула Вам до підписання документ, якого Ви як слід не розуміли й далі не розумієте і Ви його підписали, не знаючи, що підписуєте. Очевидна річ, що такий висновок бувби цілковито хибний. Ви найкраще знаєте, що документ, який Ви підписали, не був Вам підсунений, бо начерк його Ви самі власноручно писали, отже повинні були його й розуміти. Не досить того. Ви адвокат, що повинен розуміти закони. В додатку Ви дуже добре обзнакомлені з законами (статутами) Української Гр.-Православної Церкви в Канаді. Тим самим Ви знаєте, які є права і компетенції Консисторії. Ви знаєте, що Собор, а не Консисторія є найвищим законодатним органом Української Греко-Православної Церкви в Канаді, отже, Консисторія, як орган, вибраний Собором і підчинений Соборові, не має права, хочби й хотіла, перечеркувати, чи анулювати ухвали Собору, свого зверхника. Підписуючи угоду, Консисторія мала добре на увазі границі своїх прав і лише тому не годилася підписати заяви, яку Ви її зразу підсували, а постаралася змодіфікувати її до того степеня, що заява стала правдивою інтерпретацією ухвал так попередних Соборів, як і Семого Собору. Іншими словами, Консисторія підписала те, до якого мала право, бо в противнім разі її підпис бувби незаконний і угода булаб неважна, незаконна, або, як ви адвокати, кажете, "ultra vires" що й Ви з тим поглядом були тоді згідні, доказом є Ваш підпис на угоді, бо чейже Ви не булиб підписалися на документі, що є "ultra vires" і мігби Вас, як адвоката, тільки скомпромітувати. Коли-ж нині Ви вже що іншого говорите, то тільки доказ, що Вам вже що іншого в голові, а не те, що Консисторії підсуваєте.

Як би Консисторія хотіла була перечеркнути та анулювати резолюції Семого Собору, не зважаючи, чи має на це право, чи ні, то могла зробити це явно й славно і булаб це зробила ясно і недвозначно, не ховаючись за жадні хитрі формули. Але факт є, що вона цего не зробила і ніяке натягнення угоди не може надати їм того значіння, якого в ній нема.

Рівно-ж абсурдне є Ваше твердження, на стороні 5 Вашого листа, що Ви дальше вважаєте Семий Собор за нелегальний і неправний та що Консисторія це признала, підписуючи угоду з Вами. Підписуючи угоду 27-го грудня, — угоду, якою Консисторія тільки повторила те, що й перед угодою заявляла або що попередні Собори, **включно з Семим** Собором постановляли, — **якраз Ви тим самим признали** Семий Собор за правний і легальний. Про це свідчить хочби той факт, що хоч Ви первісно домагалися скликання надзвичайного Собору найдалі до року від Семого Собору, то в часі переговорів без застереження відтягнули це Своє домагання й тим дали доказ, що признаєте Семий Собор за правний і легальний.

Ви твердите, що "становище засоване і стверджене в угоді цілком відмінно, а навіть протилежно і суперечно, від становища, яке забрав в цій справі Семий Собор" і для піддержання твердження наводите дословно четверту резолюцію Семого Собору, а зараз за нею,

для того, щоби „доказати," що ніби то четверта резолюція Семого Собору і угодо розходяться з собою, **невірно** переповідаєте зміст першої частини угоди. Іменно, навівши згадану четверту резолюцію Семого Собору, пишете: „А угода, цілком противно до становища Собору, стверджує, що наша Церква в Канаді стоїть на канонічних основах Української Автокефальної Православної Церкви, які є згідні з канонічним становищем принятим Першим Всеукраїнським Православним Собором в 1921 році в Києві." Тимчасом перша частина угоди звучить буквально так: „Українська Греко-Православна Церква в Канаді стоїть **на слідуючих** канонічних основах, які є зрідні з канонічним становищем Української Автокефальної Православної Церкви, принятим Всеукраїнським Православним Собором 1921-го року в Києві." Отже угода не говорить про **ціле** становище нашої Церкви, а тільки про **„слідуючі" пять (і то лише пять!) вичислених в угоді справ,** іменнож соборноправність, канонічність української ієрархії, зміна канонів відповідно до вимог життя Церкви, рідна мова в Богослуженнях та незалежність Церкви. Про все інше, що стоїть **поза** „слідучими" вичисленими пятьма справами, — угода нічогісенько не говорить.

Зокрема підчеркуємо, що навіть вичислені пять справ **не були приняті** Канадійською Церквою від Української Автокефальної Праволсавної Церкви на Україні, ані Церква на Україні нам їх не накинула, але були вони **нашим власним твором,** деякі з них **ще перед тим,** нім вийшли які будь зносини з Церквою на Україні. Тому і говориться в угоді, що канонічне становище Української Греко-Православної Церкви в Канаді, відносно наведених пять справ, є лише **згідне** зі становищем Української Автокефальної Православної Церкви, а не, — як Ви невірно оповідаєте, на ст. 2 листа, — „що наша Церква в Канаді **стоїть** на канонічних основах Української Автокефальної Православної Церкви."

На 4 стороні Свого листа кажете:

„В угоді є вичислені всі пять канонічних основ, якими Укр. Автокефальна Православна Церква відрізняється від других Православних Церков. Іншими словами угодою з 27 грудня обі сторони ствердили, що наша Церква приняла в **цілости** ті всі канонічні основи, якими Укр. Автокеф. Прав. Церква відрізняється від всіх других Православних Церков."

Консисторія може тільки жалувати, що Ви так сміло беретеся говорити про річи, про які як слід не поінформувалися. Засади соборноправности, зміни канонів відповідно до вимог життя церкви, вживання рідної мови в Богослуженнях та незалежности окремих національних церков — є основними засадами **цілої** вселенської православної Церкви, а тим самим і **всіх** автокефальних церков, оскільки ті з одних чи других причин від тих засад більше чи менше не відхиляються, а не тільки Української Автокефальної Православної Церкви на Україні та Української Греко-Православної Церкві в Канаді.

Тому що Ви зокрема підчеркуєте, що засади змінности канонів відповідно до вимог життя церкви є виключна питоменність Українських Церков в Канаді та на Україні (глядіть ст. 3 Вашого листа), — тому й Консисторія вважає за відповідне додатково до повище сказаного підчеркнути, що засади змінности канонів відносно до вимог життя церкви є питома **всім** автокефальним Православним й тому, в супереч Вашому твердженню, українські Церкви в Канаді й на Україні не відріжняються під цим зглядом від других Православ. Церков.

На місци буде тут назначити, що Ваше намагання доказати, що Українська Автокефальна Православна Церква „відрізняється від всіх других Православних Церков" виглядає для Консисторії що найменше легкодушне. Як що Ваше твердження малоб бути правдиве, то воно потягає за собою питання, якою властиво є Українська Автокефальна Православна Церква на Україні? Чи вона тоді взагалі є православна? Зрозуміла річ, як такий закид видвигають католики та другі явні вороги нашої Церкви, котрі кажуть, що Українська Православна Церква не така, як другі Православні Церкви, — отже не православна. Та для чого Ви це говорите? Чи не для того, щоби другі Православні Церкви заявилися проти нашої Церкви, як не православної? Чи це не є заохотою для протестантів хвалити нас, що ми вже „пізнали" правду і надближаємося до них?

Відносно „Тез" Консисторія вважає за відповідне звернути Вашу увагу на слідуючі факти:

„Тези" не є твір канадійської Церкви. Їх не одобрив ані наш Собор, ані Консисторія. Але устрій вселенської Православної Церкви, як великої цілости, вимагає братніх відносин і порозуміння між поодинокими Православними Церквами. Про потребу такого порозуміння говориться навіть в „Канонах Всеукраїнської Православної Автокефальної Церкви, затверджених на Всеукраїнському Православному Соборі в м. Києві 14/30 жовтня 1921 р.," і в тім листі, який мавби походити від Митрополита Липківського і на який Ви покладаєтеся в Своїм листі.

Приймаючи до відома ініціятиву Впреосвященого Архиепископа Іоанна в започаткованню духовних зносин з царгородським патріярхом, Собор допускає **лише** таке порозуміння, як вище згадане, а щоби воно таким було, Собор рішив, що переговори про таке братерське порозуміння мусить провадитися в **порозумінню** (тобто застерігся проти того, щоб воно було без порозуміння) з Констисторією нашої Церкви в Канаді, застеріг собі повне право **остаточного** рішення в цій справі та постановив, що таке порозуміння **не сміє нарушувати основних засад** нашої Церкви. Собор „Тез" абсолютно не одобрював, ані їх навіть не обговорював, отже Ваше твердження, що Консисторія угодою з Б.О.Р.Ц., а іменно точкою угоди відносно „Тез" майже в цілости анулює першу резолюцію Собору" є безпідставне. Що-ж до самої Консисторії, то вона угодою відносно „Тез" **лише повторила** те становище, яке вона **цілий** час занимала, та про яке обширно писалося в „Вістнику."

Відносно 3-ох (нині 2-ох) громад, зглядно питання про відтягнення їхніх резолюцій проти Семого Собору, Консисторія розуміє справу так:

Церковні громади є складовими частинами Церкви, а не яких будь інших організацій, що стоять поза Церквою та її Статутом. Коли громада, як церковна одиниця, відповість послух церковній звехности і піддасть себе в справах церковних під провід будь якої іншої організації, що не входить в органічний склад Церкви, така громада тратить свої **звязки з своєю первісною Церквою.** Тим самим коли така громада бажає вернутися по бувшої своєї церковної організації — вона мусить сама звернутися до відповідного органу тої-ж Церкви. — Б.О.Р.Ц. не було частиною організації Української Греко-Православної Церкви в Канаді. В статуті церкви для такого брацтва нема місця.

На Ваше твердження, що Брацтво О. Р. Ц. підписало угоду в імені всіх членів і прихильників Брацтва і від імени також і всіх громад, які згоджувалися за становищем Брацтва," Консисторія не може погодитися. Що значить "прихильники Брацтва"? Де вони списані? Прихильники Б. О. Р. Ц. були, або могли бути, й явні вороги Української Греко-Православної Церкви. Чи хочете сказати, що силою угоди Консисторія стала вже супроти них зобовязана, як супроти членів нашої Церкви? Чи думаєте, що через угоду вони вже дістали голос в нашій Церкві? Чи може цим треба й пояснювати Ваш протест проти стать в „Вістнику" у відповідь католикам та стрільцям? Б. О. Р. Ц. складалося лише з поодиноких осіб, але щодо громад, то ані в угоді, ані навіть в переговорах, що вели до угоди справа громад цілком не була зачеплена.

Рівнож Консисторія не може погодитися з Вашим твердженням, що при підписанню угоди „обі сторони, що підписали угоду (тобто Консисторія і Б. О. Р. Ц. - МС) репрезентували цілу Церкву." По перше, в Церкві нема дуалізму в управі, або в представництві, а по друге Б. О. Р. Ц. заснувалося поза межами Церкви тай для боротьби з її найвищим правячим і законодатним органом, Собором, та з її управою, Консисторією; в його членство входили й люде, що попередно не були членами нашої Церкви, а були релігійними індеферентами, а навіть членами противних церков. Така організація ані не резпрезентувала, ані не могла репрезентувати нашої Церкви, чи будь якої її частини.

Чудне Ваше твердження, що теперішня Консисторія являється легальною лише рішенням Шестого Собору, бо „на Семому Соборі не вибрано нової Консисторії, тільки затверджено ту саму Консисторію, що була вибрана Шестим Собором, якого правність і легальність не були квестіоновані." — Коли Семий Собор нелегальний і неправний, то яким правом він міг „затверджувати," цебто **поновно вибирати** Консисторію? Що-ж до Вашої уваги, що правильність і легальність Шестого Собору не була ніким квестіонована, то з нашої сторони буде увага, що правильність і легальність будь якого Собору не залежить від того, чи його хто квестіонував, чи ні. Є багато річей, яких правильність і легальність є понад всякий сумнів, однак знаходяться люди, що їх квестіонують...

Робите закид, що о. Савчук відмовився "відслужити в Соборі або поминальну Соборну Службу Божу або Панахиду, по бл. п. помершому королю." На це о. Савчук заявляє ось що:

В дорозі до редакції „Вістника" він стрінув Вас **припадково** на розі вулиць Мейн і Мавнтен. Принагідно Ви сказали, чи не булоб добре, аби о. Савчук з о. Маєвським відслужили в неділю в Соборі панахиду по королю. О. Савчук відповів, що його вже запросив о. Галицький служити панахиду з ним в церкві св. Михаїла. Ви зробили увагу, що коли так, то можеб о. Савчук, о. Галицький і о. Маєвський відслужили Богослуження поминальне в Соборі в самий день

похорону короля. О. Савчук відповів, що Консисторія вже зробила розпорядження, аби того дня православні українці взяли участь в Богослуженню в Авдиторії, яке владжували ріжні церкви разом. На цім розмова скінчилася. Ви не сказали, що говорите від імени громади, або що громада, чи її уряд уповноважив Вас з о. Савчуком про це порозумітися. Противно, враження о. Савчука було, що Ви говорили Самі від Себе, а не від громади, тим більше, що його стріча з Вами була цілком припадкова та що в розмові з ним Ви вживали таких висловів, як: "Я думаю, що булоб добре...." „Як так, то я пропоную..' Що Ви говорили не від громади, а від Себе, о. Савчук виносив ще й з того, що коли попередно громада, чи її уряд мав яку справу до нього, то вдавався з тим впрост до нього, а не лишав цеї справи для припадкової стрічі з ним будь кого з членів уряду. Не від річи буде згадати, що якби навіть о. Савчук хотів був правити в Соборі поминальне Богослуження по королю в день похорону, то не міг цього зробити, бо брав того дня участь в Богослуженню, яке владили ріжні церкви в місті Давфині, і на нім виголосив промову в англійській мові від православних українців.

Позволяєте Собі виступати з твердженням, "що з кругів о. Савчука прийшло пояснення, що він так довго не буде служити з о. Маєвським, доки той не виправдається, чи не „покається" за своє становище на останньому Соборі."

Від кого саме та до кого і коли та в який спосіб прийшло таке „пояснення"?

Так само висуваєте щось в роді закиду, ніби то о. Запаринюк „знає всі тайні думку о. Савчука" і що ніби то „від о. Запаринюка звичайно походять пояснення про ріжні справи" (треба розуміти справи з обсягу діяльности Консисторії) та що ніби то о. Запаринюк мав десь комусь колись пояснювати, що Консисторія тому видала розпорядження в справі передачі Служби Божої через радіо, аби тим „раз на все спинити Соборну Громаду, а головно о. Маєвського з його відправою і проповіддю, а Свистуна з його хором, вести агітацію між вірними нашої Церкви через передачі Служби Божої через радіо." Пиминаючи те, як може знати тайні думки о. Савчука о. Запаринюк, чи хтось другий, або як п. Свистун в Вінніпегу знає, що говорить о. Запаринюк в Давфині, Консисторія опрокидає, як негідну сплетню, Ваше ніби „раціональне пояснення" розпорядження Консисторії про передачу С. Б. через радіо. Розпорядження Консисторії відноситься не тільки до громади св. Покрови в Вінніпегу, але до всіх громад, які передають, або думають передавати С. Б. через радіо. Воно відноситься не тільки до парафії св. Покрови в Вінніпегу, але й до громади св. Івана в Едмонтоні (яка минувшого року навіть частіще передавала С. Б. через радіо, чим громада св. Покрови, і яка вже два рази передавала її згідно з розпорядженням Консисторії) і до парафії в Форт Виллям і др. Однак ті другі громади проти розпорядження Консисторії не виступають і не підсувають Консисторії ніяких негідних та скритих мотивів, як це Ви робите.

Підносите закид, що о. Савчук поводився на зборах „В. П." „в такий дивний спосіб, що зовсім не придбав ані собі, ані духовному сану... належної поваги." Тут мабуть маєте на думці його протест проти того, що Ви, як один зо скрутинирів, зрадили подробицю тайного голосування при виборі дирекції В. П." Про протест о. Савчука говорить урядовий звіт згаданих зборів, що був опублікований в "Укр. Голосі" і приходиться сказати, що ані згаданий звіт не показує, ані загал учасників зборів, з вимком небагатьох, не поділяє Вашого погляду на цю справу. Навпаки, як дивувався хтось, то хіба з того, що Ви, як такий, що повиннен стояти на сторожі законів, отже й законів товариства, тим більше, що Ви є правним дорадником „В. П.", — в такий разячий спосіб їх злегковажили. Замісць говорити про те, чи о. Савчук здобув собі та духовному сану повагу, не зашкодилоб Вам подумати про те, чи Своєю поведінкою на зборах "В. П." Ви придбали Собі та адвокатській професії повагу.

Вертаючи до передачі С. Б. через радіо, Консисторія бажає ствердити слідуюче:

Розходитеся з правдою, коли пишете, що рекомендація Духовної Конференції в справі передачі С. Б. через радіо " була зроблена на інформацію о. Савчука, що римо-католики й англікане не позволяють передавати цілої Служби Божої на радіо." Фактом є, що о. Савчук навіть не брав участи в діскусії на цю тему поза те, що підніс цю справу тому, що до Консисторії приходили нарікання, що С. Б. через радіо здержують людей на фармах від участи в місцевих Богослуженнях. Тимчасом не маєте найменшої підстави говорити, що Духовна Конференція винесла свою рекомендацію „на інформацію о. Савчука," та що інформація о. Савчука була неправдива. Він не давав в цій справі жадної інформації.

Заперечуючи інформації, яких о. Савчук ніколи не давав, Ви самі покликаєтеся на римо-католиків і англіканів. Ви мабуть забули, що ані римо-католики, ані англікани не можуть бути для нашої Церкви жадним авторітетом, тимбільше, що їх Служба Божа до нашої навіть не подібна.

Ви й противорічите Собі, бо в однім місци говорите, що римо-католики передають Службу Божу „цілу, без жадних пропусків, тим самим передають через радіо і ту частину С. Б., в якій відбувається посвячення дарів і переміна хліба й вина," — а в другім місци кажете, „що при передачі римо-католицької С. Б. на радіо не чути слів „Прийміте, споживайте..." і „Пийте із неї...," то це є тому, бо в римо-католицькій церкві ті слова завсіди священик не виголошує голосно, тільки вимовляє по тихо." Як можна передавати через радіо те, чого навіть в церкві ніхто не чує?

Англійська євхаристія складається з молитов священика, читання св. Письма та загальної сповіди. Однакож через радіо як ніхто не сподівається, так і не причащається.

Помимо того, що Ви беретеся говорити дуже авторітетно про теольогічні справи. Консисторія вважає за вказане звернути Вашу увагу, що Служба Божа, передана через радіо, в цілости чи частинно, не є **для тих людей, що слухають її через радіо,** Службою Божою, Ессенція С. Б. є Тайна св. Евхаристії, а цеї Тайни, так само, як Тайни Хрещення, Миропомазання, Сповіди, Оливопомазання, Священства та Супружества через радіо ніколи передати не можна. Що найбільше можна чути слова, які священик при уділюванню Тайни вимовляє, але ще ніхто через радіо Тайни не одержав ані не приймав. В виду цього Служба Божа **для тих, що її через радіо слухають,** має тільки те саме значіння, що духовий концерт.

Як Ви вже стільки втерли Собі стежку до римокатоликів, щоби „особисто перевірювати" їх становище до С. Б. через радіо то булоб добре, якби Ви при нагоді перевірили також, що вони думають про відпусти, уділювані за вислухання Служби Божої, — чи ті відпусти також відносяться до Службої Божої, вислуханої через радіо?

Говорите, що „римо-католицька церква вважає, що присутність мікрофону в церкві в часі відправи С. Б. є річчю цілком припадковою, яка не має найменшого впливу на святість і дійсність С. Божої." І Консисторія зовсім цього не перечить. І в нас присутність мікрофона в церкві не має впливу на святість і дійсність Служби Божої так само, як не має впливу присутність крісел, мітли, печі і інших предметів. Присутність мікрофона в церкві не зменшує святости Служби Божої для людей, **що є в церкві,** але та сама Служба Божа для людей, **що не є в церкві, а лише слухають її за посередництвом того мікрофона,** не може мати тої самої святости. Служба Божа через мікрофон так само не є Службою Божою, як Служба Божа схоплена на грамофонові плиті відіграна на грамофоні. Зрештою грамофонові плити також можна через радіо передавати, отже чи Служба Божа передана через радіо з грамофонових плит буде також дійсною Службою Божою?

О. Савчук справді передав два рази Службу Божу через радіо в цілости, але це було перед тим, поки були зроблені застереження проти цего і поки справа була належито обмірковaна й вирішена, отже тим самим Ваш аргумент, що ніби то о. Савчуку було можна, а другим ні, — відпадає.

На стороні 6 листа говорите: „Не думаю також, що Консисторія має право давати кождій церковній громаді пр. розпорядження, чи зачинати С. Б. в годині 10-ій рано, або 11-ій рано." Ніякого розпорядження дотично години, в якій треба Службу Божу зачинати, Консисторія ще не давала, отже не булоб що про це говорити, але Ви додаєте: „мені здається, що кожна наша громада має право сама про себе рішити, чи і коли передавати С. Б. на радіо." Це вже анархія. Бо коли одна громада може робити, що її хочеться в одній справі, не оглядаючись на те, яка думка і воля і які наслідки будуть з цього для других громад, то чому не можна цього робити в кождій іншій справі? А тоді пощо статутів, законів, проводу, Соборів, Консисторії? Але такий порядок, чи властиво непорядок, не тільки в Церкві, але в всякій іншій організації веде не до збудовання, а до руйнування; не до скріплення організації, як цілости, а до її ослаблення.

Ваше твердження, що о. Савчук і Консисторія намагаються „всіми засобами показати, що о. Савчук і ціла Консисторія є свого рода непомильні „папи" в нашій Церкві" можнаб проминути мовчанкою, як би не те, що як є хто, що вважає себе за непомильного „папу", то іменно Ви. У Ваших очах всі помиляються, всі нічого не розуміють, всі роблять не те, що треба, тільки Ви один не помиляєтеся, і все знаєте, і все добре робите. Собор „нелегальний і неправний," бо не так справу вирішив, як Ви того хотіли; Консисторія сяка й

така, бо не так робить, як Вам хочеться; всі ті, що з Вами не погоджуються, обовязково „помиляються" і „нічого не знають." Стже хто уважає себе за непомильного „папу"?

В Своїм листі Ви робите ще деякі закиди й натяки, на які Консисторія не вважає за відповідне відповісти, бо й пороблення висновків з повище сказаного вистарчить за відповідь. Однакож Ваше намагання вмовити в Консисторію, що лише Ви хочете ладу й згоди, а більш ніхто, приневолює Консисторію сказати, що, на жаль, головним інструментом незгоди від її початку аж до нині були завсігди лише Ви, а не хто другий. Сам тон і зміст Вашого листа, що на нього відповідаємо, показують, що Ви шукаєте Собі кістки в молоці. Відповідь органу Церкви, „Вістника," довголітним, явним і непримиримими ворогам нашої Церкви на їх напасти, — Ви вважаєте за полеміку проти Себе й через це навіть грозите відновленням Б. О. Р. Ц для дальшого явного поборювання нашої Церкви. Що більше, не чекаючи на відповідь, яку ми Вам виразно листовно приобіцяли, Ви вже позволили Собі на спільним свяченім в Соборі, 19-го квітня 1936, виступили публично у явно ворожий спосіб проти Консисторії та проти о. Савчука, у справах, на які ще не дістали відповіди. Чи може будь хто уважати це за признаку доброї волі та бажання спокою з Вашого боку?

З поважанням,

Мир. Стечишин,"

Заступник секретаря Консисторії.

Саме в той час наспів лист від о. Митрополита Василя Липківського. Це була відповідь о. Митрополита на лист п. Свистуна з дня 9-го жовтня 1935, значить ще в час розгару конфлікту між консисторією й епископом з одної сторони а братством з другої. В тому листі братство запросило о. Митрополита прибути до Канади, щоб привести спокій в церкві. В своїй відповіді о. митрополит подає свою згоду на те, щоб до Канади прибути, як що це буде можливим. З огляду на порозуміння між братством і консисторією п. Свистун вважав за відповідне відповідь о. митрополита дати до відома консисторії і попросити її занятися спровадженням до Канади о. митрополита. Лист до консисторії в цій справі написав також о. Маєвський. Листи в цій справі слідують:

IX.
ЛИСТ п. СВИСТУНА ДО КОНСИСТОРІЇ В СПРАВІ МИТРОПОЛИТА.

Вінніпег, Ман., 23-го травня 1936

Світла Консисторія
Укр. Православної Церкви в Канаді
на руки п. М. Стечишина, заст. секр.
214 Доферін Аве., Вінніпег.

Спешел Деливери.

Світла Консисторіє!

Минулої осені як голова Б.О.Р.Ц. написав я був листа до Впросвященного о. Митрополита Василя Липківського (копію того листа можу на бажання післати Вам) і в тому листі я попросив був о. Митрополита о виясненя деяких спірних канонічних питань і рівночасно попросив його відповісти мені, чи можливо булоб йому приїхати до Канади на якийсь час для скріплення нашої Церкви. Долам, що в часі своїх відчитів з рамени Б.О.Р.Ц. минулої осени я підніс був також справу приїзду о. Митрополита в Канаду і ця думка стрінула дуже радісне приняття серед членів нашої Церкви навіть без огляду на це, де ті члени стояли відносно канонічних справ нашої Церкви. В дійсности загальний погляд тоді був, що приїзд о. Митрополита до Канади дуже скріпивби нашу Церкву і раз на все усунувби всякі канонічні непорозуміння в Церкві, а також і непорозуміння всякого іншого характеру.

Тоді чув я також від людей з околицях Гефорд, Витков і Глеслин, що о. Савчук в своїх відчитах також заявляв, що приїзд о. Митрополита до Канади бувби дуже пожаданий і корисний для нашої Церкви і що Консисторія зо своєї сторони зробилаб все можливе для улекшення приїзду о. Митрополита до Канади.

Нині ми вже знаємо, як до такого приїзду ставиться самий о. Митрополит. На мій запит до нього, про що мова вище, о. Митрополит написав був до мене листа, який на жаль до мене не дійшов (видно совітська цензура його затримала). Пізніще о. Митрополит написав два листи до о. Маєвського, який, як це звісно Консисторії, є в постійній переписці з о. Митрополитом і в обох тих листах о. Митрополит згадує про написання листа до мене, а в послідньому листі до о. Маєвського о. Митрополит говорить обширніще про моє запрошення приїхати в Канаду і про свою згоду на такий приїзд, коли тут вважатимуть його приїзд потрібним для Церкви.

Залучаю виписку з листа о. Маєвського, де о. Митрополит якраз про приїзд до Канади пише.

Його приїзд до Канади бувби звязаний з певними коштами, але і кошта можна буде легко зібрати між членами Церкви. Мені згадувало багато членів нашої Церкви, що радо пожертвують навіть більші суми на його приїзд. Від себе я дуже радо пожертвую на цю ціль $25.00 і вірю, що багато других знайдеться, які дадуть більші і менші суми.

Трудноші в звязку з приїздом о. Митрополита не так фінансові, як радше політичні. Іменно треба буде виклопотати для нього совітську візу, а це здається треба буде робити через Британський уряд, вживаючи для цього наших канадійських звязків. Не бачу однак якихось непоборимих труднощів в цій справі. При добрій волі все можна буде зробити, головно коли до цієї справи взятися зараз і не проволікати її.

Думаю, що найкраще булоб для Консисторії занятися переведенням цієї справи в життя. Консисторія може також покликати окремий комітет для цієї справи, остаточно такий комітет може добровільно зорганізуватися.

Буду вдячний коли Консисторія зволить дати мені скору відповідь, хочби тому, що ця справа не може терпіти проволоки.

Остаю з християнським привітом,

Ваш, **В. Свистун.**

П. С. Якраз по написанню цього листа дістав я відповідь від Вас на мій лист з 26-го березня. Не бажавби я чекати на відповідь на оцей лист так довго, бо близько два місяці, як на попередний лист. Свої заваги щодо листа Консисторії, який я нині отримав, подам, як що буду вважати це за відповідне, по докладніщім перечитанню і перестудіюванню Вашого листа, з датою 21-го травня.

X.
ВІДПОВІДЬ КОНСИСТОРІЇ В СПРАВІ ПРИЇЗДУ о. МИТРОПОЛИТА

Ч. 9291 28. травня 1936.

Впов. п. В. Свистун,
607 Мекартур Блдг.,
Вінніпег, Ман.

Високоповажний Пане!

З Вашого листа, висланого до Консисторії 23-го травня, 1936, довідуємося, що від минувшої осени Ви робили старання спровадити до Канади Високопреосвященого Митрополита Василя Липківського, а тепер бажаєте втягнути в це Консисторію, вимагаючи при тім від неї скорого рішення, бо „справа не може терпіти проволоки."

Ви провадите цю справу ще від минувшої осени, мали подостатком часу її обдумати, знаєте свої цілі й пляни, для яких бажаєте о. Митрополита до Канади спровадити, знаєте також, чому „справа не може терпіти проволоки." Але цього не можна сказати про Консисторію. Для Консисторії ця справа є зовсім нова, вона не знає про що властиво Вам ходить, в яких ціллях та в якій ролі о. Митрополит мавби до Канади приїхати, — і тимчасом вона не може цього так напрасно вирішувати, як Ви Собі того бажаєте. Та на перший погляд справа виглядає нам так:

Правлячим епископом Української Гр.-Православної Церкви в Канаді є Високопреосвящений Архиепископ Іоанн Теодорович. Вам відомо, що на основі церковних канонів жаден епископ не може вмішуватися в епархію другого епископа без його відома і дозволу, так само, як один священик не може вмішуватися в справи парафії другого священика без його відома й дозволу. Колиб о. Митрополит мав приїхати „в гості" до Канади, то сама чемність вимагалаб, аби о. Митрополит повідомив про це тутешнього Архиепископа, бо якже виглядалоб, щоби хтось приїздив в гості без відома господаря? Це не тільки питання етики, але й **організаційного та канонічного** порядку. Тому Консисторія не вважає за відповідне приставати до акції, що має всі признаки роботи поза плечі Високопреосвященого Іоанна Теодоровича.

Основою Вашого звороту до Консисторії є виписка з листа Високопреосвященого Митрополита Василя Липківського, зроблена о. П. Маєвським. Як адвокат, Ви дуже добре розумієте, що переписані листи, або довільні виписки з них не мають значіння документу. Не входячи в те, чи переписує листи о. Маєвський, чи хто інший, Консисторія не може приймати їх як підставу до якого небудь офіціяльного кроку бо а-нуж показалосяб, що виписки або цілий переписаний лист не був автентичний. Яке оправдання малаб тоді Консисторія, колиб зробила якийсь крок на основі неавтентичного документу?

Одначе лишаючи й це на боці, з пересланої Вами виписки виходить, що о. Митрополит Василь мав писати: „Ця річ (подорож до Канади—МС.) уявляється мені **зовсім нездійснимою,...** для нас кордони здається **безнадійно закриті,** і я ніяк не розумію, як Ви можете виклопотати мені **пашпорт** на **закордонну** подорож і від кого?" Для Консисторії з того зрозуміло, що о. Митрополит не бачить найменшої можливости **виїхати** з С.С.С.Р., а не дістатися до Канади по своїй визі. Колиб ходило про те, щоби допомогти дістати йому дозвіл на виїзд до Канади, то Консисторія моглаб

ужити своїх впливів у канадійського уряду, аби такий дозвіл дістати, але Консисторія не має найменшої спромоги ужити своїх впливів у совітського уряду, аби він дав о. Митрополитові пашпорт на виїзд за кордон та на поворот до дому, бо Консисторія жадних впливів у совітського уряду не має. Завважуємо, що Ви пишете про совітську візу для о. Митрополита, однакож о. Митрополит виразно пише, що він потребує совітського пашпорту, а не візи:— візи потрібно йому хіба на виїзд до якоїсь держави поза Совітським Союзом, або евентуально на виїзд з неї.

Суґґестуєте, щоби Консисторія сама занялаcя переведенням цієї справи в життя, або покликати до того окремий комітет. В виду того, що, як виглядає, сам о. Митрополит не бачить можливости свого виїзду з СССР., такий комітет мавби на ціли хіба збірку грошей на якусь невідому ціль, але до цего Консисторія не хоче своїх рук прикладати.

Це все, що наразі вважаємо за відповідне на Ваш лист відповісти.

З поважанням,
Мир. Стечишин,
Заст. секретаря Консисторії.

XI.
ЛИСТ о. МАЄВСЬКОГО ДО КОНСИСТОРІЇ В СПРАВІ о. МИТРОПОЛИТА.

1-го серпня 1936.

До Хвальної Консисторії Україн.
Прав. Церкві в Канаді.
Вінніпеґ, Ман.

Слава Ісусу Христу!

Хвальна Консисторіє!

Високопреосв. о. Митрополит Василь вітає (в листі до мене) наших абітуриентів богословія, що мають в короткому часі прийняти св. Тайну священства, такими словами: „Дуже радий почути, що у Вас скоро відбудеться висвята 4-х пан-отців вашого виховання. Передайте їм і від мене найщиріші привітання, і побажання „заспівати Господеві нову пісню, заспівати Господеві всією землею" (Пс. 95).

Прошу ласкаво передати це привітання братам богословам й найкраще через нашу релігійну часопись „Вістник," бо це скріпить повагу їх перед всією Церквою і вірними її

В доповнення до листа висланого Хв. Консисторії п. В. Свистуном в справі спровадження Впр. о. Митрополита Василя залучаю при цьому витяг з листа о. Митрополита в цій справі — з 15-го червня ц. 1936 року.—

Остаю з правдивою пошаною
о. Петро Маєвський.

XII.
ВІДПОВІДЬ КОНСИСТОРІЇ В СПРАВІ о. МИТРОПОЛИТА.

Ч. 9421. 5-го серпня 1936.

Всеч. о. П. Маєвський,
781 Ебердін Евеню, Вінніпеґ, Ман.

Всечесний Отче!

Консисторія отримала Ваш лист з 1-го серпня 1936, та витяг з листа о. Митрополита Василя Липківського до Вас з дня 15-го червня 1936.

Консисторія зовсім не є заінтересована в Вашій приватній переписці з о. Митрополитом Василем Липківським і з цеї нагоди хіба пригадає Вам, як було з Вами через Вашу приватну переписку на Семім Соборі минувшого року. Коли Ви помимо цего дальше свою переписку продовжуєте та ще й **носитеся з нею, то це виглядає як не на провокацію, то бодай на імпертиненцію.**

За Консисторію,
о. С. В. Савчук, голова.

Якраз в травні і червні 1936 на сторінках „Вістника" провадилися дискусії в справі передачі Служби Божої через радіо. Брат Петро Зварич, член судової комісії, виразився за тим, щоб цілу Службу Божу передавати через радіо. Брат Василь Свистун дякує бр. Зваричу за те його становище в слідуючому листі. На жаль думка бр. Зварича не заважила і радіо стало коли не причиною то принукою до остаточного кроку, який грозить розколом в церкві, себто до суспензи о. Маєвського і „суду" над ним.

XIII.
ЛИСТ п. СВИСТУНА ДО п. ЗВАРИЧА В СПРАВІ ПЕРЕДАЧІ С. Б. ЧЕРЕЗ РАДІО.

18-го червня, 1936.

Вп. П. Зварич,
Веґервил, Алта.

Впов. Пане Зварич!

В останнім числі Вістника Ви помістили статтю в справі передання Служби Божої через радіо.

Отцим я хочу подякувати Вам за поміщення цеї статті. З нею я майже вповні погоджуюся. Спеціяльно хочу подякувати Вам за підтвердження в даній статті факту, що католики передають **цілу** Службу Божу через радіо, а не лише частину.

Я написав листа до Консисторії з протестом в цій справі, підчеркуючи між іншим факт, що католики передають **цілу** Службу Божу через радіо. П. Мир. Стечишин, за Консисторію, відповів мені, що католики не є для них жадним авторітетом. Це виглядає зовсім слушно. Але фактом є, що о. Савчук на останній духовій конференції перед Собором в Саскатуні минувшого літа поінформував наших священиків, що католики не передають цілої С. Б. через радіо й тому й наша Церква не повинна би передавати цілу С. Б. через радіо. Цікаве, що о. Савчук був тим, який перший почав передавати **цілу** С. Б. через радіо з Вінніпеґа. Я знаю, що православні також передають цілу С. Б. через радіо, а іменно, на самий Великдень російська православна Церква з Ню Йорку передала Воскресну Утреню і цілу Службу Божу через радіо.

Розпорядження Консисторії в справі радіо, що представляє майже заборону передавати Службу Божу через радіо, було спеціяльно звернене проти вінніпеґської громади і мабуть одинока причина, якою руководилася Консисторія, була справа жертв з передачі С. Б. через радіо. Про це Ви делікатно згадуєте в своїй статті.

Прийміть від мене щиру подяку за Вашу всесторонну статтю в цій справі. Сумніваюся дуже, чи Вістник був би помістив таку статтю писану мною.

Хочу рівночасно повідомити Вас з жалем, що Констисторія зломила угоду, яку вона зробила з Брацтвом Оборони Рідної Церкви в Саскатуні в грудні минувшого року. Я також про це писав до них й дістав від них відповідь писану в дуже штубацькім тоні.

Остаю з поважанням,
В. Свистун.

В червні 1936 відбувається собор в Нюйорку, який стає на становищу **єдности з Києвом і зриває угоду з жуківцями.** Десь в половині липня 1936 бр. В. Свистун відвідує о. Архієпископа в Толстой, Ман. По довшій розмові між ними доходить до повного порозуміння. Є мова про візитацію Архієпископа в соборній громаді. В цій справі о. Маєвський на бажання о. Владики пише деклярaтивного листа, і громада рішає запросити о. Архієпископа на візитацію на празник Покрови. Тимчасом нема відповіді від него на лист о. Маєвського. Відповідь остаточно приходить через руки консисторії аж 11-го січня 1937, вже по другім листі в тій самій справі о. Маєвського з 8-го грудня 1936.

XIV.
ДЕКЛЯРАТИВНИЙ ЛИСТ о. МАЄВСЬКОГО ДО о. АРХІЕПИСКОПА.

1-го серпня 1936.

Високопреосвящ. Архієпископу о. Івану Теодоровичу, м. Вінніпеґ, Ман.

Слава Ісусу Христу!

Високопреосвященний Отче Владико!

За розрішення уділити другий шлюб, передане по телефону всеч. о. Апонюком — щиро дякую. Я рад, що Ви своїм розрішенням скріпили вимогу зняття церковного благословенства шлюбу, яку слід би у нашій церкві поза цивільний розвід поставити як обовязкове правило.

В останньому Вашому листі Ви бажаєте (з огляду на минулорічні непорозуміння), щоб я і Соборна парафія зідеклярували своє відношення до Церкви нашої взагалі і до Вас, як її Архієпископа, особисто. Що до громади, то вона подасть Вам свої виснення, як було це умовлено між Вами і п. Свистуном. Що до мене, то моє відношення до Церкви нашої було від самого початку мого пастирського служіння і досі однакове. Я з однаковою ревністю служив і служу їй і ніколи не занедбував своїх обовязків зглядом неї, — все бажав і бажаю, щоб вона була правдивою установою Божою і йшла з інтересами рідного народу. Як були росходження між мною і Вами, то були вони ідеологічні, а не приватні (принаймні я так їх розумів), а тепер після ухвал принятих на 5-ім Соборі Україн. Правосл. Церкви в Америці, вважаю, що й вони усунені і моє відношення до Вас стає вповні братерське, як пастиря до свого Архипастиря.

Я не мало здивований, що з моїх слів, якими я закінчив листа до Вас, а саме "остаю в молитовному єднанні з Вами" — Ви зробили так далекий висновок, що будьто я не залишавсь, чи не залишаюсь під Вашою юрисдикцією. Ви певно вже одержали мого листа, що я писав Вам до Филадельфії зараз після Американського Собору, в якому послав Вам мою світлину і закінчив цього листа словами: "остаю з синівською пошаною і в молитовному єднанні з Вами." Чейже пастир до чужого Архипастиря не відносивсяб з синівською пошаною?

Теж, коли я звертався до Вас о заняття благословенства шлюбу, то певно звертавсь, як до свого правного єпископа, а не чужого та й слова мої „про молитовне єднання" могли мати якнайкращий братній зміст. Як що Ви вважаєте, що вони мають свій спеціяльний зміст, якого я не зрозумів — то я дуже жалую, що вжив цих слів замість інших, які не сталиб предметом непорозуміння.

Тай завжди підчас Богослужень я поминав і поминаю Вас, як нашого Архи-

єпископа і ніколи жадною заявою ні листовною, ні устною з під Вашої юрисдикції не виходив.

Отже вважаю, що взаємовідносини наші стають братніми і утримання їх такими залежить від нас особисто, а не від справ церковних, що вже вповні наладилися. Я розумію, що Вас болить оте минулорічне тертя, але її я не мало душею страждав, головно, коли на Соборі мене зневажено. Я не хочу в цьому листі ні себе оправдувати, ні кого обвинувачувати, бо **всякі непорозуміння наші останнім Собором Україн. Правосл. Церкви в Америці усунені.** Як що я особисто Вас чим зневажив, чи образив, то прошу це в своїй християнській любові дарувати і забути.

Хочу **ще одну справу порушити, а саме справу спровадження Впр. о. Митрополита до Канади, бо від Вас в значній мірі залежатиме це спровадження.** Я не потрібую вказувати Вам, яку користь матиме церква з приїзду о. Митрополита, бо Ви це за мене краще знаєте. Але я вважаю, що слідби о. Митрополита спровадити і для праці його в Церкві (хоч він вже в літах, але ще досить добре тримається) і для його власного отдиху хоч кілька літ перед смертю після цього страшного життя, переведеного ним через останніх десять літ. При цьому посилаю Вам витяг з двох останніх листів о. Митрополита, з яких побачите, що о. Митрополит не з великою охотою поїхав би, але рад послужити Церкві, а ми з свого боку повинні вирятувати його з тяжкого стану матеріяльного, а ще більше морального, коли Він вже майже 10 літ позбавлений радости відправляти св. Літургію. Я думаю, що спільними силами Канадійської і Американської Церкви цю справу можна з успіхом перевести.

Прошу ласкаво мати на увазі при роспреділенні своїх архиерейських візитацій, що Соборна громада має на увазі Вас запросити до себе на відвідини, правдоподібно на св. Покрову, бо тепер Ви вже зайняті, а опісля певно прямо виїжджаєте до Саскачевану. **В цій справі громада віднесеться до Вас в порозумінні з Хв. Консисторією.**

Як що уділите мені ласкаво своєї уваги на особисте побачення з Вами для подання більш детальних пояснень, чи зволите завітати до моєї господи — я радо побачусь з Вами та вітатиму Вас. Про це прошу звістити мене по телефону (Ч. 53 447).

Остаю з належною пастирською пошаною до Вас
о. Петро Маєвський.

Громада через те, що о. Маєвський не діждався від єпископа відповіді аж до самої св. Покрови, рішила стриматись з запрошенням на візитацію і візитація не відбулась. Консисторія помістила в цій справі знов „урядове повідомлення," на яке громада написала понищий лист до консисторії з просьбою помістити його в „Вістнику". Консисторія цего не зробила і навіть на лист як слід не відповіла. Незадовго по цім соборна громада післала до консисторії $25 на дієцезальний фонд, але консисторія відмовилась цей чек зміняти і громаду поквітувати на суму $25, але затримала чек „до дальшої розпорядимости" аж до **часу виснення громадою, чи вона дальше стоїть проти семого Собору. Листи слідують.**

XV.
ЛИСТ СОБОРНОЇ ГРОМАДИ ДО КОНСИСТОРІЇ В СПРАВІ ВІЗИТАЦІЇ

11-го грудня 1936.

До Хвальної Консисторії
Укр. Греко-Православ. Церкві в Канаді
7 Ст. Джан Аве.
Вінніпеґ, Ман.

Хвальна Консисторіє!

В „Вістнику" з 15-го жовтня 1936, число 20, поміщене було урядове повідомлення з підписом Консисторії, в якім вона опрокидує чутки, „немовби Архиєпископ Іоанн Теодорович підчас своєї гостини в Канаді поминув парафію св. Покрови в Вінніпеґу, помимо того, що був там запрошений урядом тої парафії."

В цім повідомленню Консисторія подає деякі уривки з листа о. Маєвського, пароха Соборної парафії, до о. Архиепископа, в якім о. Маєвський згадує про умову між о. Архиепископом і п. Свистуном щодо зідеклярування відношення громади до Церкви взагалі і до о. Архиепископа особисто і в якім він згадує, що Соборна громада мала на увазі запросити о. Архиепископа до себе на відвідини. Урядове повідомлення кінчиться заявою, що Консисторія до дня повідомлення не дістала приобіцяного виснення або запрошення для о. Архиепископа.

В виду того урядового повідомлення Консисторії уряд парафії Українського Греко-Православного Собору св. Покрови в Вінніпеґу рішив подати слідуючі виснення з просьбою, щоб Хвальна Консисторія подала їх до „Вістника":

Соборна громада ніколи не обіцяла давати яке будь виснення щодо свого відношення до Церкви або до о. Архиепископа на руки Консисторії, але готова була дати таке виснення згідно з побажанням о. Архиепископа йому особисто. В той самий час уряд громади був повідомлений о. Маєвським що він на побажання о. Архиепископа подав вже був від себе листа з висненнями і того листа було доручено о. Архиепископу через одного з членів Соборної громади, якому о. Архиепископ обіцяв, що на той лист він подасть свою відповідь в скорому часі. На жаль відповіди на свій лист о. Маєвський не дістав ще й до нині.

Не довго по дорученню о. Архиепископові повнище згаданого листа, до Соборної громади дійшли чутки, про які й Хв. Консисторія згадує, з яких виходило, що хочби о. Архиепископ і був запрошений Соборною парафією, то такої візитації він не зробить. Очевидна річ, брак відповіди від о. Архиепископа на лист о. Маєвського міг тільки впевнити уряд громади в вірі, що згадані чутки не були видумані, тим більше, що коли в початку року о. Савчук був запрошений відправити в Соборі Службу Божу або панахиду за упокій бл. п. короля Юрія 5-го, він відмовився це зробити.

Чи в виду вище сказаного міг уряд Соборної громади висилати запрошення до о. Архиепископа відвідати нашу парафію цего року?

Щодо виснення становища громади Собору до Церкви взагалі й до о. Архиепископа особисто, то уряд Соборної парафії по докладнім застановленню на пізнійшім засіданню рішив, в виду ясного і недвозначного результату 5-го Собору **Американської Церкви в Ню Йорку, де делеґати і священики разом з о. Архиепископом признали як важні для нашої Церкви принціпи Київського Собору з 1921 року і лучність або єдність нашої Церкви з Київською Церквою (як це впрочім дуже видно з звітів цього Собору друкованих довший час в „Вістнику") — що таке виснення від Соборної Громади є зайве, бо Соборна Громада завжди стояла на тім самім становищі, яке заняв Пятий Собор в Америці і яке одобрив наш о. Архиепископ.**

Остаємо в глубокій вірі, що в будучім не буде жадних непорозумінь щодо найголовніщих принципів, на яких оперта всім нам дорога Українська Греко-Православна Церква в Канаді.

За Уряд парафії Укр. Греко-Православного Собору в Вінніпеґу,
О. Боянівський, голова,
І. Гиндра, секретар.

XVI.
ЛИСТ КОНСИСТОРІЇ ДО СОБОРНОЇ ГРОМАДИ В СПРАВІ ДІЄЦЕЗАЛЬНОГО ФОНДУ.

7 Ст. Джанс Аве.,
Вінніпеґ, Ман.
15-го грудня, 1936.

До Хвального Уряду
Укр. Гр.-Прав. Парафії св. Покрови,
820 Борровс Евн.,
Вінніпеґ, Ман.

Хвальний Уряде!

Ваш лист з 7 ц. м. й чек на 25.00 дол. від Вашої громади отримано.

Згідно з нашими книжками Вам рахунок з Консисторією представляється так:

(Поданий рахунок за роки 1933-1936)

Щодо присланого Вами чека на 25.00 дол., то залишаючи його до дальшої диспозиції, Консисторія бажає дістати вперед від Вашої громади урядове пояснення в слідуючій справі:

Дня 10-го серпня, 1935, Консисторія одержала документ, підписаний урядниками Вашої громади, п. Осипом Боянівським, як головою, і п. О. Климковим, як секретарем, та стверджений печаткою громади, в якім говориться, що члени Вашої парафії ухвалили; що Семий Собор Української Греко- Православної Церкви в Канаді, що відбувався в днях 30 червня до дня 3 липня, 1935, в Саскатуні, Саск., був „неправний, нелегальний і неправославний" і тому уважають „його ухвали і резолюції як неправосильні для вірних і парохій Української Гр.-Православної Церкви в Канаді."

Щоби не було ніякого непорозуміння, Консисторія бажає дістати від Вас заяву, чи згаданий документ вірно представляє становище Вашої громади, і коли так, то коли і якою ухвалою Ваша громада опреділа таке становище.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді,
о. С. В. Савчук, голова,
Мир. Стечишим, заст. секр.

П. С. Нині, 15 грудня, отримала Консисторія Вашого листа датованого 11-го грудня. Тому, що в листі порушена особа Впреосв. Архиепископа Іоанна Теодоровича, полагодження цего листа можливе аж по одержанню інформацій від о. Архиепископа. Зрештою вважаємо це за окрему справу від предмету, порушеного в цім листі.

КОНСИСТОРІЯ
о. СВС. МС.

Події дальше розвиваються з блискавичною скорістю. На 6 січня написаний лист консисторії до о. Маєвського, що забороняє йому правити Службу Божу для передачі на радіо. На 11. січня аж, чи то не для того, щоб від громади дістати листа з признанням епископської юрисдикції, повідомляється о. Маєвського, чому на його лист з 1-го серпня 1936 ще нема відповіді від архієпископа. Громада пише листа від себе на 13. січня і виснює, що все визнавала його архієпископом і тішиться, що по 5-му соборі в Америці всі стали на те саме становище. Бр. В. Свистун перечуває про можливу суспензу і пише від себе листа до Архієпископа на 16. січня. Відповідь архієпископа на лист громади приходить з датою 26-го січня, а лист з суспензою з датою 28 січня. о. Маєвський пише листа до Архієпископа 2 лютня, а громада 4 лютня 1937. Листи слідують.

XVII.
ЛИСТ КОНСИСТОРІЇ ДО о. МАЄВСЬКОГО В СПРАВІ ПЕРЕДАЧІ С. Б. НА РАДІО.

7 Ст. Джанс Аве., Вінніпеґ, Ман.
Ч. 9913 6-го січня 1937.
Всч. о. П. Маєвський,
Парох Парафії св. Покрови в Вінніпеґу.
781 Абердін Ев. Вінніпеґ, Ман.
Всечесний Отче!

Консисторія довідується з оголошення в „Українськім Голосі," що Ви, як парох Парафії св. Покрови в Вінніпеґу, будете передавати в неділю, 10-го січня, Службу Божу через радіо.

Дня 15 лютня, 1936, Консисторія видала розпорядження, що кождоразова передача Служби Божої через радіо має відбуватися тільки за попереднім порозумінням і згодою Консисторії.

Ані Парафія св. Покрови в Вінніпеґу, через свій уряд чи через кого іншого, ані Ви, як її парох, не порозумілися з Консисторією в справі передачі Служби Божої через радіо в неділю, 10-го січня, 1937, і Консисторія на це своєї згоди й дозволу не дала.

Консисторія оцим перестерігає Вас, Отче Маєвський, що Ви не можете передавати наміченої Служби Божої через радіо. Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді,
„о. С. В. Савчук," голова.
„Мир. Стечишин," заст. секр.

XVIII.

7 Ст. Джанс Аве., Вінніпеґ, Ман.
11-го січня 1937.
Ч. 9915.
Всечесний Отець п. Маєвський,
781 Абердін Аве.
Вінніпеґ, Ман.
Всечесний Отче!

Високопреосвященний Архієпископ Іоанн Теодорович листом з 4-го січня 1937 припоручив Консисторії передати Вам його слідуючу відповідь на Ваш лист до нього з дня 8-го грудня 1936.

„Довідавшись з Вашого листа від 1-го серпня 1936, що за ним має послідувати декларація становища Вашої парохії я рішив чекати обіцяної декларації. Я не мав чого відповідати Вам особисто, бо Ви не стоїте в моїм приняттю ситуації особисто, окремо, а знаходитесь як парох Вашої парохії в звязку з нею і поділяєте її позицію в минулім конфлікті."

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді
о. С. В. Савчук, голова.
Мир. Стечишин, заст. секретаря.

XIX.
ЛИСТ СОБОРНОЇ ГРОМАДИ ДО АРХІЕПИСКОПА.

13-го січня 1937.
Впреос. о. Іван Теодорович,
Архієпископ Американський і Канад.
1127 Вінгогакінг Ст.
Філядельфія, Па.
Високопреосвященний Отче Владико!

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді переслала на адресу Всч. о. П. Маєвського, нашого пароха, листа, в якім цитується ось яку відповідь Вашу на лист о. Маєвського з 8-го грудня 1936:

„Довідавшись з Вашого листа від 1. серпня 1936, що за ним має послідувати декларація становища Вашої парохії, я рішив чекати обіцяної декларації. Я не мав чого відповідати Вам особисто, бо Ви не стоїте в моїм приняттю ситуації особисто, окремо, а знаходитесь, як Парох Вашої парохії в звязку з нею і поділяєте її позицію в минулім конфлікті."

Справа порушена о. Маєвським в обох листах і в Вашій відповіді є досить докладно знана, тим більше, що про цю справу була поміщена від Консисторії заява в „Вістнику" з 15-го жовтня 1936, ч. 20. На цю заяву уряд нашої громади дав свою відповідь до Консисторії в просьбою, щоби Консисторія помістила її в „Вістнику," однак наша відповідь до нині не була там поміщена. В відповідь на наш лист з 11-го грудня Консисторія післала нам листа з дати 15-го грудня і з того листа виглядає, що Консисторія вислала копію тої нашої відповіді до Вас, о. Владико.

Сподіючись, що копію тієї нашої відповіді Ви вже отримали, вважаємо непотрібним ширше про цю справу споминати. Вистарчить для нас зазначити, що в часі непорозуміння, яке виринуло внутрі нашої Церкви, ще перед Семим Собором і зараз по нім, наша громада заняла те саме становище, яке заняв Пятий Собор в Ню Йорку, іменно становище нероздільної єдности нашої Церкви з Церквою Київською. Занимаючи це становище наша громада в тойже час обстоювала повність канонічности епископської хиротонії УАПЦ і визнавала і дальше визнає Вашу юрісдикцію. Наша громада була і дальше рішуче є проти того, щоб наша Церква, чи то через нашого Архиєпископа, чи яким небудь іншим способом, входила в порозуміння з другими Православними Церквами, коли притокою до такого порозуміння малоб бути нібито канонічне визнання нашої Церкви, визнання, яке вважаємо для нашої Церкви зайвим і принижуючим, тому що нашу Церкву вважаємо вповні канонічною Православною Церквою. Наша громада все була і на дальше є проти якої будь злуки з такою Церквою як жуківська, коли ціною такої злуки малоб бути „канонічне оформлення" нашого епископату, тому що таке „оформлення" наша громада вважає приниженням гідности нашої Церкви.

В часі згаданого непорозуміння наша громада підчеркувала і на дальше підчеркує повну канонічність, гідність і благодатність епископату нашої Церкви, а тим самим і Вашої хиротонії, о. Владико, і ми є певні, що громада не зробила ні одного кроку, який можнаб вважати за принижуючий гідність, каночність і благодатність Вашу як архієпископа нашої Церкви.

Не може бути сумніву, що наша громада так само визнає себе сьогодні під Вашою юрисдикцією, як і в часі непорозуміння і перед тим.

Для нас прикро, що хоч на пропозицію нашого члена п. Василя Свистуна ми рішили минулим літом запросити Вас на архиєрейську візитацію, ситуація так склалася, що ми остаточно мусіли залишити те запрошення на пізніший час. Точнійше говорячи, до нас дійшли вістки, жерелом яких ми маємо повну причину вважати саму нашу Консисторію, іменно, що хоч громада наша рішила запросити Вас, о. Владико, на візитацію, то Ви такої візитації ніяк не зробите і ті вістки, разом з загадочною мовчанкою Вашою на лист нашого пароха з 1-го серпня 1936, приневоли громаду заняти вижидаюче становище аж до повного вияснення цілої ситуації. Самий факт, що і Консисторія в своїм офіціяльнім повідомленню з 15-го жовтня 1936 про ці вістки згадує, — стверджує, що такі вістки були. В виду того, що ми не певні, чи о. Владика дістали копію нашого листа висланого до Консисторії 11-го грудня 1936, ми отцим ту копію залучуємо

Безперечно не можна поминути факту, що в часі всякого непорозуміння спорячі сторони нераз виходять з рівноваги, але це річи, яких дуже тяжко оминути і яких не слід довго памятати. Коли в часі того непорозуміння дехто з членів нашої громади вжив яких невважливих слів або форми відносно Вашої особи, о. Владико, ми певні, що Ви їх не будете памятати, і від імени таких членів просимо їх дарувати

Сподіємось, що цей наш лист разом з залученою копією листа з 11-го грудня справу вповні вияснює

Остаємо з синівською відданістю, о Владико, до Вас.
За Уряд Українського Православного Собору в Вінніпеґу,
О. Боянівський, голова,
І. Гіндра, секретар.

XX.
ЛИСТ п. СВИСТУНА ДО АРХІЕПИСКОПА.

Вінніпеґ, Ман., 16-січня 1937
606 Мекартур Блдг.
Впреосв. о. Іван Теодорович,
Архієпископ Американський і Канадійський.
1127 Вінгогакінг Ст
Філядельфія, Па
Впреосвященний Отче Владико!

Від часу, коли я зложив був Вам візиту в Толстой, не було мені нагоди Вас особисто бачити. В мене була тоді думка, по докладнім обговоренню цілої церковної ситуації з Вами, о. Владико, що всі попередні непорозуміння були затерті, коли не цілковито вияснені, і що головно з огляду на Собор в Ню Йорку, який виразно став на те саме становище, яке я обороняв постійно в минулому конфлікті, не лишалось нічого, що моглоб закаламутити церковний спокій. Мені дуже приємно було бачити з Вашої сторони цілковите зрозуміння ситуації, а головно була дуже мені по душі Ваша щирість в цілій справі. Мені й через гадку тоді не перейшло, щоб пізніше зайшли які будь нові непорозуміння чи підозріння. Й тому я з великою радістю запропонував був нашій парафії запросити Вас, о. Владико, на візитацію до Собору в Вінніпеґу, а рівночасно запропонував написати Вам від громади листа декларативного відносно становища громади до Вас як архипастиря.

На жаль обставини склались менше щасливо, як я сподівався. В першій мірі, з нашої парафії ніхто не міг Вас бачити в Вінніпеґу в Вашому переїзді на захід. Ваше перебування в домі консисторії, (куди абсолютно замкнений доступ членам вінніпеського Собору, а спеціяльно о. Маєвському, якого, до речі, пані Савчук, в буквальним того слова значінню, вигнала з лайкою з дому консисторії, як він там раз зайшов був по урядовим церковним справам до о. Савчука, а також і мені, бо моя нога ще там не була, через обставини від мене незалежні) — робить Вас в Вінніпеґу майже вязнем консисторії, бо ніхто свобідно Вас не може бачити, коли не хоче з гори наразитися на те, щоб добродійка Савчук не вигнала його мітлою. До того консисторія не має телефону і не можна Вас навіть по телефону викликати. Щиро говорячи, я думав, що якось буде змога Вас ще раз в Вінніпеґу побачити, але так не склалося

Як знаєте, о. Маєвський написав був Вам листа, якого він для більшої певности переслав Вам одним з членів Собору. Пому Ви приобіцяли скору відповідь. По отриманню Вашої відповіді громада мала написати листа від себе. Тимчасом замість Вашої відповіді прийшла до нас вістка аж з околиці Давфіну, що „м в в Свистун їхав від вінніпеського Собору до о. Владики аж в Толстой і там дуже просив о. Владику відвідати вінніпеський Собор, але о. Владика того не зробить, хочби й не знати кілько запрошень він від Вінніпеґу не дістав" Тій вістці спочатку ніхто з нас не вірив, але коли минуло споро часу, а відповіді жадної від Вас не дістав о. Маєвський а тимчасом вістки про те що Соборові мають „втерти носа" для приміру цілій православній Канаді, нето що не уступили, але противно навіть сама консисторія ствердила публично, що такі вістки були і в членів Собору зродилося переконання, що помимо вияснення, яке здається в нас наступило головно щодо [illegible] Ви як архипастиря по наший [illegible] щирій розмові в Толстой, хтось, і то, без обиняків буду отвертий, хтось з кругів консисторії, а ним мусів бути сам п. Савчук,—мусів знова цілу атмосферу затроїти якимись новими підозріннями і т. д.

Остаточно річ не в тому, що наша парафія рішила зачекати з запрошенням на візитацію до часу, доки ті всі мряки непорозуміння нового знов не розвіються, (бо наша парафії не є обовязана кожного року мати в себе урядову архієпископську візитацію), але річ була в тому, що той церковний спокій, про який в нас ішла мова, був ще дуже далекий від дійсности. Ми в Вінніпеґу дуже добре знаємо собі справу з тої цілої отруйної ситуації, в якій нам приходиться жити Ми прийшли до переконання, слушно або неслушно, що уздоровлення в Церкві наступить тільки по кардинальній зміні головно в складі нашої консисторії. Буду в цій справі цілком отвертий, так як отверто говорив я Вам вже дещо і в часі розмови в Толстой.

В мене нема жадних особистих цілей чи мотивів в церковній справі. Як світський чоловік, що ще 1929 року через відомі і невідомі Вам причини усунувся від участи в керівничій праці в Церкві, я ніколи не мав нічого до зискання через більшу участь в церковній праці, противно чим менше я коли будь дію на церковнім полі, тим більше я зискую особисто. Але як льояльному членові Української Православної Церкви (автокефальної) мені ніколи не може бути байдужним таке або інше поставлення принціпіяльне чи канонічне церковної справи. Однак я був переконаний, що коли небезпека для заломання тих основ, які наша Церква приняла за свої з приняттям Вас як нашого Архієпископа, перестала існувати, злишнім було вести дальшу боротьбу. Тому я дуже радо зложив „оружжа" по підписанню угоди між Брацтвом О. Р. Ц. і Консисторією минулого року, а властиво при кінці 1935 року в Саскатуні. Признаю слушність Вашої завваги в Толстой, що та угода не конче була обовязкова, бо під нею не було підпису Вашого як Архієпископа. Але вона все таки мусіла „гонорово" зобовязувати обі підписуючі сторони. Тим часом одна з тих сторін, іменно консисторія зараз же по підписанню, або опублікованні тої угоди, зачала ломити не тільки букву, але й самий дух угоди. В доказ залучую Вам копію мого листа до консисторії з 26-го березня 1936 і копію відповіді консисторії на тойже лист з дати 28-го травня (два місяці пізнійше). Рівнож залучую копію свого листа до консисторії в справі о. Митрополита з дати 23-го травня 1936 і відповідь (копію) консисторії на цей лист з дати 28-го травня 1936. В першому листі я порушую також справу передачі С. Б. через радіо, справа, яка в виду недавної передачі С. Б. з Собору, 10-січня ц. р., набірає тепер ще більшого значіння.

Все таки, по тім як в Ню Йорку відбувся 5-ий Собор нашої Церкви в Америці, і той Собор став виразно й недвозначно на тому самому становищі, яке я займав в часі недавного церковного непорозуміння, я зачав був вірити, що нічого вже не станеться, щоб дальший спокій в Церкві нарушувало. І коли я пішов був богато дальше, як вимагала від мене угода з грудня 1935 року, того я не жалував, бо мені здавалось, що рани всі були згоєні і Церква була знов на дорозі нового зросту. Я навіть забув за цего поличника, якого дав нам був о. Савчук з початком минулого року, коли він відмовився був служити в Соборі Службу Божу або панахиду з о. Маєвським з нагоди смерти короля Юрія 5-го. А вже розмова з Вами в Толстой впевнила мене, що в нас рішуче зачнеться нова „ера" в церковній праці. Та на жаль сталось інакше І ще раз повторюю, що в тому я винную о. Савчука, який своєю роботою, або ще краще браком всякої путящої роботи, приводить Церкву до явного упадку або що найменше до розколу. Бо коли угода з грудня 1935 виразно була підписана для закінчення цілого непорозуміння в Церкві, о. Савчук постійно викликає „вовка з ліса," старающись не за те, щоб дійсно непорозуміння скінчились, але за те, щоб їх на дальше загострювати. В доказ наведу його лист до нашої парафії з 15-го грудня 1936, який є відповіддю на лист громади, в якому громада заслала 25 дол. на діецезальний фонд і в якому просила його за те, щоб подав точнійший рахунок між громадою і консисторією. Подам Вам цілий той лист, перша частина якого небуде Вас так інтересувати, хиба може з того боку, що з листа можна робити заключення, що всі другі громади виповняють всі ті вимоги, які о. Савчук кладе до нашої громади, (а наша видно не виповняла їх, бо була в якомусь певне невиразному відношенню до консисторії), то консисторія повинна плавати „в меді й молоці", значить, консисторія ніяк не повиннаб мати тих всіх фінансових труднощів, про які ми знаємо і повиннаб принаймі виплачувати хоч ту невеличку платню, яку вона зобовязалася платити свому Архієпископу. Але не це мене головно інтересує в тому листі, (хоч думаю, не зашколилоб хоч раз на стільки літ трохи докладнійше перевірити рахункові книжки нашої консисторії, бо до тепер в нас на це не було якось змоги), інтересує мене головно та частина листа, яка зовсім не має жадного відношення до зіставлення рахунків між соборною парафією і консисторією, а іменно отся частина:

„Щодо присланого Вами чека на 25.-00 дол., та залишаючи його до дальшої диспозиції, Консисторія бажає дістати вперед від Вашої громади урядове пояснення в слідуючій справі: Дня 10 серпня 1935, Консисторія одержала документ, підписаний урядниками Вашої громади, п. Осипом Боянівський, як головою, і п. О. Климковим, як секретарем, та стверджений печаткою громади, в якім говориться, що члени Вашої парафії ухвалили, що Семий Собор Української Греко Православної Церкви в Канаді що відбувся в днях 30 червня до дня 3 липня, 1935, в Саскатуні, Саск., був „неправний, нелегальний і неправосильний" і тому уважають „його ухвали і резолюції як неправосильні для вірних і парохій Української Греко-Православної Церкви в Канаді."

Щоби не було ніякого непорозуміння, Консисторія бажає дістати від Вас заяву, чи згаданий документ вірно представляє становище Вашої громади, і коли так, то коли і якою ухвалою Ваша громада опреділила таке становище."

Треба було чекати консисторії цілий рік і пів, щоб по отриманню урядового листа від соборної громади, листа за підписами голови й секретаря громади і з печаткою громади, писати до тої самої громади і наївно або дуже „дипльоматично" вдавати, що консисторія через цілий той час не знала від кого вона той лист дістала. А коли тепер громада знов напише до консисторії листа за підписами голови і секретаря і з печаткою громади, то яка гарантія, що за других два роки консисторія не напише знов листа з вимогою вияснення, від кого той лист урядовий написаний і що він взагалі означає? Чому не написати виразно, що консисторія домагається відкликання згаданих резолюцій громади? Чому нема відваги сказати так як порядним людям личить, тим більше консисторії, яка говорить від імені цілої Церкви. В кождому разі лист консисторії вказує наглядно, що нема навіть що й мріяти про спокій в Церкві, що видно ще багато є наболілих місць, які скорше чи пізніще мусять отворитися.

Коли враження від повищого листа громади ще не зовсім затерлося, враження дуже прикре, прийшов ще один лист від консисторії, вже на руки о. Маєвського з дати 6 січня 1937. Лист був реґістрований на почті на саме Різдво, на 7-го січня. Видно в о. Савчука день Різдва якраз надавався на те, щоб тоді саме листа реґіструвати. Листа доручив почтовий листонош пані Маєвській, яка принесла його до членів церковного уряду Собору. Уряд рішив, що згаданий лист консисторії, в якому консисторія заперечила о. Маєвському передавати Службу Божу через радіо, не мав жадної канонічної сили, бо консисторія в нім видала рішення в справі, яка є цілковито поза обсягом ділання консисто-

рії. Все таки, щоб не турбувати о. Маєвського, листа доручено йому аж по відправі С. Божої. Прошу дуже о. Владику докладно прочитати того листа з 6-го січня 1937 і рівночасно з ним перечитати ті місця з мого листа з 26-го березня 1936 і в відповіді консисторії з 21 травня 1936, в яких порушена є справа передачі С. Б. на радіо. Не думаю, що треба мені щобудь додавати до моїх зауваг в цій справі, так як вони подані в мойому листі з 26 березня м. р. Службу Божу цілу передав через радіо о. Савчук кілька разів передтим. Коли є яка неправильність в передаванню цілої С. Б. через радіо, то ту неправильність зачав самий о. Савчук. Але жадної неправильности в тім не можна добачити. Тайни св. не можна передати дротами і тому весь аргумент проти передачі певних частин С. Б. через радіо тим самим цілковито неслушний. Ми тут чули передачі С. Б. через радіо з православного собору в Нюйорку минувшого року на Великдень. Нічого з С. Б. не було вилишено. Греко-католики також передають цілу С. Б. через радіо. Ствердив це самий п. П. Зварич в дискусії над цим питанням в „Вістнику". Підчеркую, що інформації, які о. Савчук подав був духовній конференції, що була в Саскатуні перед 7-м Собором, були цілком неправдиві. О. Савчук видно дуже любується в тім, щоб опиратися на неточних, а навіть фальшивих інформаціях, як це було в справі його арґументів відносно канонів в нашій Церкві. Дальше підчеркую головно те, що консисторія не має найменшого права давати такі або інші розпорядження відносно відправи С. Б., бо це справа, що входить виключно в обсяг компетенції Архієпископа. Коли консисторія взагалі моглаб що в такій справі робити, то тільки за спеціяльним уповноваженням і благословенням Архієпископа. Соборна парафія в Вінніпеґу стоїть на становищі, що консисторія не мала найменшого права видавати розпорядження в справі передачі С. Б., так як вона це зробила 15 лютня 1936, а дальше не мала права давати заборону передавати С. Б. через радіо о. Маєвському листом з 6 січня 1937. Справа відправи С. Б. коли розходиться про це, чи такі або інші частини С. Б. мають бути вилишені в передачі через радіо, є справою тілки самого епископа, або епископа і Собору цілої Церкви, бо це справа виключно духовна а не адміністраційна. Консисторія по нашому канадійському статуті істнує тілько для порядкования справ адміністраційно-церковних. Консисторія не має жадного права видавати розпоряджень, які в дійсности рівняються промульґуванню нових церковних канонів. Бо ж немає най меншого сумніву, що заборона передачі С. Божої від Свят Свят аж до Нехай Буде Імя Господнє є розпорядженням, що має силу канона.

Сáма справа передачі С. Б. через радіо, коли поминути питання, чи можна передавати цілу С. Б. чи тільки певні частини, є справою даної парафії, так само як то чи дана парафія править ту Службу Божу при відчинених чи замкнених вікнах церкви. Консисторія не має найменшого права давати або відбирати право якій будь церковній громаді передавати С. Б. через радіо. Я питав в других не-православних церквах про це і всюди справа передачі С. Б. чи якого будь церковного богослужения є справою виключно даної парафії. В Вінніпеґу примірем є дві протестантські церкви, які передають своє богослужения кожної неділі в році, одна через одну радіостанцію а друга через другу. І другі церкви не нарікають, що це перешкаджає членам їх церков, бо замість іти до своїх церков, вони слухають відправи через радіо.

Опозиція до передачі через радіо С. Б. з Собору, коли вона взагалі є, то тільки між деякими священиками на фармах, які цілком неслушно думають, що цим шкодиться їм, бо де-які з їх вірних в час передачі на радіо С. Б. з Собору не йдуть вже до місцевої церкви на богослужения, а задовольняються відправою, яку слухають на радіо. Як Вам відомо, Соборна парафія передає С. Б. через радіо тільки два рази до року, в неділю по Різдві і в неділю по Великодні. Між вірними Укр. Прав. Церкви в Канаді є велике захоплення з того, що вони два рази до року можуть слухати передану С. Б. через радіо. Та передача виходила до тепер все дуже гарно і вірних нашої Церкви дуже скріпляла. Крім вірних нашої Церкви багато католиків також слухає і в результаті деякі з них якраз через це стають пізнійше членами нашої Церкви. Нема найменшого сумніву, що колиб навіть і були деякі відємні сторони злучені з передачею С. Б. на радіо, то додатні сторони далеко важнійші і остаточно результати є дуже добрі для цілої нашої Церкви.

Коли весною минувшого року консисторія видала була розпорядження, яке було в першій мірі скероване проти вінніпеської соборної парафії, відносно передачі С. Б. на радіо і в якому консисторія заборонила передавати майже третину С. Б., наш уряд на мою пропозицію рішив стриматися з передачею С. Б. на радіо зараз по Великодні, бо інакше передача в той час вважаласьби навмисним нехтованням розпорядження консисторії, розпорядження, яке було дано без відповідної застанови і навіть безправно, як я вище зазначив, тому що таке розпорядження може видавати тільки епископ і то можливо тільки на припоручення Собору. Ми вважали, що те розпорядження буде відкликане, як тільки консисторія справу більше розважить. Мене попрошено написати від себе листа до консисторії, бо громада як така не хотіла входити в жадний конфлікт з консисторією тим більше, що в Церкві не було ще належного спокою по недавнім непорозумінню. Листа до консисторії я написав 26 березня, 1936, з результатом Вам вже відомим. Консисторія мала більше як півроку для того, щоб своє неправильне рішення в цій справі цофнути. Замість того консисторія дає заборону **цілком** о. Маєвському передавати С. Б. через радіо.

Консисторія, а з окрема о. Савчук, відносяться до Собору в Вінніпеґу по мачушиному. Члени консисторії, за виїмком п. Богоноса, ніколи не приходять, ні вони самі ні їхні родини, до Собору на богослужения. Між люди пішла чутка пущена видно самою кансисторією, що Собор вже відорвався від цілої Церкви. Пушені вже в рух чутки, що по передачі С. Б. на радіо о. Маєвський і ціла соборна громада будуть суспендовані. Можливо, що сама консисторія навіть і без Архієпископа таку суспензу видасть. В кожному разі ті всі чутки певно не виссані з воздуху, бо ширять їх люде, що стоять близько до консисторії. Говориться навіть таке, що від Вас, о. Владико, прийшла відповідь на другий лист о. Маєвського аж тепер в час Різдва, щоб мовляв соборна громада заявила, що вона ще є в звязи з цілою Церквою і є дальше під Вашою юрисдикцією, так щоб можна більш леґально і громаду і її священика суспендувати. Громада написала вже Вам листа, в якому заявляє себе без жадних застережень під Вашою юрисдикацією. Коли отже декларація нашої громади була тільки для того потрібна, щоб можна лекше громаду й її священика суспендувати, то нічого вже не стоялоб на дорозі такої суспензи. Однак не можу вірити, щоб аж до того дійшло. Думаю, що натомість варто застановитися над уздоровленням цілої атмосфери, яка дійсно є дуже отруйна.

Мені здається, що це тільки станеться тоді, коли склад [illegible] консисторії зміниться. Мені [illegible] Савчук є найбільше винний [illegible], що в Церкві є ще на дальше [illegible] я зо своєї сторони зробив до [illegible] щоб спокій затримати. Але й мені неможливо буде вічно мовчати [illegible] о. Савчук буде на дальше в свойій церковній праці спиратися на [illegible] не є членами Церкви, або [illegible], що навіть своїх дітей [illegible] стити, або пяниць, які по [illegible] профанують: буде на [illegible] Собор в Вінніпеґу як [illegible] місце, куди його нога не [illegible] коли він то о. Маєвського [illegible] віднеситися [illegible] коли він [illegible] замість [illegible] пер[illegible] Церквою, [illegible] ку бавитися [illegible] Церкви всіх тих, яким [illegible] о. Савчуком в політиці; коли замість самому більш студіювати теольоґію, як я це пропонував йому давно, буде без жадної застанови видавати від імени консисторії розпорядження, які незнанням основних справ в Церкві тільки понижують авторитет консисторії, коли не цілої Церкви — то ніяк не буде можливим надіятись на спокій в Церкві. Поза це господарка о. Савчука є дуже нескономічна. Взагалі, мені здається, що вже крайна пора застановиться над тим, щоб уряд администратора цілком скасувати, а на голову консисторії вибрати людину, що буде більш тямуча так в справах духовних, канонічних, як і в справах звичайної церковної администрації. Рівнож з консисторії повинен вийти п. Стечишин, який найбільше поза о. Савчука причинився був до останнього конфлікту відносно канонів нашої Церкви. П. Стечишин не вміє дати собі ради в звичайних родинних справах, а береться радити Церквою. Був час, коли не треба було вважати дуже на всякі недомагання, бо на сі справи навіть не лишалось часу. Але тепер справа мається інакше. Вірні не дивляться вже на все крізь пальці, але більш критично відносяться до кожного кроку, який робиться від імени цілої Церкви. Говорячи про консисторію, треба згадати ще одного [illegible] на, а то п. Богоноса, але [illegible] самого сказав п. Стечишин минулого [illegible] в часі зборів Взаїмної Помочі, що він (п. Богонос) гарна людина, але [illegible] мовчить і ніколи не висказує [illegible] думки в оден чи другий бік. При таких складі, Консисторія в дійсности складається з двох людей, себто о. Савчука і п. Стечишина, про якого ми дуже добре знаємо, що він ще ніколи не показав смілости відносно о. Савчука зробити що будь іншого як тільки йому підтакувати. Давніще ще на засідання консисторії запрошувано посторонніх людей і вінніпеських парохів, але вже від дов-

шого часу о. Маєвського не то ще більше не запрошують на засідання консисторії, але навіть не висилають йому тих обіжників і листів, які висилаються другим священикам. Видно наша консисторія вже від довшого часу трактувала о. Маєвського так якби він не був вже більше в складі священиків Укр. Прав. Церкви. Правда, консисторія не забула його при нагоді передачі С. Б. на радіо. На саме Різдво консисторія пригадала собі на него висилаючи на його адресу листа реґістрованого в день Різдва.

Чому пишу цего листа до Вас, о. Владико? Тому, що бачу велику загрозу для розвитку нашої Церкви, а навіть для одноцілого істнування Церкви. Бо коли не спиниться крайно ворожого становища консисторії до тих членів нашої Церкви, які сміли стати на тому самому канонічному становищі, на яке став нюйорський Собор, то для таких членів не лишиться нічого іншого тільки розірвати всякі взаємини з консисторією в Канаді. Я певен того, що коли нашу парафію в Вінніпеґу консисторія дальше буде трактувати по мачошиному, для неї не буде іншого виходу, тільки проситися до американської консисторії приняти нас в склад аж до того часу, доки ситуація в Канаді не проясниться, а те не станеться аж доти, доки о. Савчук не зійде зо становища, яке він тепер занимає і на яким він поступає як самовладний епископ, хоч ним він не є.

Очевидна річ, що колиб наша громада або [illegible] нній настоятель або разом були суспендовані, а суспенза неможлива без Вашої згоди, бо тільки Ви, о. Владико, маєте право на таку суспензу, тоді для нас не лишалосьби нічого, тільки витягнути з того всего відповідні консеквенції і поступити так, як наша совість і привязання наше до Укр. Автокефальної Прав. Церкви нам будуть наказувати. Наша парафія не буде могти довго стояти сама в собі. Інакше ми сталиб якоюсь протестантською сектою. І тому свідомі всяких труднощів, в які ми попалиб в такому випадку, (хоч тяжко уявити собі таку евентуальність) ми мусіліб підприняти організаційні форми за [illegible] тих всіх основ нашої Церкви, які нам дорогі через нашу звязь з УАПЦ, а це означалоб скликания нового церковного Собору в цілі наладнання відносин так як це предвиджають канони УАПЦ. І ми певні, що ми не осталиб самі, але з нами пішлаб велика частина вірних, а з часом і священиків. Ви, о. Владико, знаєте становище, а властиво дуже незавидне становища деяких наших священиків, головно в Америці. Дальше, думаю, що в Церкві наставби повний розкол, який не конче буде ограничений на саму Канаду. Він був-би і в Канаді і в Америці.

Не хотівби я, щоб Ви це моє письмо уважали за яку будь погрозу або чванькуватість. Пишу до Вас в тому переконанню, що колиб замовчав в час, що віщує багато недоброго для будучого нашої Церкви, то поповнивби великий гріх супроти цілої Церкви. Цілий рік, або й більш я мовчав публично, оскілько ходило про справи нашої Церкви. Ограничився був тільки до написання повищих двох листів до консисторії, хоч безуспішно. Нині вважаю за свій обовязок звернути Вашу увагу в час, коли ще можна найліпше усунути і лиху зарадити.

Лист цей пишу відразу на машинці і тому його стилістика не всюди така, як цего бажалосьби. Пишу його щиро й отверто і бажаю тільки, щоб і Ви, о. Владико, так само отверто й щиро до него віднеслися.

Бажаю Вам
Щасливого Нового Року,
Ваш вірний
В. Свистун.

XXI.
ВІДПОВІДЬ АРХІЕПИСКОПА НА ЛИСТ СОБОРНОЇ ГРОМАДИ.

7 Ст. Джанс Аве.,
Вінніпеґ, Ман.
26-го січня 1937.

До Хвального Уряду
Парохії Св. Покрови в Вінніпеґу,
820 Борровс Евеню,
Вінніпеґ, Ман.
Хвальний Уряде!

Високопреосвященний Архиепископ Іоанн Теодорович припоручив Консисторії передати Вам його слідуючу відповідь на Ваш лист з дня 13-го січня, 1937:

„Лист парохії Св. Покрови в Вінніпеґу мною отриманий. Наступну відповідь цій парохії прошу Консисторію Канадійської У. Г. П Церкви передати її уряду:

„Лист парохії Св. Покрови в Вінніпеґу показує, що ця парохія незмінно стоїть на ґрунті оправдування необхідности минулої в Церкві боротьби, на ґрунті оправдування самої тої боротьби. В цім парохія розходиться з постановами 7-го Собору Канад Церкви. Парохія Св. Покрови в Вінніпеґу належить до складу У.Г.П.Ц. в Канаді і постанови Канадійського Церковного Собору її повинні зобовязувати.

„Згаданий 7-й Собор Канадійської У. Г. П. Церкви осудив ініціятора тої внутрішної церковної боротьби перше, за антиканонічний спосіб його виступів, друге, осудив його закиди по суті, як неправдиві. Сам ініціятор тої сумної і так непотрібної в Церкві боротьби всі свої закиди відтягнув і погодився прийняти за них від Собору докір і догану. Не дивлячись на те, парохія Св. Покрови в Вінніпеґу і по Соборі продовжувала далі бути головною фортецою, з якої ініціятор церковної боротьби дали продовжував робити своє діло руїни Церкви з середини Парохія Св Покрови в Вінніпеґу розійшлася з волею цілої Церкви виявленою на її Соборі 1935-го року.

„Отриманий мною лист від згаданої парохії не містить в собі жадного натяку на те, що громада розуміє своє розходження з Церквою, жаліє цього і приєднується до ухвал 7-го Собору.

„Парохія Св. Покрови в Вінніпеґу в її листі до мене пише, що вона „не зробила ні одного кроку, який можнаб вважати за принижуючий гідність... архієпископа нашої Церкви." Ініціятор внутрішньої церковної боротьби своїми неоправданими обвинуваченнями, від яких він потім сам відрікся на Соборі, виставляв архієпископа Церкви, як її зрадника. Архієпископ Церкви і в своїй брошюрі ще перед 7-м Собором Церкви, і на цьому Соборі і по Соборі при останній візитації в Вінніпеґу 1935 року в парохії на вулиці Дізраелі публично заявляв, що викликана ініціятором її боротьба непотрібна, бо архієпископ Церкви не має намірів, які йому той ініціятор церковної боротьби приписує. Однак парохія Св Покрови в Вінніпеґу не повірила кількоразовим твердженням Архієпископа Церкви. Вона повірила ініціятору минулої сумної боротьби і твердженнями його міряла архієпископа. Які ці твердження були, я вже згадав. Після цього парохія пише мені, що вона тримала високо честь її архієпископа....

„Громада Св. Покрови в Вінніпеґу своїм листом солідаризується з постановами 5-го Собору в Америці. Пятий Собор нашої Церкви в Америці заступає собою волю Американської Церкви. Парохія Св. Покрови в Вінніпеґу є складова частина нашої Канадійської Церкви. Парохія Св. Покрови канонично мусить керуватися соборними постановами Канадійської Церкви, з якою вона звязана. Я не бачу, в який спосіб парохія Св. Покрови в Вінніпеґу, в Канаді, може себе звязувати канонично з постановами, які приймаються в Америці, американськими делеґатами і для американських парохій.

„Я розумію лише одно: Ініціятор боротьби, а з ним і парохія Св. Покрови в Вінніпеґу після ухвал Американського Собору зрозуміла абсурдність своєї позиції і своєї боротьби. Нема проти чого боротися: вони побачили, що ломляться в одчинені двері. Вони боротьбу припинили. Не було іншого виходу, я так розумію Краще булоб і більш по християнськи, як би вони були повірили свому архипастирю і не вели цеї боротьби, бо той архипастир їм перед тим нераз говорив, що її, цеї боротьби, непотрібно. Вони, розумію ініціятор і парохія віри свому архипастирю не хотіли дати. Їх зупинив лише очевидний факт.

„Особисто, за себе самого я давно простив. Про це не треба булоб і писати. Ні тіни злоби і жалю я не маю проти ініціятора цеї минулої і так болючої боротьби і тих, хто з ним ідентифікувався.

„Моєж прощення, як архієпископа Церкви, мусить мати на оці завжди будучу долю її. Я повинен завжди мати на увазі, чи можно допустити в Церкві безкарність певних вчинків, чи це в будучому не грозить розвалом її? Прощення Архієпископа Церкви мусить бути не його персональним актом, а актом продиктованим потребами Церкви. Воно мусить залежати не стільки від серця, скільки від розуму, який на оці має добро Церкви. Я готовий і це прощення подати парохії Св. Покрови в Вінніпеґу, але для того треба, щоби парохія осудила і знищила в своїм життю те, що її відриває від дійсної єдности з Церквою, бо ця дійсна єдність з Церквою не лише канонична, а перш всього духовна,— в єдности мислі, мира і любови. Справа Консисторії встановити деталі і формулу такого Вашого примирення з Церквою. Я цьому лише радітиму."

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді,
о. С. В. Савчук, голова.
Мир. Стечишин, заст. секр.

XXII.
ЛИСТ ДО СОБОРНОЇ ГРОМАДИ В СПРАВІ СУСПЕНЗИ о. МАЄВСЬКОГО
(Текст обжаловань проти о. Маєвського)

7 Ст Джанс Аве.,
Вінніпеґ, Ман.

Ч. 9933 — 28 січня 1937.

До Хвального Уряду
Парохії Св. Покрови в Вінніпеґу,
820 Борровс Евеню,
Вінніпеґ, Ман.

На руки п. О. Боянівського, голови.
Хвальний Уряде!

Вчора, 27 січня, 1937; Консисторія отримала від Високопреосвященого Архиепископа Іоанна Теодоровича, реґістрованою почтою за числом 346075, документ такого змісту:

„Консисторії Укр. Г.-Прав. Церкви в Канаді та Всечесному о. Петру Маєвському, Пароху парохії св. Покрови в Вінніпеґу, Ман., Канада.

Січня 20, 1937.

„Всечесний о. Петро Маєвський, парох парохії Св. Покрови в Вінніпеґу, Ман., Канада, цим, мною, Архіепископом Української Греко-Православної Церкви в Канаді Іоанном Теодоровичем покликається до відповідальности перед Судовою Комісією Церкви по слідуючим точкам:

„1) Згідно з отриманими мною од Консисторії відомостями вище названий священик одверто знехтував розпорядження Консисторії Церкви що до передачи Служби Божої по радіо в неділю 10-го січня с.р., розпорядження послане йому 6-го січня с.р. під ч. 9913.

„2) В часі Собору Церкви 1935-го року Всечесний о. Петро Маєвський прирік мені привести свою парохію Св. Покрови в Вінніпеґу, Ман. до миру з Церквою, прирік сам не вести проти архіепископа Церкви одкритої, чи прикритої боротьби. Умови ці не дотримані згаданим священиком. На підставі цього недотриманого приречення я. просив Собор зняти справу його обвинувачення перед Собором по дальше йдучим пунктам з обміркования. Недотримання згаданим священиком даного ним приречення поставило архієпископа Церкви в утруднену позицію перед Церквою і вимагає від архієпископа Церкви в теперішний час повернення до вищезгаданих обвинувачень по наступним точкам.

„3) Вище названий священик поставив себе в таке небратерське відношення до свого Архипастиря, яке не повинно було бути.

„4) Вище названий священик вніс в Церкву двоєвластя.

„5) Вище названий священик узурпував собі права приналежні лише каноничному проводу Української Греко-Православної Церкви Канади.

„6) Вище названий священик провадив поза межами нашої Церкви конспирацію в ціли спровадження іншого і не з ієрархії Української Автокефальної Православної Церкви єпископа на катедру Української Гр.-Православної Церкви Канади.

„7) Вище названий священик не приймав рішень Української Греко-Православної Церкви Канади, винесених нею в канонічнім по її конституції порядку.

„8) Вище названий священик провадить церковну роботу поза межами спільности з Українською Греко-Православною Церквою Канади, в числі священства якої він числиться.

„9) Вище названий священик провадив переписку в церковних справах без уповноваження і поза відомом Архієпископа і Консисторії Церкви з особами її цілком чужими.

„10) Такуж переписку вище названий священик провадив з Найпочеснійшим Митрополитом на покою Василем Липківським, звільненим від церковного проводу і від відповідальности за Церкву рішенням 2-го Всеукраїнського Православного Церковного Собору 1927-го року.

„11) Листи названого Митрополита на покою вживав для творення роздору в Українській Греко-Православній Церкві Канади і для підорвання мого авторітету, як Архієпископа її.

„Передаючи справу Всечесного о. Петра Маєвського, пароха парохії Св. Покрови в Вінніпеґу, Ман., Канада Судовій Комісії Церкви для переведення над ним церковного суду я оцим, силою моєї власти, на підставі конституції Української Греко-Православної Церкви Канади забороняю йому з днем доручення йому цього акту обвинувачення до часу покінчення церковного суду над ним виконування ним Святої Літургії, Святих Тайн Церкви, священичих треб, в храмі, чи в приватних домах і все інше, що входить в обсяг священодійства священика нашої Церкви. Ця заборона може бути знесена лише мною, або моїм правним наслідником на підставі рекомендації Судової Комісії Церкви.

„Рівночасно з переведенням в життя цього акту заборони доручається Консисторії поставити Всечесному о. Петру Маєвському вимогу, щоби він на час заборони віддав доручений йому святий антимінс на переховання Голові Консисторії Впрп. о. С. В. Савчуку. Вимога ця кладеться згідно з заявою підписаною згаданим священиком дня 17-го вересня 1931-го року.

„Цей акт обвинувачення Всечесного о. Петра Маєвського, пароха парохії Св. Покрови в Вінніпеґу, Ман., посилається Консисторії Церкви в двох орігінальних дуплікатах, кожен за моїм підписом. Прошу Консисторію один з дуплікатів лишити при актах Консисторії, а другий передати під росписку Всечесному о. Петру Маєвському, сповістити про цей акт Членів Судової Комісії Церкви і про виконання цього мого прохання подати мені до відома."

„Іоанн Теодорович,
Архієпископ Української
Греко-Православної Церкви
в Канади."

Згідно з наказом Високопреосвященого Архиєпископа Іоанна Теодоровича Консисторія доручила нинішнього дня Всечесному о. Петру Маєвському вище наведений акт обвинувачення проти нього та завізвала його поступити згідно з розпорядженням Високопреосвященого Архиєпископа Іоанна Теодоровича, яке міститься в згаданім акті обвинувачення та яке відноситься до нього.

Консисторія оцим пропонує Хвальному Урядові порозумітися з нею в справі призначення для духовної обслуги Парохії Св. Покрови в Вінніпеґу іншого священика до часу переведення над Всечесним о. Петром Маєвським церковного суду та взагалі до часу привернення в громаді нормальної обслуги.

Консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді
С. В. Савчук, голова,
Мир. Стечишин, заст. секр.

XXIII.

ЛИСТ о. МАЄВСЬКОГО ДО о. АРХІЄПИСКОПА В СПРАВІ СУСПЕНЗИ.

Вінніпеґ, 2-го лютого 1937.

Високопреосвященному о. Івану Теодоровичу, Архиєпископу Американський і Канадійській, м. Філяделфія.

Христос родився!

Високопреосвященний Отче!

Видану Вами суспензу вважаю несправедливою і неправною, а з окрема об разливою для мене, як щирого пастиря і працьовника вільної Української Автокефальної Православної Церкви. Відповідальність моя перед Богом, рідною Церквою і народом, та власна совість не позволяють мені прийняти такої суспензи. На Вас лежатиме відповідальність за наслідки, які матиме Ваше оте зарядження, яке Ви зробили, догадуюсь, не без чужої ради і натиску, — як теж від Вас залежатиме дальший спокій і мирна праця в Церкві усіх вірних тієїж Церкви. Потрібні для Вас вияснення в цій справі можу Вам дати на Ваше бажання.—

Остаю з належною пошаною і молитовною згадкою,

о. Петро Маєвський,
Настоятель Собору.

XXIV.

ЛИСТ СОБОРНОЇ ГРОМАДИ ДО АРХІЕПИСКОПА В СПРАВІ СУСПЕНЗИ

Вінніпеґ, Ман., 4 лютня 1937.

Впреосвященний Отець
Іван Теодорович,
Архіеп. Американський і Канадійський,
1127 Вінгогакінг Ст.
Філядельфія, Па.

Впреосвященний Отче Владико!

На 28 січня 1937 консисторія Української Греко-Православної Церкви в Канаді доручила п. О. Бояніському, тодішньому голові парафії Українського Православного Собору св. Покрови в Вінніпеґу, особисто листа, в якому була поміщена копія Вашого листа з дня 20-го січня ц. р. адресованого до консисторії й о. П. Маєвського, нашого пароха. Ваш же лист, о. Владико, містить в собі акт обжалования проти о. П. Маєвського з рівночасною суспензою його в його священичих діях. З Вашого листа видно, що він мав бути переданий тільки о. Маєвському і Церковній Судовій Комісії, але консисторія вважала за відповідне подати копію Вашого листа також урядові громади нашої. Уряд нашої парафії зараз по отриманню згаданого листа зарядив наглі надзвичайні збори членів парафії на суботу 30 січня. На тих зборах по обширнім рефераті брата Василя Свистуна збори висловили своє обурення з приводу, що Ваш лист був доручений не тільки нашому о. пароху але й в той самий час і урядові громади, який вважав за свій обовязок в свою чергу передати його для відома цілої парафії. Наслідок цього той, що парафія була поставлена в становище судді над о. Маєвським, чи хотіла вона того, чи ні. Будучи поставленою в таке становище, парафія поступила тільки так, як в даному випадку вона могла тільки поступити, іменно парафія по обзнакомленню з фактами цілої справи, мусіла винести рішення відносно суспензи, а рішення те могло бути тільки одне, іменно, що суспенза не тільки що крайне несправедлива, але й з канонічної і законної сторони безправна і безпідставна. Парафія думає, що не можна з гори засуджувати людину не давши її найменшої змоги справу вияснити. Парафія дальше думає, що суспенза, ще заки Церковний Суд справу вирішив, є і проти статуту Церкви, не говорячи нічого про канонічну сторону справи. В додатку суспенза дана о. Маєвському не за його особисту провину, але за провину,

як що така взагалі існує, уряду парафії. Іменно лист від консисторії до о. Маєвського з дати 6-го січня відібраний був паніматкою Маєвською і переданий нею урядові громади по тім, як вона його прочитала (можливо що вона й не мала права цього зробити), а уряд громади вважав за відповідне не турбувати змістом цього листа о. Маєвського, —бо всякі зарядження щодо передачі Служби Божої на 10 січня вже були пороблені — і передано його о. Маєвському аж по відправі С. Б. Тут знова може й уряд громади поступив некоректно, все ж таки за некоректність уряду громади не можна судити священика громади. Знов же уряд громади вирішив вже давнійше (по тім, як його було повідомлено братом В. Свистуном, що він листовно запротестував був ще в березні минулого року, проти розпорядження консисторії в справі радіопередачі С. Божої), що те розпорядження було безпідставне і нарушувало права місцевих парафій щодо радіо передачі С. Б. без спеціяльного позволення консисторії. Брат В. Свистун не читав тоді свого листа в цій справі до консисторії, ані відповіді від консисторії, згадав тільки, що він перевідував в римокатоликів і англіканів щодо радіопередачі їх богослужень і переконався, що така радіопередача там вважається доброю і в межах компетенції місцевих церковних громад. Передачу С. Б. по радіо започаткував в нас о. Савчук ще коли був парохом нашої церкви. Він передавав С. Божу прямо з радіостанції і передавав цілу С. Божу, не вилишуючи жадного виголосу. О. Маєвський відновив цю практику започатковану о. Савчуком з тою ріжницею, що С. Б. передавана за него впрост з Собору. За останніх пару літ Собор передавав С. Б. два рази до року, в першу неділю по Різдві і першу неділю по Великодні від год. 9.30 до 11 рано. Такі години вибрано раз з конечности, другий раз тому, щоб не перешкаджати богослуженню позамісцевим церквам, яке звичайно є між 11 і 12 год. рано. По тім, як розпорядження консисторії в тій справі було дано в Вістнику з 15 лютня 1936, уряд нашої громади, хоч був переконаний, що розпорядження було безпідставне і шкідливе для нашої Церкви, — з огляду на спокій в цілій Церкві, який тоді настав був по відомім конфлікті і якого ми не хотіли нарушувати, — обмежився на тому, що стримався від радіопередачі С. Б. в неділю по Великодні 1936 року, бо вірив, що консисторія в наслідок листа брата В. Свистуна і в наслідок досить обширної дискусії на сторінках Вістника своє відоме розпорядження відкличе. Дискусія в Вістнику була за передачею С. Б., але консисторія тої дискусії під розвагу не взяла. Коли отже прийшов час на передачу С. Б. по радіо в неділю по Різдві ц. р. уряд громади рішив обстояти при праві громади на таку передачу без жадного попереднього дозволу від консисторії і на передачу цілої С. Б., бо що не було протизаконним для о. Савчука, не може бути протизаконним для о. Маєвського. Бо коли о. Савчук правив С. Б. цілу без жадного попередного дозволу консисторії чи Архієпископа в часі передачі по радіо, то те саме право прислугувало і для нашої громади і з о. Маєвським. Бо для священика не може бути жадної ріжниці в відправі С. Б., чи вона передавана через радіо чи ні, священик править С. Б. по уставу церковному, чи радіо передає його слова поза мури церкви чи ні. Громада отже припоручила братові В. Свистунові зробити всі зарядження задля такої передачі в першу неділю по Різдві стоючи на цім, що це є виключне право громади, чи вона своє богослуження передасть через радіо, чи ні, так само, як це буває у др. церквах.

Заявляємо отже, що о. Маєвський не мав нічого спільного з передачею С. Б. по радіо. На 10. січня ц. р. він правив С. Б. так само по церковному уставу як і в другі неділі, бо він правив С. Б. при престолі в Соборі, а не з якої радіостації, як це робив був о. Савчук. Дальше заявляємо, що вважаємо розпорядок консисторії в справі замикання радіо від Свят Свят до Нехай буде Імя Господнє нічим неузасаднене. Виглядалоб, що пр. в літі, коли дуже горяче, не можна мати відчинених дверей і вікон в церкві, щоб ніхто поза церквою не чув тої частини С. Б. від Свят до Буди Імя. Дальше вважаємо, що дисципліна в церкві не є якась забавка консисторії. Консисторії не має найменшого права давати розпорядження, які пр. булиб єретичні. Ніхто не скаже, що громада малаб таких розпоряджень слухати. Самий єпископ Церкви не може таких розпоряджень давати, а колиб давав, то Церква має право тих розпоряджень не слухати. Ми вважаємо розпорядження консисторії в справі радіопередачі С. Б. за незаконне і тому не уважаємо своїм обовязком того розпорядження виконувати. Це є становище нашої громади. Ми не хотіли ускладнювати справи й тому чекали, щоб час цю справу вияснив. Консисторія мала близько рік часу своє незаконне розпорядження відкликати. Вона того не зробила. Наша громада має багато даних, щоб думати, що теперішньому голові консисторії видно розходиться про те, щоб на дальше поглублювати непорозуміння в Церкві і на дальше розятрувати рани, які вже зачали були гарно гоїтися.

Щодо других обвинувачень о. Владики проти нашого пароха, а то що нібито він не старався затримати спокою в Церкві, що він нібито принижував Ваш авторітет як Архієпископа, і т.д., то громада свідома того, що ті всі обвинувачення, і другі їм подібні, не мають найменшої фактичної основи. О. Маєвський ніколи ані одним словечком не дав громаді до пізнання, що він змінив своє передсоборне відношення до Вас як свого й нашого Архієпископа. Наша громада завше вважала себе в складі нашої цілої Церкви і дальше так себе вважає, бо навіть пятий Собор в Америці становище нашої громади підтвердив як вповні канонічне винесенням резолюції, в яких канонічна справа вияснена якраз так як Ваша громада це розуміє. І наша громада дуже горда на це, що її становище оправдане було пятим Собором в Америці. І те становище громада забирає і на дальше і тому громада наша й на дальше мусить вважати резолюції Семого Собору за неправні і проти основних канонів нашої Церкви і як такі нас не обовязуючі.

Тому члени нашої громади на надзвичайних наглих зборах скликаних з причини суспензи нашого пароха і на річних зборах, що відбулися на слідуючий день, то є в неділю 31 січня ц. р., винесли слідуючі дві резолюції, обі одноголосно, і громада передає ті резолюції до Вашого відома, о. Владико, як відповідь нашу на Ваші два листи один до о. Маєвського з дати 20-го січня, а другий адресований до нас через консисторію, дати його не знаємо (а передани й він нам в листі консисторії з 28-го січня ц. р.) — Текст тих резолюцій є слідуючий:

I. Члени Українського Греко-Православного Собору св. Покрови в Вінніпеґу зібрані на надзвичайні збори скликані в справі суспензи пароха громади о. Петра Маєвського Високопреосвященним о. Іваном Теодоровичем, Архієпископом Американським і Канадійським, листом о. Архієпископа з дати 20-го січня 1937, рішають, що згадана суспенза канонічно і легально є незаконна, безправна, для нас неістнуюча і нашого пароха і нас необовязуюча.

II. Парафія не зміняє свого становища відносно Семого Собору, виявленого в резолюціях чч. 1, 2, 3, 4 і 5, ухвалених на зборах членів парафії дня 3-го липня 1935 і надрукованих в „Рідній Церкві" за серпень, 1935, і дальше вважає резолюції того Собору за неправні і нашу парафію необовязуючі.

Нашій громаді є дуже прикро, що помимо доброї волі з нашої сторони, яку ми аж надто виявили по підписанню порозуміння між Братвом Оборони Рідної Церкви і Консисторією в грудні 1935, бо навіть просили о. Савчука служити в Соборі, що він на жаль відмовився зробити; — консисторія, а головно її голова, на дальше стараються знищити той спокій в Церкві, що настав був по згаданім порозумінні і тривав цілий рік, і на дальше стараються ятрити ті рани, які вже гарно почали гоїтися.

Наша одинока надія в тому, що Ви як Архипастор Церкви, зумієте знайти гідний вихід з тої ситуації, в якій ми находимося не з нашої вини. Ми вважаємо себе в складі цілої Церкви, Церкви, що з Вашим приїздом до Канади стала на світле становище УАПЦ, становище, яке скріпило нашу Церкву і зробило або повинно було зробити її вповні народоправною і соборноправною. На жаль ми бачимо нині, свідомі або несвідомі, змагання зо сторони теперішньої консисторії заводити в нашій Церкві ті порядки, від яких ми втікли від уніятів. Ми не хочемо вийти з Церкви, противно, ми будемо з цілої сили боротися за те, щоб дальше бути в єдности з Церквою на тих канонічних основах, які недвозначно зазначені в порозумінню з грудня 1935 і в резолюціях пятого Собору в Америці.

Віримо, що Ви, о. Владико, знайдете гідний вихід з ситуації і запевняємо Вас в нашій відданости до Церкви, за яку ми боролися тут проти наших ворогів і за яку борились наші браття на Україні, а головно Первосвятитель Церкви Митрополит о. Василь Липківський,

Остаємо з синівським поклоном,

За Уряд Українського Православного Собору Св. Покрови в Вінніпеґу
Г. І. Блок, голова.
І. Гиндра, секретар.

Читайте і ширіть
"РІДНУ ЦЕРКВУ".
Ціна оцего подвійного числа є 15 ц.
Жертвуйте на пресовий фонд
"РІДНОЇ ЦЕРКВИ"
на адресу:
Ukrainian Church Defence Brotherhood
606 McArthur Bldg., Winnipeg, Man.

РОЛЯ О. САВЧУКА В „СУДІ" НАД О. МАЄВСЬКИМ

"Суд" над о. Маєвським вже скінчився. Обжаловання і вирок публично оголошені. Священик П. Маєвський, настоятель соборної парафії в Вінніпегу, виключений вироком церковної судової комісії не тільки зо складу священиків нашої Церкви, але з членів Церкви. Подія отже небувала в короткій історії нашої Церкви в Канаді.

Чому й за що був „суджений" о. Маєвський?

В акті обжаловання, який формально був поданий Архієпископом, — але яко го дійсним автором була канадійська консисторія, а зглядно її голова о. Савчук, і всі події це ясно вказують, — закидається о. Маєвському одинадцять „провин." Вирок комісії всі ті обвинувачення знайшов „доказаними" і за всі його засудив, як повище сказано.

„Суд" попередила суспенза о. Маєвського. Суспенза була вже сама засудом, бо позбавляла його права сповняти священодійства, а в той же час і куска хліба, а парафію позбавляла її пароха. Так о. Маєвський як і ціла соборна парафія знали, що по тім вже, як о. Маєвський був згори засуджений суспен зою, саме переслухання перед судовою комісію було злишне, бо результат суду можна було предбачити. Переслухання мало стати тільки вигідною формою для о. Савчука, який наважився конче усунути з Вінніпегу о. Маєвського, щоб самому назад дістатися на парафію. о. Савчук вже раз в історії соборної парафії „уступив" з пароха і зновже вернув, бо йому без соборної парафії не жиється добре. В теперішнім „суді" не грали ролі ні канони, ні переписка о. Маєвського з о. Митрополитом, ні навіть передача Служби Божої через радіо. Головна причина, оскілько це розходиться о. Савчуку, за що о. Маєвський засуджений, і це знає кождий член соборної парафії, було бажання о. Савчука вигнати о. Маєвського з Вінніпегу і самому стати назад парохом в соборній парафії. Тому й не диво, що члени соборної парафії дуже гарно визнались на цілій тій справі і стопроцентово стали в обороні свого улюбленого й працьовитого пароха, зрозумівши становище, яке ясно й недвозначно є подане в резолюціях ухвалених членами парафії. Текст тих резолюцій є поданий на другому місці.

о. Маєвський як людина, що глибоко шанує свій священичий сан, не міг поступити інакше як поступив. Він не міг признати суспензи, для якої епископ не мав найменшого права ні після канонів Церкви, ні після статуту Церкви. Тим більше не міг о. Маєвський признати „суду," який був з гори приготований о. Савчуком єдино в тій ціли, щоб йому самому, о. Савчуку, дістатись назад до соборної парафії на пароха.

Бо коли вже був хто винен, то передовсім сама парафія. Вона ж дала почин до зорганізовання Братства Оборони Рідної Церкви, вона ухвалила резолюції проти Семого Собору, вона фінансово причинилась до видавання „Рідної Церкви," вона зарядила передачу Служби Божої на радіо, вона затримала в себе лист адресований до о. Маєвського, в якому о Савчук **три дні** перед передачею, заборонив таку передачу. **Але парафії ані волос з голови не впав.** Помимо тих всіх „провин" парафії, від неї о. Савчук **не мав відваги навіть домагатись відтягнення резолюцій проти Семого Собору.** Через півтора року о. Савчук урядово ані не „писнув", щоб таке домагання поставити соборній парафії, а preцінь же поставив таке домагання другим громадам, як мічамській, редфільдській і другим. Чому так?

Відповідь ясна. **Парафію треба якось втихомирити, бо о. Савчук ще думає в ній бути парохом.** То байка, що парафія „нездисциплінована". Він її „здисциплінує," як стане знов парохом. А парохом о. Савчуку дуже вигідно бути. Він поза відправу в неділю і по за ведення недільної школи при помочі яких чотирох, пятьох других помічників, ані за холодну воду не візьметься в парафії. Його не обходить зовсім те, звідки парафія має взяти гроші, бо він "не колектор," його не обходить церковний і світський хор, бо він не співак, його не обходять недільні концерти в осіннім і зимовім сезоні, бо про них мусить хтось другий постаратись, його не обходить прикраса церкви, бо це робота жінок, його не обходить взагалі життя церковної громади. Вечером не можете дістати його до будинку собору, бо він як не на мувінг пикчер, то на концерті, то на вечері, то на якихось політичних нарадах. Але за те о. Савчук дуже сумлінний в тім, щоб дістати добру платню від парафії, бож це соборна парафія, а він адміністратор Церкви, заступник епископа, велика особа а ще більша ранга: він не звичайний смертельник, бо навіть звичайного члена парафії навулиці не пізнає, а від такого, що має сміліcть його скритикувати, втікає як від зарази, або вдає, що його не бачить.

о. Савчук був парохом соборної парафії двома наворотами. Першим наворотом був від початку заснования парафії, то є від 7. січня 1924 року, аж до осені 1929 року. Парафію лишив тому, бо навіть таким як п. Батицький його недбальство щодо парафіяльних обовязків було не до витримання. п. Батицький дуже штурмував тоді уряд парафіяльний, щоб старатись дістати другого пароха. Нагода трапилась в літі 1929, коли парафія довідалась, що самий о. Савчук був спів-автором пропозиції, щоб до соборної парафії дістати нового пароха, а він самий мав віддатися для праці виключно адміністраторської чи консисторіяльної. На парафію мав прийти о. Слюзар. Але о. Савчук „накивав" о. Слюзару і той не важився до Вінніпегу приїхати, хоч дуже радо був згодився стати в ній парохом. о. Савчук маневрував дуже хитро і післав соборній парафії на пароха о. Гребенюка, хоч громада його не хотіла, але розказ був з гори даний в імені консисторії: мусите його брати, бо другого не дамо. А думка була в о. Савчука, що парафії о. Гребенюк не вдоволить й о. Савчук незадовго верне в славі назад на парафію.

Так і сталось. о. Гребенюк і року як слід не вибув. За те о. Савчук, — який в осені 1929 ніяк не хотів вертати до парафії, хоч парафія тоді, вже як не могла дістати о. Слюзара, воліла лишитись з о. Савчуком, — з великою охотою запропонував **самий** стати знов парохом в літі 1930 року. І дав богато ріжних приречень парафії. Він і концерти буде приготовляти, і в колекті буде помагати і за рідною школою доглядати, і за **порядком в церкві, словом буде примірний настоятель парафії. Обовязки адміністратора і голови консисторії йому не заважать, бо як треба буде, йому поможе о. Запаренюк, або хто інший, а парафія не потерпить. Але так тільки говорилось.** Роботи приобіцяної не робилось. о. Савчук **навіть два роки не міг вибути як парох. А треба підчеркнути, що ніхто о. Савчуку не перешкаджав.** Він дістав в свої руки диктаторські **права в парафії, бо так вимовив собі, коли** обняв був знов парафію. **Прийшло до того,** що хоч о. Савчук **вибирав собі до** уряду церковного, кого хотів, **(в дійсности** вибір був тільки назначенням його кандидатів, а хто йому був не **милий, то**го примушував резигнувати, як це було пр. з п. Грабовецьким), **то все таки** той назначений о. Савчуком уряд не міг о. Савчуку стерпіти і сказав йому **перед** Великоднем 1932 року, що о. Савчук робив для соборної громади менше роботи як тодішній церковний сторож. Громада була сильно підупала і фінансово і морально. Недільна школа, яка давніше числила сто або більше дітей, зійшла до менше як пятьдесять дітей. В касі грошей не було. На Службу Божу в неділі приходило дуже мало людей, вечірні не відправлялось ні в суботу вечер, ні в неділю. На свята, що припадали в тижні, відправи не було. Одним словом, парафії грозив цілковитий упадок. Дійшло було до того, що о. Савчук загрозив в великодну суботу. 1932, що не буде великодної відправи на Великдень, доки йому не заплатять його залеглої платні, за яку між ним й урядом була постійна драча. По Великодні того року о. Савчук в соборі майже вже не відправляв. Заступав його або о Захаренюк, або о. Маєвський. Остаточно ніхто інший, тільки о. Савчук, виміг на о. Маєвському, щоб той обняв соборну парафію. Думка в о. Савчука певно була, що знов по році він вернеться на парафію, як вернувся по о. Гребенюку.

Але сталось цілком інакше. В о. Маєвському парафія перший раз побачила дійсного працьовитого пароха; людину, що не тільки словами, але й ділами працює для парафії. В о. Маєвському парафія побачила перший раз, яким в дійсности повинен бути священик Української Автокефальної Православної Церкви. Парафію лишив о. Савчук в оплаканому стані і матеріяльно і морально. О. Маєвський громаду воскресив. Люде, які за о. Савчука забули вже до церкви в неділю ходити, почали поволі до церкви вертати. Та о. Маєвський не тільки дбав про порядок в церкві, про красу богослужения, про прикрасу церкви, про порядок в церкві. Він працював і поза церквою, взявши під свою управу світський хор, (бо церковний був під управою п. Свистуна), взяв на свою особисту відвічальність ведення недільної школи, наглядав над веденням рідної школи, і самий головно найбільше труду покладав при уряджуванню концертів і вистав в зимовому сезоні. Найбільшу увагу о. Маєвський звернув на молодь, а свідоцтвом того є факт, що при соборі тепер є пропорціонально найбільша кількість організованої молоді, яка має чотири відділи Сумк, не говорячи нічого про недільну школу, до якої учащає тепер повер сто дітей.

Тому о. Маєвський втримався на соборній парафії не рік-два, але вже добігає 5-ий рік і парафіяне навіть і не думають за зміну пароха, але вірять, що о. Маєвський так довго буде в них парохом, **як тільки самий захоче. Тому й не**

диво, що о. Савчук, який терпеливо чекав пару літ на те, щоб назад до парафії вернутись, таки остаточно свою терпеливість стратив. Не помогли пророкування таких як пані Овсянек, (яка рахується кревнячкою о. Савчука), що от-от о. Савчук назад буде парохом і вона й другі „пани" тоді вернуться до парафії. Бо треба знати вірним нашої Церкви поза Вінніпегом, що так звані пани, себто деякі українські професіоналісти, що формально рахуються православними, відскочили від Церкви цілком по тім, як о. Савчук відійшов від парафії. Бачите, о. Савчук відносно тих „панів" був дуже зглядний. Вони рахувались нібито членами парафії, але до церкви дуже рідко приходили, звичайно тільки на Великдень, або на епископську візитацію і на вечері, які час від часу уряджувано в салі собору. Один з них, який тепер є дуже великим подвижником о. Савчука, навіть одної дитини не мав хрещеної хоч мав їх близько пів тузіна, але в очах о. Савчука він був дуже добрим православ ним, бо вмів з о. Савчуком при якій будь вечері пожартувати. Через отих „панів," які на словах були православними, а на ділі смілись з православної Церкви, богато членів зневірилося в церкву і дуже богато перестали ходити на бог.служення, бо казали, чому ми маємо ходити до церкви, як „пани" не ходять. Богато з звичайних членів зневірилось, коли довідались, що о. Савчук в час, коли парохом був о. Гребенюк, в неділю рано ходив грати голф тоді, як в церкві правилось богослужения. На це була навіть скарга до Архієпископа, але з неї нічого не вийшло.

Коли о. Савчук побачив, що о. Маєвський здобув собі любов і признання громади, він зачав до о. Маєвського відноситися дуже ворожо. А свою ворожість зазначив головно тим, що вже від більш як три роки він не був ще ані разу на Службі Божій в Соборі. Він перестав ходити до Собору на богослужен ня ще перед тим, як парафія св. Михаїла прилучилася до Укр. Прав. Церкви і ще заки набуто дієцезальний дім, в якому є каплічка, де він може правити С. Божу. Вінніпеські парафіяне знають це, що бували неділі, коли о. Савчук був в Вінніпегу, але до Собору на богослужения не приходив, а до церкви св. Михаїла ще не ходив.

При кінці 1934 року настало було перше „замирення" між о. Савчуком і п. Свистуном, котрого о. Савчук дуже щиро ненавидить, але це не поправило відношення о. Савчука до соборної громади. Він і по замиренню ніколи в соборі на богослуженню непоказався. Наступило друге „примирення" при кінці 1935 року по підписанню угоди між консисторією і Братством Оборони Рідної Цер кви, але й це нічого не помогло. о. Савчук ніколи в соборі не явився на жаднім богослуженню, противно відмовився слу жити з о. Маєвським Службу Божу або панахиду по бл. п. королю Юрію 5.

Так отже супроти соборної парафії від часу коли обняв її о. Маєвський, і то на домагання самого о. Савчука, о. Савчук відноситься постійно з великою ворожістю, коли не зо злобою. Однак те не перешкаджає йому все таки дивитись крізь пальці на „провини" парафії, бо не має смілости навіть від тої парафії зажадати відкликання резолюцій проти Семого Собору, зате цілу свою злобу звертає проти особи о. Маєвського. Не можна о. Маєвського „збутися" в культурний і церковний спосіб, то треба поз бутися „судом". Тому то вживається авторітету епископа, який вже нераз дав доказ, що може без застереження піддатися під вплив одної або другої особи, манструється проти о. Маєвського оскарження, які не витримують найменшої критики, перші оскарження виходять від імени епископа, але видані ним в той час, коли він перебуває в домі консисторії під опікунчим крилом о. адміністратора, однак хитро-мудро не вживається їх в той час, але чекається аж до Різдва. Чому? Бо соборна парафія заздалегідь дала знати, що в неділю по Різдві будуть передавати Службу Божу через радіо. Отже чекається до Різдва, а тоді вже є добра „зачіпка" через радіо. Тоді "обжаловання" знов перемайстровують і додають ще більше пунктів до тих, які підписані були в жовтні 1936, хоч від того часу о. Маєвський поповнив тільки одну додаткову „провину", іменно служив Службу Божу, яка була передана через радіо. Але щоб бути певними, що „суд" вдасться, судять о. Маєвського ще перед „судом" бо суспендують його. А суспенза — це ж заперечення священослуження. Але суспенза конечна о. Савчуку, бо тільки в такий спосіб, думалось о. Савчуку, можна буде о. Маєвського „викинути" з Собору. А тоді о. Савчук, як показує його лист до парафії з нагоди суспензи о. Маєвського, вже готовий був і без просьби парафії прийти до собору служити, хоч з початком 1936 року відмовився служити навіть за спеціяльним запрошенням. Так отже шило вийшло з мішка. Не про канони ходить о. Савчуку, не про дисципліну в Церкві, навіть не про Семий Собор, (бо парафія соборна ще до ниві не то не відкликала своїх резолюцій проти Семого Собору, але противно ще їх не раз але три рази підтвердила), і не про передачу Служби на радіо ходить, хоч це з початку виходило на страшний „гріх", але ходить йому про вінніпеську парафію, про те, щоб він знов до неї вернувся, бо інакше він буде мусів їхати або до Давфину або до Едмонтону, як він вже нераз „грозив" другим членам консисторії. Але до Давфину ані навіть до Едмонтону о. Савчука не кортить їхати, бо він Вінніпег щиро полюбив, хоч його Вінніпег ані раз не хоче любити. Але Вінніпег можна перегнути через „коліно". Біда тільки, що через те „коліно" перегнуто не соборну парафію, але в першій мірі о. Маєвського і то через подвійне „коліно," через суспензу і через „суд".

Тому то не диво що на „суді" о. Савчук виступав не тільки в ролі прокуратора, але також в ролі свідка а навіть в ролі судді, бо зараз на самому вступі він, а не хто інший, розпорядив, хто може, а хто не може бути на салі в часі „суду". І він всіх приятелів на салі лишив, а „ворогів," себто членів соборної парафії, вигнав. На салі міг бути п. Маріян і п. Підлубний, хоч вони не були ані свідками, ані взагалі не мали нічого спільного з цілою справою, але випрошено було пятьох членів соборної громади, і то ким? Отцем Савчуком. Тому для членів соборної парафії „рішення суду" було знане з гори. о. Маєвський був засуджений о. Савчуком вже кілька літ тому. Не треба було на спеціяльний „суд" чекати.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ БРАЦТВА ОБОРОНИ РІДНОЇ ЦЕРКВИ.

РЕЗОЛЮЦІЇ
ПЯТОГО СОБОРУ НАШОЇ ЦЕРКВИ В АМЕРИЦІ.

Пятий Собор Української Православної Церкви Злучених Держав Америки ухвалив кілька важних резолюцій відносно канонічного становища Церкви і з них подаємо слідуючі:

2. В нинішних часах наша Українська Автокефальна Православна Церква на Вкраїні розбита сучасною там окупаційною безбожною московською владою; одначе на будуче це не повинно бути підставою, щоби наша Церква Злучених Держав Америки шукала собі опіки й підтримки під омофором якої будь іншої Церкви, бо такі шукання можуть послідовно й непомітно довести нашу Церкву до узалежнення і втрати автокефалії.

Собор далі постановляє:

Українська Православна Церква Злучених Держав Америки, **як частина Української Автокефальної Православної Церкви, частина, яка має змогу вільно рядити своїм життям,** присвячує всі свої сили для скріплення в життю Церкви і дальшого розвитку принципів автокефалії нашої Церкви, які лягли в основу життя цілої **Української Автокефальної Православної Церкви постановою Першого Всеукраїнського Православного Церковного Собору в Київі, в Святій Софії 1921 року.**

6. З огляду на це, що на терені Злуч. Держав Америки існує церковна організація, яка себе називає "Українська Православна Церква Північної Америки" (жуківці) і з якою були переговори про можливість злуки, знаходиться під чужою церковною владою, Пятий Собор Української Православної Церкви Злучених Держав Америки постановляє:

Українська Православна Церква Злучених Держав Америки не може лучитися з "Українською Православною Церквою Північної Америки (жуківцяци), як першою організацією в цілому, доки вона перебуває під чужою для Української Православної Церкви і її народу владою.

Українська Православна Церква Злучених Держав Америки скорбить, що не всі діти Української Нації обеднані в її єдиній і предковічній Церкві і висловлює віру, що приєднання "Української Православної Церкви Північної Америки" (жуківців) до Української Православної Церкви Злучених Держав Америки буде переведено ініціятивою і волею віруючих тої Церкви і її парохій.

7. Пятий Собор Української Православної Церкви Злучених Держав Америки приймає, що наша Церква **в дочерній єдності з цілою Українською Автокефальною Православною Церквою на Вкраїні є єдиною національною Церквою нашого народу.** Ми, віруючі Української Православної Церкви Злучених Держав Америки, з Божої волі є дітьми Української Нації і її Церкви. Доля Нації і її Церкви повинні бути близькі серцю усіх вірних дітей Української Нації-Церкви. Ця доля дана їм Божим Провидінням.

ВСІМ ЧЛЕНАМ БРАЦТВА І ЧИТАЧАМ "РІДНОЇ ЦЕРКВИ" БАЖАЄМ ВЕСЕЛИХ СВЯТ ВОСКРЕСІННЯ.

РЕЗОЛЮЦІЇ СОБОРНОЇ ГРОМАДИ.

Члени Українського Православного Собору св. Покрови в Вінніпеґу, зібрані на Надзвичайних Загальних Зборах в салі Собору в Вінніпеґу, дня 22 березня 1937, отсим ухвалюють:

1. Стверджуємо, що рішення Консисторії У.Г.П. Церкви в Канаді в справі заборони передачі через радіо Служби Божої є неканонічне і нас і другі громади незобовязуюче і рішаємо, що маємо й на будуче право передачі через радіо цілої Служби Божої без попереднього позволення Консисторії.

2. Одобрюємо становище нашого пароха о. Петра Маєвського, яке він заняв відносно суспензи, обвинувачень і суду, а з окрема одобрюємо те, що о. Петро Маєвський не явився на тім „суді," який був назначений Консисторією на 17. березня 1937.

3. Заявляємо, що згадана суспенза, обвинувачення й суд, не тільки що є неканонічні і проти засад всякої справедливости, але ще й спричинили велику шкоду цілій Церкві, а з осібна оголошення суспензи й суду о. С. В. Савчуком в англійській пресі вважаємо як річ, що принизила престіж Церкви в очах цілої Канади і гостро пятнуємо це поступовання о. С. В. Савчука.

4. Вважаємо, що за цілу ту нефортунну справу винні в першій мірі о. С. В. Савчук, адміністратор і голова консисторії, і другі члени консисторії, а також з жалем заявляємо, що о. Іван Теодорович, Архіепископ Американський й Канадійський суспендував о. П. Маєвського без попереднього розслідження цілої справи і без того, щоб дати нагоду о. П. Маєвському подати вияснення на обвинувачення, які зробила на него консисторія, а зглядно о. С. В. Савчук, голова консисторії.

5. З жалем стверджуємо, що головною причиною, що довела до суспензи о. П. Маєвського, є намагання і бажання зо сторони о. С. В. Савчука за всяку ціну усунути з нашої парафії як пароха о. П. Маєвського. Дальше стверджуємо, що о. С. В. Савчук вже двома наворотами був парохом нашої громади й оба рази уступив зо становища пароха через непорозуміння з громадою і в час коли він другим наворотом уступив з пароха, він лишив був парафію в дуже оплаканім організаційнім і фінансовім стані. Дальше стверджуємо, що всякі намагання о. С. В. Савчука, щоб висунути з нашої громади як пароха о. П. Маєвського, не ввінчаються жадними успіхами, тому що наша парафія є вповні вдоволена з духовного проводу, обслуг і взагалі широкої праці в користь парафії нашого пароха о. П. Маєвського, якого ми отсим просимо на дальше нашу парафію обслугувати й якому на отсьому місці складаємо горяче признання за його дотеперішній провід й працю.

6. З жалем стверджуємо, що консисторія У.Г.П. Церкви в Канаді, а головно її голова о. С. В. Савчук, через останні два роки, а головно від часу 7-го Собору, трактує нашу громаду так якби вона була зовсім поза межами духовної єдности з цілою Церквою, і що таким трактованням консисторія в дійсности виключила нашу парафію з духовної єдности з цілою Церквою, про що свідчать хочби отсі факти:

а). Через той час консисторія не висилала ні безпосередно до парафії ні через нашого пароха жадних комунікатів, які були висилані нею до всіх других громад або їх парохів.

б). Минулого року о. С. В. Савчук відмовився взяти участь в Соборі св. Покрови разом з о. П. Маєвським в богослуженню за упокій бл. п. короля Юрія 5-го.

в). Вже від яких трьох років о. С. В. Савчук і ціла його родина бойкотували й дальше бойкотують Собор Св. Покрови і ні він ні члени його родини не приходили й не приходять на богослуження до Собору св. Покрови, так начеб ті богослуження були неправославні або еретичні.

г). В грудні 1936 року консисторія відмовилася приняти від нашої парафії чека на суму $25. післаного на дієцезальний фонд, аж доки парафія Собору не вияснить, чи вона дальше занимає те саме становище до 7-го Собору, яке було виявлене в резолюціях парафії висланих зараз по тому Соборі на руки консисторії.

7. Стверджуємо, що непорозуміння, нелад і неспокій в Церкві, які настали були в наслідок нещасливих кроків нашого Впреосвященного о. Архіепископа до намаганої злуки нашої Церкви в Америці з так званою жуківською Церквою і в наслідок ухилу від основних канонічних принціпів нашої Церкви на останнім Соборі корпорації Церкви в Канаді в Саскатуні 1935 року, були вдоволяюче залагоджені заключенням порозуміння між Консисторією і Брацтвом Оборони Рідної Церкви 27 грудня 1935. Стверджуємо дальше, що цілий час по заключенню згаданого порозуміння до нині ані наша громада, ані з осібна наш парох о. П. Маєвський, не зробили нічого, що можнаб було вважати за зломання згаданого порозуміння. Рівночасно стверджуємо, що Консисторія, а головно о. С. В. Савчук, її голова, свідомо зломили те порозуміння і тому вони, консисторія і о. С. В. Савчук, є відвічальні за теперішній нелад, наспокій і непорозуміння в Церкві, які довели до приниження престіжу Церкви так між своїми як і між чужими. Дальше стверджуємо, що консисторія зломила одну з основ конституції Церкви через те, що богато громад заставила переписати своє майно на домініяльну корпорацію Церкви, знаючи дуже добре, що такий перепис майна поодиноких громад на корпорацію Церкви противиться основним конституційним засадам нашої Церкви. Дальше стверджуємо, що консисторія неправно довела до скасування Українського Греко-Православного Брацтва в Канаді, на останнім Соборі корпорації Церкви, як складової частини Церкви, що існувала для доповнення і контролі праці консисторії, затримавши тільки імя Брацтва для зорганізовання цілком нового тіла з новими цілями хоч з іменем первісного Брацтва.

З повищих причин заявляємо, що не можемо підчинятися розпорядженням і керівництву консисторії в теперішньому її складі. Заявляємо дальше, що не маємо довіря до консисторії в її теперішньому складі, вважаємо, що дальше існування консисторії в її теперішньому складі приносить велику шкоду для Церкви і може навіть привести до знищення Церкви й тому домагаємося негайної резигнації членів консисторії, а передовсім її голови й адміністратора о. С. В. Савчука.

8. Заявляємо, що всякі розпорядження церковного проводу можуть мати обовязкову правосильність тільки тоді, коли вони є канонічні і конституційні, то є тоді, коли вони є згідні з основними канонічними принціпами зясованими Першим Всеукраїнським Церковним Собором в Києві 1921 року і коли вони є згідні з основними конституційними засадами нашої Церкви.

9. (Ця резолюція говорить про чартер, статут Церкви і про запис маєтків громад на домініяльний чартер, себто на корпорацію Церкви. Текст цієї резолюції поданий в статті: **"Вже записують маєтки громад як і в католиків."** (ст. 5).

10. Тому що теперішній неспокій, нелад і непорозуміння в Церкві в великій мірі є наслідок нефортунних кроків нашого Архіепископа, Впреосв. о. Івана Теодоровича, в справі злуки з так зв. жуківською Церквою і в справі канонічного зеднання Церкви з царгородським патріярхом, які ішли в розріз з основними канонічними принципами нашої Церкви ухваленими Першим Всеукраїнським Собором в Києві 1921 р. і з головними конституційними засадами нашої Церкви, в результаті авторітет о. Архіепископа багато на сім потерпів. Суспенза о. П. Маєвського на домагання канадійської консисторії а головно її голови о. С. В. Савчука, не підвищила авторітету о. Архіепископа. Рівночасно вважаємо, що о. Архіепископ як архипастир Церкви повинен зробити все можливе, щоб привернути спокій в Церкві й усунути всі непорозуміння в Церкві, і що обставини так склалися, що йому самому дуже тяжко це буде зробити, о. Архіепископ повинен повзяти відповідні кроки, щоб до Канади й Америки загостив первосвятитель Церкви о. Митрополит Василь Липківський, який одинокий є в силі зеднати всіх членів Церкви в одно сильне нероздільне Христове стадо вірних, і який одинокий може назад пригнати до нашої Церкви тих членів, що відпали до так званої жуківської Церкви. Дальше обовязком о. Архієпископа є також поробити відповідні кроки, щоб назад привести до життя Українське Гр.-Прав. Брацтво розвязане на останнім Соборі корпорації Церкви в Саскатуні 1935 р. Дальше з огляду на те, що останній Собор корпорації Церкви не був в дійсности Собором цілої Церкви, о. Архієпископ повинен поробити відповідні кроки, щоб як найскорше був скликаний надзвичайний Собор цілої Церкви. І ми нині просимо о. Архієпископа і віримо, що до нашої просьби приєднаються і другі церковні громади в Канаді, щоб о. Архієпископ перевів в життя повищі важні справи, а іменно:

1). Справу офіціяльного ним запрошення до Канади й Америки Найпочеснійшого о. Митрополита Василя Липківського.

2). Відновив неправно розвязане Українське Греко-Православне Брацтво в Канаді.

3). Постарався як архипастир Церкви, щоб як найскорше був скликаний надзвичайний Собор цілої Церкви в Канаді для усунення теперішнього неспокою, неладу й непорозуміння в Церкві.

(Докінчення ст. 29, кол. 3).

„ЧИ МАЮ Я ЩО ПРОТИ ЕПИСКОПА"?

(Відповідь „Вістникові").

Слів — „я не маю нічого проти архиєпископа і він не має нічого проти мене" — я не сказав; це якийсь донощик консисторії перекрутив мої слова, бо я сказав, що я злоби, ненависти в серці до архієпископа не маю і не думаю, що він може мати до мене, бо я йому ніякої особистої кривди не вчинив, — далі я сказав, що вважаючи "суспензу" і „суд" для себе, як неістнуючі, та вважаючи архієпископа о. Івана, як невиключеного зі складу єпископату Украін. Автокеф. Прав. Церкви, — далі згадую його імя підчас Богослужень.

"Чи за все винна консисторія?"

Тверджу, що так, — бо архієпископ за весь час по Соборі ні разу не зробив мені завваги (ні словної, ні листовної), будьто я не поступаю, як слід, — навпаки, писав до мене прихильно з Америки, присилав мені щирі різдвяні привіти, і тільки приїхавши до Вінніпеґу останнім літом повернув зразу проти мене, очевидно не з власної волі, а під намовою консисторії, зглядно о. Савчука, бо той перелякався, що архієпископ прихильно прийняв п. Свистуна в м. Толстой, прийшов з ним до порозуміння — а це було дуже не на руку о. Савчукові, який бачив, що йому самому без епископа й зі своїми хитрощами не встояти, хочби навіть все духівництво міг змобілізувати за собою.

„Хто зробив обвинувачення?"

Отже видко, що обвинувачення виготовив о. Савчук (звичайно не без помочі других), а архієпископ підписав, давшись переконати, що це вийде йому на користь. Видко навіть заборонено архієпископові зустрічатись зі мною, щоб я не розяснив йому всіх хитрощів о. Савчука, мовляв, нехай прийде на суд, а ми йому лазню справимо, як це було в Саскатуні.

"Чи стратив я симпатію і хто винен за неї?"

Мушу з початку висказати свій жаль до мого сповідника всч. о. П. Мельничука, у якого я сповідався і як до сповідника писав свого листа, щоб найти у нього полекшення на свою наболілу душу після Саскатунського собору. Нічого я в листі не писав, за що я мігби соромитись (цей лист оголошу в цілости — шкода, що консисторія його не оголосила, а вирвала з нього тільки кілька слів), — але всеж думав, що о. Мельничук затримає лист для себе, а о. Владиці хіба принагідно зверне увагу.

В утраті моеї симпатії до архиєпископа винен в першу чергу сам о. Савчук, який нині підносить архієпископа під небеса. Скільки то разів він критикував архієпископа зараз після прибуття мого до Канади, а потім на засіданнях консисторії, у яких я брав участь, що, мовляв, епископ не дбає про церкву, не живе нею, понависвячував дяків, не вміє справи повести з такими Гундяками і іншими, а як то о. Савчук свято обурювався, коли одержав листа від архієпископа про його порозуміння з греками і жуківцями, — та мало того, а навіть насміхався — що епископ з англійською прическою носиться, по французьки на фармах в корчах викрикує (ніби учиться), селерки забагає, що фармер кілька миль має їхати до міста за селеркою, що й священика просить завязати йому шнурівки в черевиках, бо він в шнурівці не може зігнутись і т. п.

Подаю далі уривок з листа до всч. о. П. Мельничука в справі порушеної симпатії: „До о. Владики з першої нашої зустрічі в Канаді (в Саскатуні) я стратив симпатію. Памятаю добре той вечір, коли він запросив мене до своеї кімнати і я мав росказати йому про наші справи церковні на Україні. Прослухавши два-три речення витягнув туалетний ящик і став переводити санітарно-тоалетні операції. Це дуже вразило мене, коли про так важні справи виказано таку малу заінтересованість. Я втратив охоту росказувати, а о. Владика прослухавши ще кілька речень, перепросив, що перемучений і піде до ліжка. Я уявляв собі, що він буде ловити кожне мое слівце, закидає мене рядом питань, але оказалось, що справи наші церковні на Україні його мало цікавили. Тай мале зацікавлення він виказує нашими справами церковними і тут в Канаді. Поза офіціяльні візитації він нашим церковним життям не живе. Був вже у мене кілька разів на візитації, перебував в мене майже по цілому дневи і ніколи не хотів говорити про справи церковні, а на мої запити коротко відповідав і видко не хотів далі продовжувати, хоч про інші справи говорив охоче. Я розумію, що о. Владика хотівби обмежити свою працю працею старих владик, які мали церкви здавна зорганізовані, мали за собою державну владу, могли спокійно управляти епархією, мали відповідну канцелярію, — а наша церква в стадії ще організації і наш епископ повинен бути епископ-місіонар. Таким епископом-місіонарем був наш Митрополит о. Василь, що часто з палицею в руках ішов з села в село, щоб навернути вірних до рідної церкви. Я не милюся, коли скажу, що значна частина нашого духівництва і то провідного, що так здається з "насолодою" цілують руку отця Владики ставляться до нього з резервою, з упередженням. Але помимо того я особисто не виступав проти о. Владики, а листів моїх в справі набуття епископа на Канаду ніяк не можна вважати виступом проти о. Владики."

Я всеж ставився з пошаною до архієпископа. Щорічно був він в Соборній парафії на візитаціях (крім останніх двох літ), в 1934 був два рази, щоденно влаштовував для нього прийняття в домах парафіян, у себе гостив, (але на жаль мушу сконстатувати, що нігде архієпископ не підняв розмови про справи наші церковні).

„Пошукування за новим епископом."

Справа окремого епископа на Канаду так давня, як давня наша церква в Канаді. Після мого приїзду до Канади, на конференції духівництва в Саскатуні в 1932 році, доручено мені (в присутности Архієпископа і о. Савчука) навести справки на Вкраїні, чи не можна відтіля спровадити когось з наших епископів для праці в Канаді. Я згідно з дорученням конференції написав до Впр. о. Митрополита Василя і ще до двох епископів (о. Малюшкевича і о. Оксіюка). Від о. Оксіюка відповідь не прийшла, а о. Малюшкевич відмовлявся, бо тільки що вийшов з вязниці, у якій пробув 8 місяців, так що й відповідь від нього прийшла аж по році. о. Митрополит теж не міг зразу нічого певного написати.

Після того я справу з пошукуванням кандидата на епископа залишив, а відновив її, коли зближався Собор, знаючи, що на Соборі ця справа буде порушена. Тоді написав я знову до о. Митрополита в цій справі, а він відослав мене до епископа Луцького о. Полікарпа, що був близьким приятелем його, (що й досі не забуває о. Митрополита, а листується з ним і помагає йому). о. Полікарп, як писав о. Митрополит, був одним з перших фундаторів відродженої Украін. Автокеф. Прав. Церкви в 1921 році, давав чимало грошей на справу церковну, і як такий міг бути добрим кандидатом на епископа нашої церкви. Крім цього він одинокий епископ Українець в Польщі, що визнає нашу церкву, нашого Митрополита і Архієпископа. На рекомендацію о. Митрополита я написав до його приватно листа з думкою, що як справа укладатиметься, то буде передана до Консисторії й на Собор.

В той же час посилаючи гроші проф. Огієнкові за „Рідну Мову" принагідно спитав я його, чи міг би він що порадити в справі кандидата на епископа для нашої церкви. Відповіді від обох прийшли не по лінії ідеології нашої церкви і я вважав, що нема що передавати консисторії, бож вони були не до прийняття (а втой саме час непорозуміння наші церковні доходили до великого напруження), і я думав, як що буде потреба, передати ці відповіді на Соборі.

Отже звертавсь я не до чужих, а до своїх, бо ні о. Полікарп не чужа нам людина, ні проф. Огієнко, якого перекладами богослужбових книжок ми користуємось, який написав масу розвідок в обороні Укр. Прав. Церкви, який був міністром ісповідань при Україн. владі, який безліч наукових книжок, статтей написав в українських питаннях, який й тепер видає такі цінні журнали, як „Рідна Мова" і „Наша Культура" та перекладає св. Письмо.

Чи це чужі нам люде? Чи греки або митрополит Діонісій Варшавський з якими зносився (не на користь рідної церкви) архієпископ наш — це наші люде?

(Продовження на ст. 30).

РЕЗОЛЮЦІЇ СОБОРНОЇ ГРОМАДИ.

(Докінчення зі ст. 28).

11. Вважаємо своїм святим обовязком супроти цілої Церкви, в разі відмови о. Архієпископа в повищій просьбі, поробити разом з другими церковними громадами Української Православної Церкви в Канаді, що вважають для Церкви обовязуючими головні канонічні прінціпи ухвалені Першим Всеукраїнським Собором в Києві і головні конституційні засади нашої Церкви в Канаді, такі кроки, які будуть конечними для привернення спокою й єдности в Церкві.

12. Рішаємо, що в ціли вияснення членам Церкви великої серіозности теперішнього положення в Церкві треба відновити діяльність Брацтва Оборони Рідної Церкви а також відновити видавання бюлетиня „Рідна Церква."

Крім повищих резолюцій члени парафії рішили попросити о. П. Маєвського щоб в час великого посту перевів загальну святу сповідь для тих членів парафії, які вже від довшого часу хотіли до загальної сповіді приступити.

„Прирікає поправитись.”

Повинен о. Савчук знати (бо цеж він писав, ніхто інший), що є не тільки сльози каяття за провини, а є й сльози жалю за дізнану тяжку кривду. І коли говорив я з Архієпископом в сльозах (він теж плакав), чи з о. Савчуком, то сльози мої були не з просьбою рятувати мене, а рятувати церкву від тих тяжких пригод, які вона завдяки їх подразненій амбіції і помилкам й досі переживає.

„Не дотримує приречення.”

Приречень ніколи не ламаю, і в даному разі старавсь о злагоду між соборною громадою і єпископом чи консисторією. Але чи мав я хоч маленьку підтримку в цьому, чи йшли мені на зустріч єпископ і консисторія, чи навпаки всіма силами не допускали до злагоди? Чи захотів о. Савчук прийти до Собору на відправу, чи захотів о. Владика говорити зі мною?

Що до згаданих моїх листів з 6 лютня 1935 р. до єпископа о. Полікарпа і проф. Огієнка — то чейже повинен був я дотримати чесности і на їх листи хоч кількома словами відповісти.

„Признається до ворожого відношення до Архієпископа.”

Де, коли — сказав я, що єпископ мій ворог, що відношення моє до нього вороже? Це явна неправда! Ідеологічні ріжниці — це не ворожість. А що такі ріжниці були, то це ясно — єпископ тягнув до Царгороду, а я до Києва, єпископ до грека архієп. Атанагораса, а я до рідного нам Митрополита о. Василя. А повне братерське й ідеологічне ставлення моє до Архієпископа скріпилось Собором Американським, який відкинув Царгород, а ствердив Київ.

„Виписка з листа Митрополита.”

Перечитайте уважно! Що ж там образливого? Яким словом зневажив о. Митрополит Архієпископа? Чи може словами з св. Письма: „Держи, що маєш, щоб ніхто не взяв вінця твого” (Апок.)? Чи мав похвалити о. Митрополит Архієпископа за „плутання з церковними шахраями”? А що в цім злого, що о. Митрополит просить п. Свистуна не послабляти боротьби? Чи має п. Свистун задрімати, щоб нишком-тихцем віддано церкву в чужі руки? А чим мені наказує о. Митрополит помагати? Не буком, не сваркою, не наклепами, — а „християнським єднанням і замиренням братства.” Чи поганий це спосіб допомоги?

„Хто був П. Маєвський.”

Якби не написали у „Вістнику,” я й досі не знавби, що одержав такий високий чин, бо аж комісара над Архієпископом, Американською і Канадійською церквою. Цікавий я побачити копію того уповноваження, яким наставлено мене комісарем, бо консисторія всі копії має.

Що до „братнього привітання” — то скажу, що о. Митрополит нераз передавав привітання Архієпископові, а як що в цьому листі забув, цеж невелика провина, — коли не є провиною зі сторони Архієпископа, що він на листи о. Митрополита зовсім не відповідає (див. лист о. Митр.).

„Оборонець і защитник Церкви.”

Прекрасно о. Митрополит зрозумів, хто є дійсний оборонець і защитник церкви, бо не з таким він обмеженим поняттям, щоб не визнатись на хитрій дипльоматії нашого духовного проводу. о. Митрополит значно більше має знання, а вже без порівнання більше життєвої практики від тих, хто осмілюється накидатись на його святительську особу і як видко з його листів (див. на іншому місці) він прекрасно зорентувався в заходах архієпископа і о. Савчука.

„Перше оскарження проти П. Маєвського.”

Перший раз довідавсь я про якесь перше оскарження оце тільки тепер. От як це гарно, от як це по християнськи— за спиною у мене кували мечі, а мені ні слова, та ще крокодилячі сльози ллють, що мовляв, консисторія просила Архієпископа почекати ще два місяці для поправи о. Маєвському. От яке милосердя — „ріжте його помаленьку”! Шкода, що нема в Канаді Соловків або середньовічних костирів! Видко ще не дозріли були пляни о. Савчука і треба було ще два місяці почекати, щоб дозріли, щоб перевести свої „славні операції” суспензи, суду і „повного християнської любови і всепрощення вироку”!

о. Петро Маєвський.

СПРАВА РІДНОЇ ЦЕРКВИ

„Щасливі ви, коли вас ганьбитимуть та гнатимуть, та ширитимуть про вас усяку лиху неправду та наклепи через Мене. Радійте і веселіться, бо велика нагорода буде вам на небесах!” (Мат. 5. 11—12).

Оттак тепер святе слово Христове збувається й на мені. Мене за 15 літ щирої, самовідданої праці для рідної церкви й народу ганьблять, гонять, щирять усяку лиху неправду й наклепи, та мало того — виключають з ряду духівництва нашого в Канаді, а навіть з членства церковного, як ніби останнього без вірника, чи еретика, чи злочинця, чи роспусника, чи зрадника рідної Церкви або народу.

Але на велику мою втіху не судять мене за зломання авторитету Божого (не за переступлення заповідей Божих, не за зломання заповідей церковних, не за якісь неморальні вчинки, не за зраду народові, бо якби це було, то це поставленоб на перше місце), а за зломання ніби авторитету єпископа і адмістратора церкви.

Довго я мовчав, хоч вже від давна почали на мене гоніння, бо вважав, що ділом християнина є страждати, але тепер, коли неповинно і в ганебний спосіб відбирається мені християнську гідність, обкидається мене якнайчорнішим болотом, я мушу дещо сказати в своїй обороні, а тим самим в обороні усієї Церкви. Досі я ні одної стрічки не написав ні в брошурах, ні в „Рідній Церкві,” сподіючись, що непорозуміння церковні самі поволі уладяться, що провід наш церковний найде в собі стільки любови до рідної Церкви, що сховає свою подразнену амбіцію і бажання на самовладність у церкві. Але на жаль так не сталось — авторитет начальства був поставлений понад авторитет Бога, що й ворогам каже прощати, і понад авторитет інтересів рідного народу у церкві. І тому я мушу сказати тепер й своє слово про наші справи церковні, чи непорозуміння церковні.

Приїхавши до Канади в 1931 році і приступивши до пастирської праці у нашій церкві я був того переконання, що обовязки мої і права тут такі ж, як мав я їх, будучи священиком в Київі, бо вважав, що Церква тут наша така ж, як на Україні, хиба тільки державні закони тут інші в відношенні до Церкви, як там на Вкраїні. Я сподівавсь, що у такій вільній країні, як Канада, Церква, зглядно її духовний провід, даватиме мені повну волю в проявленні доброї ініціятиви, а не ставитиме мене в рямки повної залежности, як свого пахолка. Але тепер я переконавсь, що я нічого не повинен був більш робити поза те, що робив я соборній парафії її бувший настоятель о. Савчук, бо що більше я зробив, то це було підорванням його авторитету. Я не повинен був прикрашувати престолу (бо досі це була проста немальована скриня), не надавати йому вигляду православного, не накладати на царські двері завіси, бо її десять літ не було, не прикрашувати церкви рушниками, бо досі їх не було, не заводити поминальних книжечок (бо застав я їх менше ніж десять), не допускати дітей в стихарцях для обслуги при Богослуженнях, бо того при о. Савчукові не було, не справляти щорічно нових риз, а обходитись тими, що були, не заводити виключно українських церковних співів, не управляти світським хором при соборі, не помагати у виставах, не приставати близько з простими вірними, не влаштовувати концертів недільної школи, не дозволити дітям недільної школи завідувати шкільними грошима, не відправляти взагалі на радіо, бо це піднімало мою повагу по усій Канаді, повинен був зразу поставитись з нелюбимим о. Савчукові п. Свистуном і т. п. — взагалі повинен так був поступати, щоб справдились пророкування о. Запаринюка, коли я перейшов до Соборної парафії, що я тут не побуду більше одного року, і тоді булаб нагода о. Савчукові звести свої порахунки з бувшою своєю парафією, що посміла остатись невдоволеною з його настоятельства. Тоді парафія булаб змушена перепросити о. Савчука (хоч не було за що), поклонитись низенько і попросити о іншого священика (звичайно не таких як були оо. Гребенюк, Маєвський), а якогось кращого, а найкраще знову самого о. Савчука.

Та якось так не сталось. Соборна громада осталась вповні вдоволеною моєю працею і не думала про зміну настоятеля. Отже треба було шукати інших способів, іншої нагоди, щоб мене позбутись і ці способи найшлися на Соборі в Саскатуні і по соборі в заходах нашої консисторії, зглядно її голови о. Савчука, який зарозуміло думає, що в його адмініструванні церквою не може бути найменших помилок, що він непомильний, що до його праці не можна зробити жадних критичних завваг. В останніх двох роках закріпляв непомильність і за єпископом, щоб і своїй непомильности надати більше ваги, хоч попередними роками не мало критикував роботу єпископа і навіть висмівав.

Як гарно прийняв мене о. Савчук в першу неділю, коли я ступив на землю канадійську — не допустив до відправи Служби Божої, казав стояти під кулісами разом з паламарем і придивлятись, як то він чинно відправляє, не допустив, мовляв, що ви ще офіційно консисторією не затверджені, міжтим коли я за згодою консисторії приїхав до Канади. Оце було братнє постановлення пастиря до пастиря, до того пастиря, що приїхав з серця України Києва, мовляв, дивись, — я адміністратор, я начальство, а ти мусиш вистоювати переді мною, як підданець.

Я не придав цьому великого значіння і нікому не жалівся, та й досі нікому не казавби, якби мене отак ганебно не зневажувано.

З перших днів мого прибуття до соборної громади, о. Савчук став до мене ставитись з резервою, потім з погордою, а вкінці з повним ігноруванням. Йому стало немилим, що громада мене любить, що ми якось з п. Свистуном в згоді перебуваємо, що членство в соборі зростає, що праця в соборі йде добрим порядком, що соборна громада виробляє собі якнайкращу опінію не тільки в Вінніпегу але й по усій Канаді.

Не було змоги обвинувати мене в моїй праці парафіяльній, то треба було скомбінувати на мене якісь „конспірації-провокації.”

Непорозуміння у нашій церкві в Канаді почались ще кілька літ перед моїм приїздом до Канади. З початку, здавалось, що вони тільки місцеві вінніпегські, персональні, але, як показується тепер, вони були на грунті загально церковному, на грунті, яким шляхом має йти й розвиватись церква наша в Канаді. Не я ці непорозуміння започаткував, бо чи не з 1929 року вони почались, і не зразу я в ці непорозуміння встрявав, не маючи точних даних, чи це непорозуміння персональні, чи на грунті церковному. І аж виявилась явна небезпека для рідної Церкви в Канаді в заходах єпископа покрити Американську церкву патріяршим „покровом,” а потім і Канадійську, знищивши засади соборноправности, в слід за тим рідної мови у Церкві, а головно канонічности нашої ієрархії, — я змушений був виказати своє становище для оборони підвалин, покладених під рідну Церкву 1-м Всеукр. Прав. Церковним Собором у Київі 1921 року.

Становище своє я виказав, подавши до загального відома листи о. Митрополита Василя до мене в обороні рідної Церкви і подав їх не зразу (бо не подав їх до першої брошури п. Свистуна, хоч мав уже листи в руках), а подав їх аж тоді, коли не сумнівався, що небезпека грозить Церкві. Я не міг авторитетних листів Впр. о. Митрополита заховати тільки для себе, бо якби Церква була опинилась під „покровом” греків, я мавби на совісти, що не виказав листів, які могли Церкву врятувати від загибелі. Та й після того не писав я нічого у „Рідній Церкві,” ні одної проповіді не виголосив, в якій виступивби проти єпископа, чи адміністратора Церкви особисто, обороняючи себе хиба у звітах церковних від тих безпідставних закидів, які ставлено мені на Соборі в Саскатуні, чи потім у „Вістнику”. Я все був тієї думки, що братерським поступованням можна поладнати хоч які непорозуміння і був певний, що Собор Церкви найде братні способи замирення Церкви, а не визнанням за одною стороною непомильности, а за другою повної гріховности. Та сталось на жаль не так — Собор визнав, що все те, що робив архієпископ і адміністратор було добре, гідне і то стопроцентово, а поступовання тих, що критично ставились до заходів архієпископа і адміністратора, негідне, неправдиве, і знов таки стопроцентово.

Чи міг наступити мир у Церкві після такого крайне одностороннього становища Собору, після визнання за одними „католицької” непомильности, а за другими повної помилковости. Звичайно боротьба церковна мусіла продовжуватись й по Соборі і вона й продовжувалась аж до кінця 1935 року, коли було підписано угоду між Консисторією і Братством Оборони в Саскатуні.

Після підписання угоди соборна парафія за моїм впливом старалась увійти в мирні стосунки з Консисторією, з окрема з о. Савчуком, запросила його на спільну панахиду по бл. п. королю Юрію V., але о. Савчук не пішов. Очевидно не із щирости підписав о. Савчук угоду, а далі думав про заспокоєння своєї адміністраторської амбіції. І булоб може прийшло до нового зриву, якби не Американський Собор літом 1936, що так твердо став в обороні засад рідної Церкви, ствердивши звязок Американської Церкви з Київською, заборонивши архієпископови входити в порозуміння з патріярхом і чужими церквами і и. Собор цей впевнив мене, що небезпека для Церкви минула, і хоч це прийнято в Америці, але воно скріпляє й позицію нашої Церкви в Канаді, і тому не було підстав для боязні, а треба продовжувати мирну працю в Церкві.

Тимто соборна парафія за моїм впливом рішила поставитись з довірям до о. Владики і запросити його на архипастирські відвідини на храмове свято до Собору. Попередно п. В. Свистун конферував з о. Владикою у м. Толстой, перед його приїздом до Вінніпегу і в спільній розмові дійшло до повного порозуміння між ними. о. Владика перед приїздом до Вінніпегу в листах з Америки ставивсь до мене досить прихильно, але приїхавши до Вінніпегу літом 1936 зразу повернув в другий бік, очевидно під чиїмсь натиском, чи намовою. На дворазову мою листову просьбу, щоб прийняв мене на побачення з ним, він відмовив, а зажадав декларативного листа, в якому я зясувавби своє відношення до нього і Церкви взагалі, а коли я такий лист йому подав, то він всеж мене не прийняв, а відповідь на листа дав мені, аж по упливі пяти місяців. З огляду на ту загадочну мовчанку о. Владики на мій лист соборна громада мусіла утриматись від запрошення його на храмове свято.

Здавалось, що справи всетаки уладяться, бо о. Владика присилає мені різдвяне привітання, дає відповідь на мій лист, відповідь у якій ніяких домагань мені не ставить, аж ось нараз, як грім з неба, спадає суспенза від архієпископа, себто заборона мені священодіяння. Причиною до суспензи мала стати передана Служба Божа через радіо, яку заборонила Консисторія, а про заборону я не знав, бо повідомлення не прийшло до моїх рук перед відправою, а після відправи. Щоб мати підставу до суспензи (хоч правдивої не знайдено), бо причина радія була за дрібна, виковано ряд інших обвинувачень, а саме ті, які були так майстерно приготовані, хоч не подані під рішення Собору в Саскатуні.

В чомуж обвинувачено мене? Обвинувачення підставлені і натягані, бо нічого конкретного у них не сказано, такі як — радіо, не привів соборної громади до послуху, якесь небратерське відношення до архипастиря, двоєвластя, шукав єпископа на Канаду, переписка з чужими особами, а головно з Впр. Митрополитом Василем Липківським і інші зовсім мені не зрозумілі. Обвинувачення поставлено загально без жадних конкретних фактів.

Чи міг я визнати суспензу правильною, коли за підставу суспензи брано навіть переписку з Первосвятителем нашої Церкви Впр. о. Митрополитом Василем, чи не бачив я всю неправду і несправедливість тієї суспензи, чи не було це знущання надімною, над моєю 15 літною щирою працею для рідної Церкви й народу? Соборна громада одноодушно стала мені в підтримку й не визнала суспензи і просила мене продовжувати виконувати свої священичі обовязки.

Чи не глумом наді мною мав бути майбутній суд, назначений єпископом, як грозив мені раніше о. Савчук, що пригадає мені Саскатунський собор? Чи міг я йти на той суд, де були допущені тільки „свої,” а членів собору повиганяли? Чи міг я ждати якого братнього ставлення до мене членів суду, коли брати „судді” не хотіли бачитись зі мною, навіть по суді? Чи не міг я бачити по цілій ситуації, яка попереджувала суд, що мене вже перед судом засуджено? Та колиб „судді” хотіли були по братньому поставитись до мене, то ідучи за словом Христа, повинні були потрудитись пошукати „заблудшу овечку,” привести її до Отця, а не ждати офіційної явки „підсудного” на суді, запишавшись своєю судейською гідністю. Принаймі я так зробивби — якби приїхав до Монтреалу, чи Едмонтону судити свого брата, то пішовби пошукати того брата, та роспитавби його по братньому, по простому, не по судейському, а певно найшовби своїм щирим, братнім відношенням дорогу до замирення.

Але у нашій Церкві вироблено новий спосіб поборювання „непокірних,” цебто ігнорування — не говори, не зустрічайсь, не пиши, не ходи до нього — і такий спосіб „братерського” поборювання пристосовано до мене. Ні єпископ, ні адміністратор, ні духівництво, ні „панство” не хоче зі мною говорити, бо якби мали аргументи то певно заговорилиб, а то так „по католицьки” — не йди до православних, не зустрічайсь з ними, не бери їх в куми, не вінчайсь з ними, — бо знають, що католик попавши між православних стає скоро православним, бо бачить тут кращі порядки.

Мене ігноровано і навіть сам архієпископ відмовився прийняти мене, а це було його неодмінним обовязком прикликати мене, вказати на мої помилки, як що він бачив їх, повчити мене, покартати, як було за що, а не зігнорувати моє трикратне прохання. Так не поступилиб навіть монархичні католицькі єпископи. А у нас навіть таке трактовання допустиме, та й ще покривдженого ганебно судять.

Нехай судять! Бог з ними! А я далі продовжую свою працю на славу Божу і користь рідному народові, бо вірні діти Божі й рідного народу стоять зі мною, підтримують мене своєю любовію і надією перемоги правди над кривдою, правди Божої над неправдою людською.

Нехай судять, але не удасть їм завести старих порядків у Церкві, щоб вірні були тільки покірними вівцями у Церкві, бо вірні у нашій Церкві це свідомі члени Церкви й народу, це не темна маса, над якою можна панувати, це гідна й свята організація, якій треба служити, а не над нею панувати, якій треба останні свої сили віддати, а не шукати у ній вигідного, легкого життя.

Нехай судять, бо й Первосвятителя нашої Церкви Впр. о. Митрополита Василя судять, того хто перший поклав